

**T.C.
YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ ANA BİLİM DALI**

**ENDÜSTİ MESLEK LİSELERİNDE GÖREV YAPAN
ÖĞRETMENLERİN SINIF YÖNETİMİNDE ÖĞRENCİ
DAVRANIŞLARINDAN KAYNAKLANAN TÜKENMİŞLİK
DURUMLARI**

Mehmet Haluk GÜRGÖZE

Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans Tezi

İstanbul,2015

**T.C.
YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ ANA BİLİM DALI**

**ENDÜSTİ MESLEK LİSELERİNDE GÖREV YAPAN
ÖĞRETMENLERİN SINIF YÖNETİMİNDE ÖĞRENCİ
DAVRANIŞLARINDAN KAYNAKLANAN TÜKENMİŞLİK
DURUMLARI**

**Mehmet Haluk GÜRGÖZE
(Yüksek Lisans Tezi)**

**DANIŞMAN
Prof. Dr. Semra ÜNAL**

Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans Tezi

İstanbul,2015

T.C.
YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

EĞİTİM YÖNETİMİ ve DENETİMİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

.....
Eğitimi Meslek Sürecinde Gözetim Kurumları
Denetiminde Gözetim Kurumlarında Yapılan
Teknolojik Durumları

Ad-Soyad: Mehmet Haluk GÜRGÖZE

ONAY:

Danışman :

Prof. Dr. Semra ÜNAL *S. Ünal*

Üye:

Prof. Dr. Sökr ADA *S. ADA*

Üye:

Dr. Sezgin ERSEY. *Sezgin Ersey*

Onay Tarihi: *03/06/2015*

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	iv
TABLolar LİSTESİ	ix
ÖNSÖZ	xiv
ÖZET	xv
BÖLÜM I	1
1.GİRİŞ	1
1.1.PROBLEM DURUMU	1
1.2.PROBLEM CÜMLESİ	2
1.3.ALT PROBLEMLER	2
1.4.DENENCELER	3
1.5.AMAÇ	4
1.6.ÖNEMİ	4
1.7.SAYILTIAR	5
1.8.ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI	5
1.9.TANIMLAMALAR	5
BÖLÜM II	6
2.İLGİLİ KAYNAKLAR	6
2.1. MESLEK VE ÖĞRETMENLİK	6
2.1.1.Mesleki Eğitim.....	6
2.1.2.Sınıf Yönetimi.....	7
2.1.3. Sınıf Ortamı.....	8
2.2. TÜKENMİŞLİK KAVRAMI	8
2.3. STRESİN TÜKENMİŞLİĞE ETKİSİ	9
2.4. TÜKENMİŞLİĞİN BELİRTİLERİ	10

2.4.1.Duygusal Belirtiler:	10
2.4.2.Davranıssal Belirtiler	11
2.4.3.Bedensel Belirtiler	11
2.5.TÜKENMİŞLİĞİN NEDENLERİ	12
2.6.TÜKENMİŞLİĞİN SONUÇLARI.....	12
2.7.TÜKENMİŞLİKLE BAŞA ÇIKMA	14
2.8.TÜKENMİŞLİK OLUŞTURABİLECEK DAVRANIŞLAR.....	16
2.9.İSTENMEYEN DAVRANIŞLARIN TÜKENMİŞLİĞE ETKİLERİ	16
2.10.ÖĞRETMENLERDE TÜKENMİŞLİK KONUSU İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	17
2.10.1.Öğretmenlerde Tükenmişlik Konusu İle İlgili Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar	17
2.10.2.Öğretmenlerde Tükenmişlik Konusu İle İlgili Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar	24
BÖLÜM III	27
3.YÖNTEM	27
3.1.ARAŞTIRMA YÖNTEMİ.....	27
3.2.EVREN VE ÖRNEKLEM.....	27
3.3.VERİ TOPLAMA TEKNİKLERİ	27
3.4.ÇÖZÜMLEME YÖNTEMLERİ	28
BÖLÜM IV	29
4.BULGULAR	29
4.1.ARAŞTIRMAYA KATILAN ÖĞRETMENLERE İLİŞKİN KİŞİSEL BULGULAR.....	29
4.2. ÖĞRETMENLERİN CİNSİYET DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR.....	32
4.2.1. Tükenmişliğe Neden Olan Öğrenci Davranışları ile İlgili Bulgular.....	32
4.2.2.Tükenmişlikle Baş Etmek için Başvurulan Yöntemler ile İlgili Bulgular	35
4.3. ÖĞRETMENLERİN KIDEM DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR	36
4.3.1.Tükenmişliğe Neden Olan Öğrenci Davranışları ile İlgili Bulgular	36
4.3.2.Tükenmişlikle Baş Etmek için Başvurulan Yöntemler ile İlgili Bulgular	41
4.4.ÖĞRETMENLERİN MEDENİ DURUM DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR	42
4.4.1.Tükenmişliğe Neden Olan Öğrenci Davranışları ile İlgili Bulgular	42

4.4.2.Tükenmişlikle Baş Etmek için Başvurulan Yöntemler ile İlgili Bulgular	43
4.5.ÖĞRETMENLERİN MEZUN OLDUĞU YÜKSEKÖĞRETİM KURUMU DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR	46
4.5.1.Tükenmişliğe Neden Olan Öğrenci Davranışları ile İlgili Bulgular	46
4.5.2.Tükenmişlikle Baş Etmek için Başvurulan Yöntemler ile İlgili Bulgular	48
4.6.ÖĞRETMENLERİN BRANŞ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR.....	49
4.6.1. Tükenmişliğe Neden Olan Öğrenci Davranışları ile İlgili Bulgular.....	49
4.6.2. Tükenmişlikle Baş Etmek için Başvurulan Yöntemler ile İlgili Bulgular.....	51
4.7.ÖĞRETMENLERİN HİZMETİÇİ EĞİTİME KATILMA DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR	56
4.7.1.Tükenmişliğe Neden Olan Öğrenci Davranışları ile İlgili Bulgular	56
4.7.2.Tükenmişlikle Baş Etmek için Başvurulan Yöntemler ile İlgili Bulgular	57
4.8.ÖĞRETMENLERİN HAFTALIK DERS SAATİ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR.....	58
4.8.1.Tükenmişliğe Neden Olan Öğrenci Davranışları ile İlgili Bulgular	58
4.8.2.Tükenmişlikle Baş Etmek için Başvurulan Yöntemler ile İlgili Bulgular	61
4.9.TÜM MADDELERİN FREKANS, YÜZDE, ORTALAMA VE STANDART SAPMASINA GÖRE DAĞILIMI	63
BÖLÜM V	65
5.TARTIŞMALAR	65
5.1.ARAŞTIRMAYA KATILAN ÖĞRETMENLERE İLİŞKİN KİŞİSEL TARTIŞMALAR	65
5.2.ÖĞRETMENLERİN CİNSİYET DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR	66
5.2.1.Tükenmişliğe Neden Olan Öğrenci Davranışları ile İlgili Tartışmalar	66
5.2.2.Tükenmişlikle Baş Etmek için Başvurulan Yöntemler ile İlgili Tartışmalar	67
5.3.ÖĞRETMENLERİN KIDEM DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR	68
5.3.1.Tükenmişliğe Neden Olan Öğrenci Davranışları ile İlgili Tartışmalar	68
5.3.2.Tükenmişlikle Baş Etmek için Başvurulan Yöntemler ile İlgili Tartışmalar	69
5.4.ÖĞRETMENLERİN MEDENİ DURUM DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR	70
5.4.1.Tükenmişliğe Neden Olan Öğrenci Davranışları ile İlgili Tartışmalar	70
5.4.2.Tükenmişlikle Baş Etmek için Başvurulan Yöntemler ile İlgili Tartışmalar	70
5.5.ÖĞRETMENLERİN MEZUN OLDUĞU YÜKSEKÖĞRETİM KURUMU DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR	72
5.5.1.Tükenmişliğe Neden Olan Öğrenci Davranışları ile İlgili Tartışmalar	72

5.5.2.Tükenmişlikle Baş Etmek için Başvurulan Yöntemler ile İlgili Tartışmalar	73
5.6.ÖĞRETMENLERİN Branş DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR	73
5.6.1.Tükenmişliğe Neden Olan Öğrenci Davranışları ile İlgili Tartışmalar	73
5.6.2.Tükenmişlikle Baş Etmek için Başvurulan Yöntemler ile İlgili Tartışmalar	74
5.7.ÖĞRETMENLERİN HİZMETİÇİ EĞİTİME KATILMA DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR....	76
5.7.1.Tükenmişliğe Neden Olan Öğrenci Davranışları ile İlgili Tartışmalar	76
5.7.2.Tükenmişlikle Baş Etmek için Başvurulan Yöntemler ile İlgili Tartışmalar	77
5.8.ÖĞRETMENLERİN HAFTALIK DERS SAATİ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR İLİŞKİN	
TARTIŞMALAR	77
5.8.1.Tükenmişliğe Neden Olan Öğrenci Davranışları ile İlgili Tartışmalar	77
5.8.2.Tükenmişlikle Baş Etmek için Başvurulan Yöntemler ile İlgili Tartışmalar	78
BÖLÜM VI	80
6.SONUÇLAR	80
6.1.ARAŞTIRMAYA KATILAN ÖĞRETMENLERE İLİŞKİN KİŞİSEL BULGULAR İLE İLGİLİ SONUÇLAR	
.....	80
6.2.ÖĞRETMENLERİN CİNSİYET DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN SONUÇLAR	80
6.2.1.Tükenmişliğe Neden Olan Öğrenci Davranışları ile İlgili Sonuçlar	80
6.2.2.Tükenmişlikle Baş Etmek için Başvurulan Yöntemler ile İlgili Sonuçlar	80
6.3.ÖĞRETMENLERİN KIDEM DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN SONUÇLAR	81
6.3.1.Tükenmişliğe Neden Olan Öğrenci Davranışları ile İlgili Sonuçlar	81
6.3.2.Tükenmişlikle Baş Etmek için Başvurulan Yöntemler ile İlgili Sonuçlar	81
6.4.ÖĞRETMENLERİN MEDENİ DURUM DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN SONUÇLAR	81
6.4.1.Tükenmişliğe Neden Olan Öğrenci Davranışları ile İlgili Sonuçlar	81
6.4.2.Tükenmişlikle Baş Etmek için Başvurulan Yöntemler ile İlgili Sonuçlar	82
6.5.ÖĞRETMENLERİN MEZUN OLDUĞU YÜKSEKÖĞRETİM KURUMU DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN	
SONUÇLAR	82
6.5.1.Tükenmişliğe Neden Olan Öğrenci Davranışları ile İlgili Sonuçlar	82
6.5.2.Tükenmişlikle Baş Etmek için Başvurulan Yöntemler ile İlgili Sonuçlar	82
6.6.ÖĞRETMENLERİN Branş DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN SONUÇLAR	82
6.6.1.Tükenmişliğe Neden Olan Öğrenci Davranışları ile İlgili Sonuçlar	82
6.6.2.Tükenmişlikle Baş Etmek için Başvurulan Yöntemler ile İlgili Sonuçlar	83

6.7. ÖĞRETMENLERİN HİZMETİÇİ EĞİTİME KATILMA DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN SONUÇLAR.....	83
6.7.1. Tükenmişliğe Neden Olan Öğrenci Davranışları ile İlgili Sonuçlar	83
6.7.2. Tükenmişlikle Baş Etmek için Başvurulan Yöntemler ile İlgili Sonuçlar	83
6.8.ÖĞRETMENLERİN HAFTALIK DERS SAATİ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN SONUÇLAR.....	84
6.8.1.Tükenmişliğe Neden Olan Öğrenci Davranışları ile İlgili Sonuçlar	84
6.8.2.Tükenmişlikle Baş Etmek için Başvurulan Yöntemler ile İlgili Sonuçlar	84
BÖLÜM VII	85
7.ÖNERİLER.....	85
KAYNAKLAR	87
ÖZGEÇMİŞ.....	93

TABLolar LİSTESİ

Tablo 4.1.1. Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	29
Tablo 4.1.2. Öğretmenlerin Kıdem Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri	29
Tablo 4.1.3. Öğretmenlerin Medeni Durum Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	30
Tablo 4.1.4. Öğretmenlerin Mezun olduğunuz yükseköğretim kurumu Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	30
Tablo 4.1.5. Öğretmenlerin Branş Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri	30
Tablo 4.1.6. Öğretmenlerin Hizmet İçi Eğitim Kurslarına Katılma Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri	31
Tablo 4.1.7. Öğretmenlerin Haftalık Ders Saati Sayıları Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	31
Tablo 4.2.8. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından “Derse hazırlıksız gelmeleri.” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları.....	32
Tablo 4.2.9. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından “Ders esnasında ders dışında konulardan konuşmaları” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları	32
Tablo 4.2.10. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından “Kendi aralarında küfürlü konuşmaları.” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları	32
Tablo 4.2.11. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından “Geleceğe dair hedeflerinin olmaması.” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları	33
Tablo 4.2.12. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından “Ders araç gereçlerini getirmemeleri” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları	33
Tablo 4.2.13. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından “Verilen görevleri yerine getirmemeleri” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları	33
Tablo 4.2.14. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından “Okul Kurallarına uymamak.” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları.....	34
Tablo 4.2.15. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından “Sınıf kurallarına uymamak” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları.....	34
Tablo 4.2.16. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından “Dersin akışını espri yaparak ya da diğer davranışlarla bozmak” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları	34
Tablo 4.2.17. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından “Her türlü öğrenmeye karşı ilgisiz olmak” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları	35
Tablo 4.2.18. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Sık sık nefes alıp veririm.” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları	35
Tablo 4.2.19. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Arkadaşarımla ve herkesle bu konuyu paylaşırım.” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları.....	35

Tablo 4.2.20. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Kitap okurum” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları	36
Tablo 4.3.21. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından, “Derse hazırlıksız gelmeleri.” Maddesine İlişkin Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	36
Tablo 4.3.22. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından, “Geleceğe dair hedeflerinin olmaması.” Maddesine İlişkin Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	37
Tablo 4.3.23. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından, “Verilen görevleri yerine getirmemeleri” Maddesine İlişkin Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	37
Tablo 4.3.24. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından, “Okul eşyalarını korumamaları ” Maddesine İlişkin Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	38
Tablo 4.3.25. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından, “Öğretmenlerine karşın saygısız davranışları” Maddesine İlişkin Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	38
Tablo 4.3.26. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından, “Ailelerinin Öğrencilerle İlgilenmemesi ve ilgisiz kalmaları.” Maddesine İlişkin Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	39
Tablo 4.3.27. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından, “Okul Kurallarına uymamak.” Maddesine İlişkin Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	39
Tablo 4.3.28. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından, “Devamsızlık yapmaları” Maddesine İlişkin Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	40
Tablo 4.3.29. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından, “Her türlü öğrenmeye karşı ilgisiz olmak” Maddesine İlişkin Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	40
Tablo 4.3.30. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için, “Davranış karşısında sinirlenirim.” Maddesine İlişkin Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	41
Tablo 4.3.31. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için, “Öğrencilere genel olarak rehberlik yaparım” Maddesine İlişkin Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	42
Tablo 4.4.32. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışları “Ailelerinin Öğrencilerle İlgilenmemesi ve ilgisiz kalmaları.” Maddesine İlişkin Medeni Durumları Arasındaki Görüş Farklılıkları.....	42
Tablo 4.4.33. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışları “Dersin akışını espri yaparak ya da diğer davranışlarla bozmak” Maddesine İlişkin Medeni Durumları Arasındaki Görüş Farklılıkları.....	43
Tablo 4.4.34. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Sık sık nefes alıp veririm.” Maddesine İlişkin Medeni Durumları Arasındaki Görüş Farklılıkları	43
Tablo 4.4.35. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Uzun süre uyurum” Maddesine İlişkin Medeni Durumları Arasındaki Görüş Farklılıkları.....	43
Tablo 4.4.36. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Öğrencilere genel olarak rehberlik yaparım” Maddesine İlişkin Medeni Durumları Arasındaki Görüş Farklılıkları	44

Tablo 4.4.37. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Alkol kullanırım” Maddesine İlişkin Medeni Durumları Arasındaki Görüş Farklılıkları.....	44
Tablo 4.4.38. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Sorunlu davranışları görmezlikten gelirim.” Maddesine İlişkin Medeni Durumları Arasındaki Görüş Farklılıkları.....	44
Tablo 4.4.39. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Derslere geç girerim.” Maddesine İlişkin Medeni Durumları Arasındaki Görüş Farklılıkları.....	45
Tablo 4.4.40. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Sık sık rapor alırım” Maddesine İlişkin Medeni Durumları Arasındaki Görüş Farklılıkları.....	45
Tablo 4.4.41. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Okuldan gideceğimi düşünürüm.” Maddesine İlişkin Medeni Durumları Arasındaki Görüş Farklılıkları	45
Tablo 4.5.42. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından, “Okul Kurallarına uymamak.” Maddesine İlişkin Mezun Olduğu Yükseköğretim Kurumu Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	46
Tablo 4.5.43. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından, “Her türlü öğrenmeye karşı ilgisiz olmak.” Maddesine İlişkin Mezun Olduğu Yükseköğretim Kurumu Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	46
Tablo 4.5.44. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından, “Ders dışı konularda sorular sormak.” Maddesine İlişkin Mezun Olduğu Yükseköğretim Kurumu Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	47
Tablo 4.5.45. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için, “Sorunlu davranışları görmezlikten gelirim.” Maddesine İlişkin Mezun Olduğu Yükseköğretim Kurumu Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	48
Tablo 4.5.46. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için, “Derslere geç girerim.” Maddesine İlişkin Mezun Olduğu Yükseköğretim Kurumu Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	48
Tablo 4.6.47. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından “Derse hazırlıksız gelmeleri.” Maddesine İlişkin Branşları Arasındaki Görüş Farklılıkları.....	49
Tablo 4.6.48. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından “Ders esnasında ders dışında konulardan konuşmaları.” Maddesine İlişkin Branşları Arasındaki Görüş Farklılıkları.....	49
Tablo 4.6.49. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından “Geleceğe dair hedeflerinin olmaması.” Maddesine İlişkin Branşları Arasındaki Görüş Farklılıkları	50
Tablo 4.6.50. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından “Ders araç gereçlerini getirmemeleri.” Maddesine İlişkin Branşları Arasındaki Görüş Farklılıkları	50
Tablo 4.6.51. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından “Verilen görevleri yerine getirmemeleri.” Maddesine İlişkin Branşları Arasındaki Görüş Farklılıkları	50

Tablo 4.6.52. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından “Televizyon dizilerindeki davranışları sergilemeleri.” Maddesine İlişkin Branşları Arasındaki Görüş Farklılıkları.....	51
Tablo 4.6.53. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından “Okul Kurallarına uymamak.” Maddesine İlişkin Branşları Arasındaki Görüş Farklılıkları.....	51
Tablo 4.6.54. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Sık sık nefes alıp veririm.” Maddesine İlişkin Branşları Arasındaki Görüş Farklılıkları	51
Tablo 4.6.55. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Sigara içerim.” Maddesine İlişkin Branşları Arasındaki Görüş Farklılıkları	52
Tablo 4.6.56. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Davranış karşısında sinirlenirim.” Maddesine İlişkin Branşları Arasındaki Görüş Farklılıkları	52
Tablo 4.6.57. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Açık havaya çıkarım.” Maddesine İlişkin Branşları Arasındaki Görüş Farklılıkları.....	52
Tablo 4.6.58. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Uzun süre uyurum.” Maddesine İlişkin Branşları Arasındaki Görüş Farklılıkları.....	53
Tablo 4.6.59. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Arkadaşlarımla ve herkesle bu konuyu paylaşıyorum.” Maddesine İlişkin Branşları Arasındaki Görüş Farklılıkları.....	53
Tablo 4.6.60. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Öğrenciyle bire bir konuşur sorunun çözümünü sağlarım ve rahatlarım.” Maddesine İlişkin Branşları Arasındaki Görüş Farklılıkları.....	53
Tablo 4.6.61. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Alkol kullanırım.” Maddesine İlişkin Branşları Arasındaki Görüş Farklılıkları	54
Tablo 4.6.62. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Kitap okurum.” Maddesine İlişkin Branşları Arasındaki Görüş Farklılıkları	54
Tablo 4.6.63. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Sorunlu davranışları görmezlikten gelirim.” Maddesine İlişkin Branşları Arasındaki Görüş Farklılıkları	54
Tablo 4.6.64. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Derslere geç girerim.” Maddesine İlişkin Branşları Arasındaki Görüş Farklılıkları.....	55
Tablo 4.6.65. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Sık sık rapor alırım.” Maddesine İlişkin Branşları Arasındaki Görüş Farklılıkları.....	55
Tablo 4.6.66. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Okuldan gideceğimi düşünürüm.” Maddesine İlişkin Branşları Arasındaki Görüş Farklılıkları	55
Tablo 4.7.67. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından “Verilen görevleri yerine getirmemeleri.” Maddesine İlişkin Hizmetiçi Eğitime Katılmaları Arasındaki Görüş Farklılıkları	56

Tablo 4.7.68. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından “Dersin akışını espri yaparak ya da diğer davranışlarla bozmak.” Maddesine İlişkin Hizmetiçi Eğitime Katılmaları Arasındaki Görüş Farklılıkları.....	56
Tablo 4.7.69. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Öğrencilere genel olarak rehberlik yaparım” Maddesine İlişkin Hizmetiçi Eğitime Katılmaları Arasındaki Görüş Farklılıkları.	57
Tablo 4.7.70. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Kitap okurum.” Maddesine İlişkin Hizmetiçi Eğitime Katılmaları Arasındaki Görüş Farklılıkları	57
Tablo 4.7.71. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Sık sık rapor alırım.” Maddesine İlişkin Hizmetiçi Eğitime Katılmaları Arasındaki Görüş Farklılıkları	57
Tablo 4.8.72. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından, “Geleceğe dair hedeflerinin olmaması.” Maddesine İlişkin Haftalık Ders Sati Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	58
Tablo 4.8.73. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından, “Verilen görevleri yerine getirmemeleri.” Maddesine İlişkin Haftalık Ders Sati Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	58
Tablo 4.8.74. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından, “Okul eşyalarını korumamaları. ” Maddesine İlişkin Haftalık Ders Sati Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	59
Tablo 4.8.75. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından, “Ailelerinin Öğrencilerle İlgilenmemesi ve ilgisiz kalmaları.” Maddesine İlişkin Haftalık Ders Sati Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	59
Tablo 4.8.76. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından, “Okul Kurallarına uymamak.” Maddesine İlişkin Haftalık Ders Sati Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	60
Tablo 4.8.77. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için, “Sigara içerim.” Maddesine İlişkin Haftalık Ders Sati Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	61
Tablo 4.8.78. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için, “Davranış karşısında sinirlenirim.” Maddesine İlişkin Haftalık Ders Sati Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	61
Tablo 4.8.79. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için, “Arkadaşarımla ve herkesle bu konuyu paylaşırım.” Maddesine İlişkin Haftalık Ders Sati Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	62
Tablo 4.9.80. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışları ve Tükenmişlikle Baş Etmek için Başvurulan Yöntemler ile ilgili Maddelerine Ait Puanlarının, Frekans, Yüzde, Ortalama ve Standart Sapmasına Göre Dağılım Değerleri	63

ÖNSÖZ

Bu araştırmada, Endüstri Meslek Liselerinde görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetiminde öğrenci davranışlarından kaynaklanan tükenmişlik durumları araştırılmıştır. Araştırmada, meslek liselerinde görev yapan öğretmenlerin öğrenci davranışları karşısında yaşadıkları tükenmişlik durumları ve tükenmişlik le başa çıkma yöntemleri değerlendirilmiştir. İnsanların istenilen performansı gösterebilmesi için işini sevmesi, destek görmesi ve çalışma koşullarının iyi olması gerekir. Ülkemizde son yıllarda öğretmenlik mesleğinin toplumdaki düşen statüsünün ve öğrenci başarisının yükseltilmesi amacıyla eğitimde niteliğin arttırılmasına yönelik çalışmaların yapılması gerekir. Öğretmenlerle ilgili olarak yapılan bu araştırmanın ileride bu mesleği seçmek isteyenler için öğretmenlik mesleğinin taşıdığı risk faktörlerini görmesi açısından da yararlı olması düşünülebilir. Çünkü öğretmenler birer öğretici oldukları için kendilerinin sahip olduğu olumsuzlukları istemeden de olsa öğretim ortamına ve öğrencilere yansıtacak sonuçta da bu durumdan en çok öğrenciler olumsuz olarak etkileneceklerdir. Bu araştırmada da, Endüstri Meslek Liselerinde görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetiminde öğrenci davranışlarından kaynaklanan tükenmişlik durumları incelenmiştir. Çalışmalarım sırasında desteğini esirgemeyen eşim Pınar GÜRGÖZE'ye ,anketleri özenle cevaplayan ve anketleri uygulamamda yardımcı olan tüm öğretmen arkadaşlarıma ve bu süreçte değerli zamanını ayıran, ilgisini ve desteğini esirgemeyen, bilgi, birikim ve akademik tecrübesini benimle paylaşan değerli tez danışmanım Sayın Prof. Dr. SEMRA ÜNAL' a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

M. Haluk GÜRGÖZE

Haziran, 2015

ÖZET

Ülkemizde Meslek Liseleri Türk Milli Eğitim Sisteminin amaçları doğrultusunda öğrencilere bilgi ve beceri kazandırmak ve mesleklerinde uzmanlaşmış bireyler yetiştirmek için kurulmuşlardır. Ülkemizde mesleki eğitim veren kurumlardan en yaygın meslek liseleridir. Bu okulların başarılı olma ve hedeflerine ulaşmada öğretmen ve öğrencilerin rolü büyüktür.

Araştırmada Endüstri Meslek Liselerinde görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetiminde öğrenci davranışlarından kaynaklanan tükenmişlik durumları incelenmiş öğretmenlerin bu davranışlar karşısındaki tükenmişlikle başa çıkma yöntemleri ortaya çıkarılmıştır.

Araştırmada saha çalışmasına geçilmeden önce literatür taraması yapılmış, meslek liselerinde görev yapan öğretmenlerin tükenmişlik durumlarının belirlenmesi ne yönelik tükenmişlik kavramı, tükenmişlik nedenleri, tükenmişliğin sonuçları, tükenmişliği oluşturan öğrenci davranışları, tükenmişlikle ilgili başa çıkma yöntemleri ve tükenmişlikle ilgili yapılmış araştırmalar ortaya konmuştur.

Öğretmenlere açık uçlu sorular sorulmuş, uzmanların görüşü alınarak öğretmenlerin tükenmişliklerini belirlemeye yönelik anket oluşturulmuştur. Anketler İstanbul ili Anadolu yakası sınırları içerisinde kalan 14 meslek lisesinde görev yapan 257 öğretmenden oluşmaktadır.

Araştırmada yer alan alt problemlerin çözümlenmesinde betimsel istatistik yöntem ve teknikler kullanılmıştır. Anketlerden elde edilen verilerin analizinde SPSS (Statistical Packet for Social Studies) 15.00 programı kullanılmıştır. Alt problemlere ilişkin olarak frekans (f), yüzde (%) ve aritmetik ortalama (\bar{X}) hesaplanmıştır. Demografik değişkenlerle tükenmişlik arasındaki ilişkiyi bulmak için t-testi ve tek yönlü varyans analizi (F) hesaplanmıştır. Sonuçlar $p < .05$ düzeyinde test edilmiştir.

ABSTRACT

In our country, vocational schools are established to provide students knowledge and skills in line purposes of the Turkish National Education System and to create expert persons in their occupations. In Turkey, vocational schools are the most common vocational training institutions. The role of teachers and students is great in achieving their goal of these schools and to be successful.

In this work, burnout syndrome due to student behavior in classroom management is examined for teachers in industrial vocational high school and coping methods against the behaviors are revealed.

Before field work the literature review are made. The concept of burnout, the reasons of burnout, the results of burnout, the student behaviors create burnout, the overcoming methods with burnout and researches related to burnout are presented.

For preparing the survey, teachers in vocational schools are asked open-ended questions and the opinions of experts are taken so the survey determines the teachers' burnout is formed. The surveys are implemented to 257 teachers who work in 14 vocational schools in the anatolian side of Istanbul

Descriptive statistical methods and techniques are used to resolve of sub-problems in the study. SPSS (Statistical Packet for Social Studies) 15.00 program is used to analyze the data obtained from the surveys. Frequency (f), percentage (%) and arithmetic mean about to sub-problems are computed. T-test and one-way analysis of variance are computed to find relationship between demographic variables and the burnout. The results are tested in the level of $p < .05$.

BÖLÜM I

1.GİRİŞ

Araştırmanın temelini oluşturan bu bölümde problem durumu, problem cümlesi, alt problemler, araştırma ile ilgili sayıtlara, sınırlılıklara, araştırmanın amacına, araştırmanın önemine ve araştırmada kullanılan bazı terimlerin tanımlarına ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

1.1.PROBLEM DURUMU

Günümüzde insanlar sosyal hayatta birçok yorucu faktörlerin yanında; günlük yaşamında sorumluluklarını yerine getirme, başkalarıyla ilişki kurma ve sürdürmenin kaygısını duymaktadır. Özellikle bu kişiler sürekli olarak insanlarla yüz yüze ilişkiyi gerektiren mesleklerde çalışıyorlarsa bu kaygı iş ve günlük yaşam koşullarına paralel olarak daha da artabilmektedir. Amerikan Stres Enstitüsü'nün yaptığı araştırmadan elde edilen sonuçlara göre çeşitli özellikleri sebebiyle insanların hayat sürelerini kısaltma ihtimali olan ve günlük hayat problemleri ile etkili şekilde başa çıkmayı zorlaştıran meslekler; polislik, öğretmenlik, hava trafik kontrol memurluğunun yüksek risk taşıdığı ortaya konmuştur (Baltaş ve Baltaş, 1990).

İnsan işi ile ilgili meslek elemanlarından genellikle sürekli olarak bu geniş insan kitlesiyle yoğun ve samimi bir biçimde çalışmaları beklenir. Çalışanlardan; bu insanların psikolojik, sosyal ve fiziksel problemleriyle ilgilenmeleri ve bazılarında tedavi, bazılarında yardım sağlamaları beklenir. Bu mesleklerin diğer bir yönü de sağlanması zor, bozulmuş bir durumun giderilmesini içerir. Bu tip bir meslek etkileşimi yıkıcı, bitkin düşürücü, kişisel stres ve olumsuz duyguları açığa çıkarıcı olabilir (Maslach, 1981 Akt. Tümkaya,1986).

Stres nedenleri kişiye göre içsel ve dışsal olarak değişmektedir. Bireyin yaşadığı baskı, bu baskı ile başa çıkma yeteneğinden daha büyükse ortaya psikolojik, duygusal ve davranışsal problemler çıkarabilir (Seidman; Zager, 1991; Akt. Tümkaya,1996, 1).

Öğretmenlik mesleği, yoğun stresörler nedeniyle, özellikle ruhsal sağlık ve buna bağlı olarak çalışma yaşamlarının olumsuz yönde etkilenmesinde yüksek risk grubu olan bir meslektir. Olumsuz koşullar ve gerilim altında çalışma, öğretmenlerin verdiği hizmetin niteliğinde bozulmaya neden olurken, aynı zamanda birey olarak da

sağlığını etkileyebilir. Bu tür bir etkilenme öğretmenin öğrencilerine, işine ve diğer insanlara karşı ilgisini, sevecenliğini ve onlar için birşeyler verme ya da oluşturma kapasitesini azaltabilir (Baysal, 1995).

Eğitim ve psikoloji literatüründe öğretmen stresi ile ilgili kavramlar 40 yıldır yer almasına karşın 1933'den beri konunun "öğretmen anksiyetesi", "öğretmen morali", "öğretmen problemleri" ve son zamanlarda daha çok kullanılan "öğretmen tükenmişliği" olarak sınırlandırıldığı görülmektedir. Öğretmenlikte süregelen problem alanları yedi kategoride ele alınmaktadır. Bunlar: a)okulun içinde bulunduğu koşulların yetersizliği, b)olumsuz öğrenci davranışları, c)çalışma koşullarının yetersizliği, d)öğretmenliğe karşı kişisel ilgi, e)aileler ile ilişkiler, f)zaman baskısı ve ğ)eğitim yetersizliğidir (Türk; Meeks; Türk, 1982; Akt. Tümkaya,1996,2.).

Bireylerin işlerinden dolayı iletişimde buldukları insanlara karşı duyarsızlaşmaları, duygusal yönden kendilerini tükenmiş hissetmeleri ile kişisel başarı ve yeterlik duygularının azalması şeklinde ortaya çıkan tükenmişlik daha çok "insanişi" yapılan mesleklerde görülen bir olgudur (,Ergin, 1993; Jackson ve diğ. 1986; Akt Tümkaya,1996, 2).

Hayatının büyük bölümünü işkolik olarak geçiren ve çeşitli sebeplerle yoğun iş yükü altında yaşayan kişiler "tükenme" duygusuyla karşı karşıya kalırlar."Böyle insanlar bazen yoğun olarak "hayat çekilmez" duygusunu yaşarlar. Bu duygu Dr. Freurenberger tarafından "tükenme belirtisi" olarak tanımlanmıştır. Bu tablonun belirtilerinin anlaşılması bazen güç bazen de oldukça kolaydır. Bedensel belirtiler; uykusuzluk, canlılığı kaybetmek, baş ağrısı, ciddi göğüs ağrıları ve genel sağlıkla ilgili belirsiz şikayetlerdir" (Baltaş ve Baltaş, 1990).

1.2.PROBLEM CÜMLESİ

Endüsti meslek liselerinde görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetiminde öğrenci davranışlarından kaynaklanan tükenmişlik durumları ne düzeydedir?

1.3.ALT PROBLEMLER

1. Endüsti Meslek liselerinde görev yapan öğretmenlerin öğrenci davranışları sonucunda ki tükenmişlikleri ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

2. Meslek liselerinde görev yapan öğretmenlerin öğrenci davranışları sonucunda tükenmişlikleri ile mesleki kıdemleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
3. Meslek liselerinde görev yapan öğretmenlerin öğrenci davranışları sonucunda ki tükenmişlikleri ile mezun oldukları yükseköğretim kurumu arasında anlamlı bir fark var mıdır?
4. Meslek liselerinde görev yapan öğretmenlerin öğrenci davranışları sonucunda ki tükenmişlikleri ile branşları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
5. Meslek liselerinde görev yapan öğretmenlerin öğrenci davranışları sonucunda ki tükenmişlikleri ile girdikleri haftalık ders saatleri sayısı arasında anlamlı bir fark var mıdır?
6. Meslek liselerinde görev yapan öğretmenlerin öğrenci davranışları sonucunda ki tükenmişlikleri ile hizmeti içi eğitim alanlar ile almayanlar arasında anlamlı bir fark var mıdır?
7. Meslek liselerinde görev yapan öğretmenlerin öğrenci davranışları sonucunda ki tükenmişlikleri ile medeni durumları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

1.4.DENENCELER

1. Meslek liselerinde görev yapan öğretmenlerin öğrenci davranışları sonucunda ki tükenmişlikleri ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir fark vardır.
2. Meslek liselerinde görev yapan öğretmenlerin öğrenci davranışları sonucunda tükenmişlikleri ile mesleki kıdemleri arasında anlamlı bir fark vardır.
3. Meslek liselerinde görev yapan öğretmenlerin öğrenci davranışları sonucunda ki tükenmişlikleri ile mezun oldukları yükseköğretim kurumu arasında anlamlı bir fark vardır.
4. Meslek liselerinde görev yapan öğretmenlerin öğrenci davranışları sonucunda ki tükenmişlikleri ile branşları arasında anlamlı bir fark vardır.
5. Meslek liselerinde görev yapan öğretmenlerin öğrenci davranışları sonucunda ki tükenmişlikleri ile girdikleri haftalık ders saatleri sayısı arasında anlamlı bir fark vardır.

6. Meslek liselerinde görev yapan öğretmenlerin öğrenci davranışları sonucunda ki tükenmişlikleri ile hizmeti içi eğitim alanlar ile almayanlar arasında anlamlı bir fark vardır.
7. Meslek liselerinde görev yapan öğretmenlerin öğrenci davranışları sonucunda ki tükenmişlikleri ile medeni durumları arasında anlamlı bir fark vardır.

1.5.AMAÇ

Bu araştırmada meslek lisesi öğretmenlerinin öğrenci davranışları karşısında tükenmişlik düzeyleri tespit edilecek, baş etme yöntemlerinin düzeyi belirlenecektir.

Araştırma sonucunda öğretmenlerin öğrenci davranışları karşısında yaşadıkları tükenmişlik durumları ve bunlara karşı alınacak önlemler ortaya koyularak çeşitli önerilerde bulunulacaktır.

1.6.ÖNEMİ

Öğretmenlik mesleği, eğitim ortamlarında kişilerin etkisinde kaldıkları özgün ve yoğun stres yaratan durumlar nedeniyle, bireylerin özellikle ruhsal sağlıklarının ve buna bağlı olarak da çalışma yaşamlarının kötü yönde etkilenmesinde yüksek risk grubu olan bir meslektir. Örneğin; disiplin problemleri, öğrencilerin ilgisiz tavır ve tutumları, fazla kalabalık sınıflar, çok iddialı ya da destek vermeyen anne-babalar, öğretmen yönetici ilişkilerindeki bozukluk, mesleki doyumsuzluk, rol çatışmaları , rol belirsizliği ve olumsuz durumlar öğretmenlerin karşılaştıkları gerilim yaratıcı nedenler olarak düşünülebilir.

Bu nedenlerden dolayı ülkemizde öğretmenlerin; meslek seçimi, ekonomi, boş zaman etkinlikleri ve iş koşulları gözönünde bulundurulduğunda yüksek düzeyde tükenmişlik göstermeleri beklenebilir. Model figürler olarak öğretmenlerin uygun olmayan (başağrısı, sinirlilik, depresyon, alkol ve sigara içme gibi) başağıkma davranışlarını göstermeleri doğrudan ya da dolaylı olarak öğrencileri de etkileyecektir. Eğitim açısından son derece önemli olan öğretmen davranışlarıyla ilgili durumun incelenmesi öğretmenlerde görülen psikolojik belirtiler ile gösterilen başağıkma davranışlarının belirlenmesi gerekmektedir. Araştırma yukarıda belirtilen nedenler ve özellikle öğretmenlerin açısından önemlidir.

1.7.SAYILTILAR

1. Seçilen örneklem evreni temsil edebilecek büyüklüktedir.
2. Anket uygulamalarına Endüstri Meslek Liselerinde görev yapan öğretmenlerden gönüllü katılanlar cevap vermiştir.
3. Uygulanan formu ölçme ve değerlendirme uzmanlarına incelenmiştir.
4. Uygulanan anket formunun geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılmıştır.
5. Bu konuda yapılan literatür araştırmanın geçerliliği açısından yeterlidir.

1.8.ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

1. Bu araştırma, 2013–2014 Eğitim ve öğretim yılında İstanbul ili Anadolu yakasındaki Endüstri Meslek Liselerinde görev yapan öğretmenlerle sınırlıdır.
2. Bu araştırma, araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşleri ile sınırlıdır.
3. Araştırma anketteki sorulara verilen cevaplarla ve yapılan analizlerle sınırlandırılmıştır.

1.9.TANIMLAMALAR

Tükenmişlik: Tükenmişlik: İşe bağlı tutum ve davranışlardaki değişikliklerle kendini gösteren fiziksel-duygusal yorgunluk ve anksiyete ile karakterize olan ve sonuçta kişisel başarı ile yeterli duygularının azalmasına yolaçan bir durumdur (Seidman, Zager, 1991, Akt, Tümkaya,1986,6).

Stres: Organizmanın fizik ve ruhsal sınırlarının zorlanması ve tehdit edilmesiyle ortaya çıkan; kişinin verimliliğini düşüren hayattan aldığı zevki azaltan ve yakın çevre ile olan duygusal ilişkilerini zedeleyen bir durumdur (Baltaş; Baltaş, 1990, 23).

Başarı Davranışları: Bir probleme ilişkin olarak bireyin gösterdiği çaba ve tepkilerdir (Seidman; Zager, 1991, Akt, Tümkaya,1996,6).

Okul: Bireylere hem bilgi, beceri ve toplumun değerler birikimini aktarmakta, hem de onların dünyadaki gelişmelere göre yetişmelerine ortam hazırlamakla yükümlü bir kurumdur.

BÖLÜM II

2.İLGİLİ KAYNAKLAR

Bu bölümde tükenmişlik kavramı ele alınmış, tükenmişliğin belirtileri nedenleri ve sonuçları üzerinde durulmuştur ve öğretmenlerde tükenmişlik ile başa çıkma yollarından söz edilmiştir.

2.1. MESLEK VE ÖĞRETMENLİK

Meslek, sosyal,ekonomik, bilimsel, teknolojik boyutları olan; bireysel ve toplumsal yaşam için zorunlu bir iş bölümü sonucu ortaya çıkan uğraş olgusudur. (Ünal ve Ada, 1999, 23). Öğretmenlik mesleği statüsü çok yüksek değil ancak saygın bir meslek olarak görülmektedir. Buna rağmen devlet memurları içerisinde önemli bir saygınlığa sahip mesleklerin başında gelmektedir (Helvacı, 2007, 321). Öğretmenlik ise Özel uzmanlık bilgi ve becerisini içeren uzun ve yoğun bir çalışma ve belirli özel formasyonu gerektiren ileri düzeyde ve statüde profesyonel meslekler ortaya çıkmıştır. Bu mesleklerden birisi de öğretmenliktir. (Ünal ve Ada, 1999, 24) Meslek, bireylerin yaşamlarını kazanabilmeleri için belirli bir eğitim görerek edindiği bilgi ve becerilere dayalı olarak sürdürdüğü etkinlikler bütünü olarak görülmektedir (Gömleksiz, 2004, 152). Öğretmen doğru davranış ve alışkanlıkları doğal hale getirmek, yanlış olan davranış ve alışkanlıkları yok etmek için, bir çaba içine girmesi gerekir (Yazar, 1993, 36). Öğretmenlik mesleği insan ilişkilerinin yoğun olarak yaşandığı ve ahlaki sorumlulukları bulunan etik bir meslektir (Şentürk, 2009, 25). Öğretmenliği bir meslek olarak tanımlama çalışmaları Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren başlamıştır. 13 Mart 1924 tarihinde TBMM’nde kabul edilen “Orta Tedrisat Muallimleri Kanunu”nun 1. maddesinde “muallimlik Devletin umumi hizmetlerinden talim ve terbiye vazifesini üzerine alan, müstakil sınıf ve derecelere ayrılan bir meslektir” denilmekte ve öğretmenliği devletin kamu görevi olan eğitim ve öğretimi üstlenen bir meslek olarak tanımlamaktadır. (Özoğlu, 2010, 27).

2.1.1.Mesleki Eğitim

Milli eğitim sisteminin bütünlüğü içinde endüstri, tarım ve hizmet sektörleriyle birlikte her türlü mesleki ve teknik eğitim hizmetlerinin planlanması, araştırılması, geliştirilmesi, organizasyonunu ve eşgüdümü ile yönetim, denetim ve öğretim tekniklerinin bütünüdür (Alkan vd., 1998, 55)

2.1.2.Sınıf Yönetimi

Sınıfta öğrenmeye uygun bir düzenin sağlanıp sürdürülmesi, genç ve deneyimsiz öğretmenlerin karşılaştığı en önemli sorunlardan birisidir. Bu sorunu gidermenin yolu öğretmenleri sınıf yönetimi becerilerine sahip kılmaktır. Sınıf yönetimi, eğitim yönetimi sıra dizininin ilk ve temel basamağıdır. Sınıf öğrencilerle yüz yüze olunan yerdir. Eğitimin hedefi olan öğrenci davranışının oluşması burada başlar. Eğitim için gerekli birincil kaynaklar olan öğrenci, öğretmen, program, kaynaklar sınıf içindedir. Eğitim yönetiminin kalitesi, büyük ölçüde, sınıf yönetiminin kalitesine,bağlıdır (Başar 2001,4; Sarıtaş 2000,47). Doyle (1985) sınıf yönetimini verilen süre içinde yer alan etkinliklerde bir grup öğrencinin işbirliğinin kurulması ve sürdürülmesi olarak ele almaktadır(Açıkgöz 1998, 115). Sınıfın iyi yönetilmesi, eğitimde başarılı olmak için ilk adım olarak kabul edilmektedir. Bir bakıma sınıf yönetiminde başarılı olanlar genellikle iyi öğretmen özellikleri taşımaktadırlar (Demirel 2000,202). Bazı yazarlar sınıf yönetiminin öğretme sürecinin merkezinde yer aldığına inanmaktadırlar. Bu yaklaşıma göre sınıf yönetimi öğretme süreci ile iç içedir. Öğretme, öğrenmenin gerçekleştirilmesi, sınıf yönetimi ise bunun için gerekli düzenin sağlanmasıyla ilgilidir (Açıkgöz 1998, 114). Okulun başarılı ve etkili olma yolu sınıf yönetiminden geçmektedir.Etkili bir öğretici olmanın yanında öğretmen, aynı zamanda sınıfta etkili bir yönetici olmak zorundadır. Öğretmenin sınıf yönetiminde yetersiz kalması öfkeye, patlamaya, umutsuzluğa, yıkıma, strese, doyumsuzluğa ve işten uzaklaşmaya neden olabilir (Sarıtaş 2000,48). Araştırma sonuçlarında ortaya çıkan kanıtlar, öğretmenlerin öğretme biçimleri ile öğrencilerin öğrenme biçimleri arasında farklılıklar olduğunu ve bu farklılığın sonucu olarak, öğrencilerin öğrenmelerinin ve ders konularına ilgisinin azaldığını ortaya koymuştur. Bu bulgular, öğretmenlerin öğretim biçimleriyle, öğrencilerin öğrenme biçimleri arasında, eşleşme sağlayabilmek için eğitim yöneticilerinin çaba göstermeleri gerekir. Etkili bir eğitimin değişkenleri arasında en çok yer kaplayanlar, sınıf yönetimine ilişkin özelliklerdir. Sınıf iklimi, etkileşim düzeni, iyi ilişkiler, öğrenci katılımı, örgütlenme, davranış düzeni gibi değişkenler sınıf yönetimine ilişkin değişkenler arasında yer alır (Başar 2001, 4).

Sınıf yönetimi; öğretmenin öğrencilerde istenen davranış değişikliğini oluşturma, uygun olmayan davranışları düzeltme,iyi bir iletişim ağı kurma ve geliştirme, sınıfta olumlu bir psiko-sosyal iletişim yaratma, etkili ve verimli bir organizasyon oluşturma ve

zamanı etkili, kullanma etkinliklerinin toplamı, sınıfta iletişimin ve ilişkilerin, düzenlenmesi, öğrencilerin motive edilmesi olarak da tanımlanabilir (Ünal ve Ada 2000, 25). Sınıf yönetiminin farklı tanımlarını yapmak olasıdır. Sınıf yönetimi, sınıf yaşamının bir orkestra gibi yönetilmesidir, içinde öğrenmenin gerçekleştiği bir çevrenin oluşturulabilmesi için gerekli olanak ve süreçlerin, öğrenme düzeninin, ortamının kurallarının sağlanması ve sürdürülmesidir (Başar 2001, 4). Sınıf yönetimi, eğitim programı ve planı, öğretim yöntemi, eğitim etkinliği, teknoloji, zaman, mekan, öğretici ve öğrenci arasında etkili bir eşgüdümleme gerçekleştirerek; öğrenmeye elverişli bir ortam ve düzenin sağlanması ve sürdürülmesi olarak 'tanımlanabilir. (Sarıtaş 2000, 48). Sınıf yönetimi, sınıfta etkili bir öğretme-öğrenme sürecinin gerçekleşebilmesi ve sonuçta beklenen eğitsel başarıya ulaşılabilmesi için öğretmen tarafından gerekli ortam' ve koşulların hazırlanması ve sürdürülmesini ifade eder(Şişman 1999, 177-178).

2.1.3. Sınıf Ortamı

Sınıf içi etkileşim sürecinde öğretmen-öğrenci ilişkileri incelendiğinde her sınıfın öğrenmeyi olumlu ve olumsuz yönde etkileyeceği bir atmosfer bulunmaktadır. Sınıf atmosferi, öğretmenin izlediği öğretim strateji, yöntem ve teknikleri ile kullanıldığı iletişim sanatı ile yakından ilgilidir. Sınıf ortamını öğrenci sayısı, yerleşim düzeni, gürültü, ısı, ışık, renk, temizlik ve görünüm öğeleri oluşturmaktadır (Aydın, 1998, 34-35). Tüm bu faktörler optimum düzeyde kullanılarak hazırlanacak bir sınıf ortamı şüphesiz etkili iletişimi için zemin hazırlamış olacaktır (Ök ve diğ., 2004).

2.2. TÜKENMİŞLİK KAVRAMI

Tükenmişlik kavramı, ilk kez 1970'li yıllarda Amerika'da müşteri hizmetleri sektöründe çalışanların yoğun çalışma temposu sonucunda yaşadıkları bitkinlik ve bezginlik duygularını tarif etmek için kullanılmıştır. Daha sonra 1974 yılında sağlık hizmetleri kuruluşunda, psikolog olarak görev yapan Herbert J. Freudenberger tarafından yayımlanan bir makale ile tükenmişlik kavramı literatüre girmiştir. (Polatçı, 2007, 4)

Birinci Uluslar arası Tükenmişlik Konferansı 1981 yılında yapılmış ve konusu tükenmişlik olan birçok araştırma bu konferansta sunulmuştur. Kavramın ortaya atıldığı ilk yıllarda tükenmişlik kavramının birçok kişinin dikkatini çekmesine ve çeşitli araştırmaların konusu olmasına rağmen, kavramın net olmadığı yönünde eleştiriler

yapılmıştır. Özellikle ilk yıllarda tükenmişlikle ilgili birçok farklı tanım yapılmıştır (Özipek 2006).

Tükenmişlik araştırmalarının başladığı ilk aşamada yapılan çalışmalar, tükenmişliği açıklama ve tanımlama amacını gütmüştür. Tükenmişliği tanımlama amacı çerçevesinde fenomene bir isim verilmiş ve çalışma hayatında nadir görülen bir olgu olmadığı, çalışma hayatının bazı alanlarında sıklıkla yaşanan bir olgu olduğu anlaşılmıştır. “Tükenmişliğin kuramsal olarak doğrudan insanlara hizmet vermeyi hedefleyen doktorluk, hemşirelik, öğretimlik, avukatlık gibi insanlarla yüz yüze ilişki gerektiren mesleklerde görüldüğu ifade edilmiştir (Gündüz , Çapri , Gökçakan, 2013, 30)

Tükenmişlik kavramı, ilk görüldüğu 1970’li yıllardaki sosyal, ekonomik ve tarihsel faktörlerden yoğun olarak etkilenmiştir. Bu faktörler, Amerika’da hizmet sektöründe çalışanları da etkilemiş ve çalışanların iş motivasyonlarının giderek düşmesine neden olmuştur. Çalışanların motivasyonlarının azalması iş ve müşteriilerine olumsuz tutumlar geliştirmeleri, hizmet alan müşteriilere ve örgütlerine zarar verdiği görülmüştür. Bu nedenle çalışanlarda gözlenen bu olumsuz tükenmişlik davranışlarının çözümüne acil ihtiyaç duyulmuştur. özüme yönelik araştırmalar 1970’li yıllarda daha spesifik düzeyde iken 1980’li yıllarda daha sistematik (deneysel) alışmalar şeklinde sürdürülmüştür. Anketlerden ve araştırma yöntemlerinden faydalanılarak daha geniş örneklemlerle yapılan araştırmalar bu dönemde artmıştır. “Bu araştırmaların odak noktası, tükenmişliği ölçme konusu olmuştur ve bu dönemde birkaç farklı ölçüm aracı geliştirilmiştir. Bunlar arasında en güçlü psikometrik özelliklere sahip olan ve araştırmacılarca hala en yaygın olarak kullanılan ölçek, Maslach ve Jackson tarafından geliştirilmiştir. Maslach Tükenmişlik Envanteri (Maslach Burnout Inventory-MBI) olarak anılan bu ölçeğin orijinal hali, hizmet sektöründe kullanılacak şekilde tasarlanmıştır.”(Sürgevil, 2006, 14)

2.3. STRESİN TÜKENMİŞLİĞE ETKİŐİ

Koç ve Topaloğlu’na (2010) göre stres; gerilim, baskı, zorlama, sıkıntıya düşme gibi sözcüklerle tanımlanabilir. Stresin mutlak anlamda kötü bir içeriği olması gerekmez. Çünkü stresin olumlu bir değere sahip olduğu da unutulmamalıdır. Buna örnek olarak kişilerin stres altında daha başarılı olduğu durumların mevcudiyeti gösterilebilir. Stres tipik olarak kısıtlama ve isteklerle ilgilidir. Kısıtlamalar, kişi

arzulanan şeyleri yapmaktan alıkoyar. İstekler ise, arzulanan bazı şeylerin kaybedilmesinin insanlara olan etkisi ile ilgilidir (Topaloğlu, Koç 2010,230).

Stres kavramı en sık kullanılan haliyle bazı olaylardan yada oluşan durumlardan memnuniyetsizliği dile getirir. "Stres, aşırı ve genellikle istenmeyen uyarılara ve çevredeki tehdit edici olaylara karşı bireyde gelişen fizyolojik ve psikolojik tepkileri ifade etmek için kullanılır" (Tınaz, 2005,33). "Araştırmalarda stresle ilgili pek çok tanım yapılmakta ve bunların büyük bölümünün bireyi zorlayan bir fiziksel veya psikolojik uyarıcı karşısındaki geliştirdiği uyum sağlamaya yönelik tepkileri vurguladıkları görülmektedir" (Torun,1997,43). Stresin, insanların fiziksel ve psikolojik iyi oluşları üzerinde önemli etkileri vardır. Araştırmalar, stresin madde kullanımı, intihar, depresyon, kalp hastalıkları ve bağışıklık sisteminin zayıflaması gibi önemli psikolojik ve fiziksel rahatsızlıklara neden olduğunu ortaya koymuştur (Greenberg, 1990; Lazarus ve Folkman, 1984,akt ,Eryılmaz;2009,22).

2.4. TÜKENMİŞLİĞİN BELİRTİLERİ

Tükenmişliğin tanım ve boyutlarına bakıldığında tanımların içerik olarak, bireyin tükenmişlik yaşadığını düşündürebilecek bazı belirtileri kapsadığı gözlenirse de tükenmişlik belirtilerini ayrıca tasnif etmek kavramın anlaşılabilirliğini kolaylaştıracaktır. Bireyin tükenmişlik yaşadığını ortaya koyabilecek belirtiler, duygusal, davranışsal ve bedensel olarak sınıflandırılabilir. Bireyde tükenme durumunda ortaya çıkabilecek durumlar şunlardır (Sweeney ve Summers,2002,227; Koyuncu,2005; Kaçmaz,2005,30; Lambie,2007,83, akt: Sağlamarı, Çına Bal 2008,142).

2.4.1.Duygusal Belirtiler:

“Yoğun çalışan bir bireyin bu tempo karşısında kendini fazla zorlaması ve diğer insanların taleplerini karşılayamamasına verdiği tepki şeklindedir” (Işıkhan, 2004,24). Tükenmişliğin bu boyutu daha çok insanlarla yoğun ve yüz yüze ilişkinin kaçınılmaz olduğu meslek çalışmalarında görülmektedir. “Duygusal tükenme, tükenmişlik durumunun başlangıcı, merkezi ve en önemli bileşenidir (Maslach ve Jackson 1981). Duygusal tükenmenin, tükenmişliğin ilk ve temel evresini oluşturduğu kabul edilmektedir. Bu durum tam olarak kişinin psikolojik düzeyde duygusal kaynaklarının azaldığını ve bunun artan bir şekilde devam ettiği anı ifade etmektedir” (Akçamete vd., 2001,35).

2.4.2.Davranıssal Belirtiler

Ani tepkisellik ve elestiriye asırı duyarlılık, sinirlilik, sabırsızlık, kurallar konusunda katılık, alınganlık, isle ilgilenmek yerine baska seylerle vakit geçirme, sürekli bir savunma ve suçlama hali, inkâr etme, rasyonelleştirme, çevre ile ilişkilerde bozulmalar.

2.4.3.Bedensel Belirtiler

Kronik yorgunluk, enerji kaybı, uyku bozuklukları, nefes darlığı, mide problemleri. Bu belirtiler tek basına düşünıldüğünde tükenmişlik dışında baska bazı sorunları da düşündürebilecek niteliktedir. Fakat örgüt ortamında ve özellikle yapılan iş ile paralel düşünıldüğünde bu belirtileri, bireyde yaşanan bir tükenmenin işaretleri olarak düşünmek tükenme ile baş etmede atılacak ilk adım olacaktır. Bu doğrultuda rekabetten çok rekabet üstünlüğünü sağlamaya çalışan günümüz iş örgütleri, kaliteli insan faktörüne daha fazla ihtiyaç duymaktadırlar. İş örgütlerinin rekabet üstünlüğü sağlama çabaları, çalışanlar üzerinde daha fazla baskı oluşmasına neden olmaktadır. Bu baskıların artması, çalışanların beklentilerinin karşılanmaması, çalışma koşullarının iyi olmaması, yoğun iş yükü, artan müşteri ve örgüt talepleri sonucunda, çalışanlar bunalım ve bezginlik yaşamaktadırlar. Çalışanların yaşadığı bunalımlar sonucunda tükenmişlik belirtileri ortaya çıkmaktadır. Tükenmişlik belirtileri genellikle artan stres etmenleri ve duygusal talepler sonucunda meydana gelmektedir. “Beklentiler, tutumlar, güdüler ve duygular içeren, bireysel düzeyde ortaya çıkan, içsel psikolojik bir deneyim olan tükenmişliğe; duygusal isteklerle çok büyük beklentilerin ve olaylara bağlı kronik (süreğen) stresin bir arada olması neden olur. Tükenmişliğe fiziksel tükenme, yardıma muhtaçlık ve ümitsizlik duyguları, hayal kırıklığı kişinin kendine karşı olumsuz düşünceler geliştirmesi ve mesleğine, iş hayatındaki kişilere (meslektaş, müşteri, amir vs.) ve hayatın kendisine karşı olumsuz tutumlar geliştirmesi gibi belirtiler eşlik eder.” (Burnak, 2007 ,62)

“Tükenmişlik sendromu aniden ortaya çıkan bir durum değildir, aksine yavaş gelişen bir belirtiler yumağıdır. Tükenmişlik yaşayan kişi genellikle, mesleki tatminsizlik ve yorgunluğun karmaşasını yaşamaktadır. Ancak bu duyguları dile getirmenin zorluğu ve belirgin belirtilerinin olmaması, bu durumun sıklıkla göz ardı edilmesine neden olmaktadır.” (Karahaliloğlu, 2013,9)

Tükenmişlik yaşamaya başlayan kişilerde; engellenmişlik hissi, duygu patlamaları, rahatsız edilmeme isteği, yabancılaşma duygusu, düşük performans, ilaç ve alkol kullanımında artış şeklinde belirtiler ortaya çıkabilmektedir. Bu belirtilerin ortaya çıkması, örgütlerin etkin ve verimli çalışmasını olumsuz etkilediği gibi, çalışanların sağlıklarını ve sosyal hayatlarını da olumsuz etkileyebilmektedir. (Burnak, 2007,67).

2.5.TÜKENMİŞLİĞİN NEDENLERİ

Tükenmede davranışlar ve duygularla ilgili belirtiler daha önce ortaya çıkar ve daha kolay tanınır. Ani öfke patlamaları, sürekli kızgınlık, yardımsızlık, yalnızlık ve umutsuzluk duygulan, çaresizlik, engellenmişlik, en sık dile getirilen şikayetlerdir. Tükenme belirtisi genellikle "çok başarılı" olmak için yoğun ve dolu bir programla çalışan, her çalışmada kendi üzerine düşenden fazlasını yapan ve sınırlarını tanımayan kişilerde görülür (Baltaş; Baltaş, 1990,56).

Tükenmişlikte bu fiziksel belirtiler, çökkünlük, karamsarlık, kızgınlık ve öfke duygularınız, gelişmekte olan bir "tükenme durumu" na işaret ediyor olabilir. Bu tükenmişlik, çağımızın toplumsal yaşantısının bir ürünü, yaşamımıza bir anlam kazandırma çabamızın bir sonucudur. Yardım almak için başvuran pek çok kadın ve erkek, artık yaşamlarının anlamını yitirdiğini söylemektedirler. İstekleri kaybolmuştur. Aileleri ve arkadaşlarıyla birlikteken bile kendilerini onlardan uzak hissetmektedirler. Daha önce kendileri için çok anlamlı olan uğraşları, artık çok sıkıcı gelmektedir ve hiç bir ödül vadetmemektedir. Bu insanlar, genellikle yardım arama konusunda da en isteksiz olanlardır. O güne kadar hep başarılı ve becerikli olduklarından, yaşam felsefelerinde başarısızlık olarak gördükleri hiç bir şeye yer yoktur. Yaşamları boyunca zor işler üstlenmişler ve bu durumlarla başa çıkabildikleri için gururlanmışlardır. Bu zorluklar, kötü bir evlilik, zor insan ilişkileri, yıpratıcı bir okul yaşamı veya ekonomik zorluk bile olsa, her zaman bir çıkış yolu bulmuşlardır. Bu kişilerin herşeyin üstesinden gelme konusundaki kararlılık ve iradeleri her zaman için yeterli olmuştur (Freudenberger ve Richelson, 1994: akt. Tümkaya,1996,13).

2.6.TÜKENMİŞLİĞİN SONUÇLARI

Tükenmişlik; uykusuzluk, canlılığı yitirme, baş ve göğüs ağrıları, ani öfke patlamaları, sürekli kızgınlık, yardım istememe, yalnızlık duygusu, çaresizlik, engellenmişlik, şüphecilik, cesaretsizlik ve can sıkıntısı şeklindedir. (Işıkhani, 2004, 48)

Tükenmişliğe neden olan belirtiler, genellikle işle ilgili olumsuz faktörlerin çalışan üzerinde meydana getirdiği olumsuzluklarla ilgilidir. “İşle ilgili olumsuzluklar uzun süreliyse kişi işine yabancılaşır, duygusal olarak tükenir ve eğer kişinin işle ilgili ulaşamayacağı hedefler varsa tükenmesi daha kolay olur. Kişide işe ve ortama karşı alaycı bir tutum ve yabancılaşma gözlenmekte ve kişi kendini izole etmeye başlamışsa, kişinin tükenmişlik durumu yaşamaya başladığı anlaşılır. (Gezer, 2008, 27)

Tükenmişliğin sonuçları aşağıda ki maddeler şeklinde ifade edilebilir

“– Yorgunluk ve bitkinlik hissi

– Uyuşukluk

– Sık sık bas ağrısı

– Uykusuzluk

– Mide, bağırsak hastalıkları

– Solunum güçlüğü, kısa nefes almalar

– Kilo kaybı

– Genel ağrı ve sızılar

– Yüksek kolesterol

– Koroner kalp hastalığı insi dansında artışı

– Hastalıklara sık yakalanma eğilimi

– Deri şikâyetleri (deride kabartı ve kızarıklıklar)

– Genel ağrı ve sızılar

– Çok sık görülen soğuk algınlığı ve gripler.”

(Adiloğulları, 2013, 23)

Tükenmişlik çeşitli boyutları ile ele alınan tükenmişliğin her derecede farklı davranışlarla gözlenebileceği görülmektedir. Buna duruma göre tükenmişlik; hafif, orta ve şiddetli olmak üç grupta ele alınıp ortaya çıkan davranışlar şu şekilde söylenebilir.

a) Birinci derecede tükenme gösterenler (hafif): kısa süren sinirlilik, alınganlık, bitkinlik, endişe ve sonuçsuz çabalarda bulunur.

b) İkinci derecede tükenme gösterenler (orta): bir öncekiyle aynı belirtiler vardır ancak bu belirtiler en az iki haftada bir veya daha sık tekrarlanır.

c) Üçüncü derecede tükenmişlik gösterenler (şiddetli): fiziksel rahatsızlıklar, ülser, kronik ağrılar ve migren gibi sorunlar bildirirler (Ivvanicki, 1983, dan akt. Tüm kaya, 1996, 13-14).

“Tükenme ciddi bireysel ve kurumsal sorunlara yol açmaktadır. Yoğun bir tükenme durumu bireyde psikosomatik bozukluklara, evlilik ve aile yaşantısında sorunlara, uykusuzluk, alkol ve madde kullanımına neden olabilmektedir. Kurumsal açıdan ise tükenme, görevlilerin işe geç gelmesi, erken ayrılması, işi bırakması, sık sık rapor alması, işte yeniliklerin, yapıcıleştirelerin, üretkenliğin ve yaratıcı girişimlerin kısırlığı gibi sorunlarla kendini göstermektedir”

Araştırmalarda tükenmişliğin olumsuz sonuçlarını ortaya koymuştur. “Genel olarak tükenmişliğin sonuçları; işi savaçlama, aksatma, çalışılan ortamdaki işin fazlalığını ve ağırlığını bilerek ortamdaki uzaklaşma eğilimi, hastalıktan kaynaklanan nedenlerle işe gelmemelerde ve geç gelmelerde artış, işi bırakma eğilimi ya da niyetindeki artış, işten ayrılma, hizmetin niteliğinde bozulma, işe zaman zaman izinsiz gelmeme ya da izinin sonunda izini uzatma eğilimi, evraklarla ilgili sahtekârlıklar, işte ve iş dışında insan ilişkilerinde bozulma ve uyumsuzluklar, evlilik ve aile yaşantısında sorunlar, eş ve aile bireylerinden uzaklaşma, cinsel isteksizlik, aile kutlamalarına katılmama eğilimi, azalmış verim ve düşük performans, örgütsel bağlılıkta azalma, hizmet verilen kişilere hatalı müdahaleler ve hizmet verilenlerin şikâyet sayılarındaki artış, sağlık problemleri, ani öfke, paranoya, kadınlarda adet dönemi düzensizlikleri, cilt hastalıkları, nefes almada güçlükler, baş dönmesi, alerji, sırt ve göğüs ağrıları, psikolojik sorunlar, depresyon, öz saygıda azalma, işe karşı gittikçe büyüyen hoşnutsuzluk, başka iş alanlarına transfer olma isteği, iş gücü devrinde yükselme, aşırı risk alma eğilimi, belirli psikosomatik rahatsızlıklar, uykusuzluk, alkol ve ilaç kullanımında artış şeklinde sıralanabilmektedir.” (Uysal, 2007,24–25)

2.7.TÜKENMİŞLİKLE BAŞA ÇIKMA

Tükenmişliği önlemede bireylere de kimi görevler düsmektedir. Öncelikle tükenmişliğin ne olduğunun ve belirtilerinin bilinmesi kişinin kendi üzerinde yaşadığı durumu erken tanımasını ve çözüm aramaya yönelmesini sağlayacaktır. Bireyler ile ilgili gerçekçi hedef ve beklentiler geliştirmelidir. Bir kurum ya da bir işe başlamadan önce birey yaptığı işin zorluklarını ve risklerini bilirse, karşılabileceği sorunları önceden görerek önlem alması mümkün olacaktır. Bu nedenle bireylerin çalışacakları işe ilişkin talepleri ile ilgili pozisyona başvurmadan önce iş hayatına atılacağı örgütü de araştırması sürprizlerle karşılanmaması açısından yarar sağlayacaktır. Kisiler, duygularını ve zorlukları paylaşımlarının, gerektiğinde yardım istemelerinin, sorunlar

artmadan çözümde önemli bir kolaylık sağlayacağını bilmelidir. Bireyler yaşamlarının iş dışındaki alanlarını geliştirmelidir. Süphesiz hobileri olan, sosyal ilişkileri zengin kişiler tükenmeye karşı daha donanımlıdır (Kaçmaz,2005, akt: Sağlamarı,Çına Bal; 2008,143) Mizah özellikle bireysel olarak tükenmişlikle baş etmede bir yöntem olarak düşünülebilir. Yapılan bir araştırmaya katılanların mizahı tükenmişlikle baş etmede bir araç olarak kullandıkları ortaya konulmuştur (Tümkiye,2006,akt: Sağlamarı,Çına Bal; 2008,143) Aile bireyleri, dostlar ve sevilen iş arkadaşları ile beraber olmak da sosyal destek anlamında tükenmişliği önleyebilecek bir mekanizma olmakta, baskalarıyla konuşmak kişinin gerginliğini hafifletmekte, sorunlarına daha tarafsız bir gözle bakmasını sağlamakta, çözüm yolları hakkında bilgi vermekte ve sorunların çözümüne katkı sunmaktadır. Tükenmeyi önlemek ve onunla başa çıkmak için uygulanabilecek bireysel düzeydeki yöntemler aşağıda ifade edilmiştir.

<ul style="list-style-type: none"> * Tükenmişlikle ilgili bilgi sahibi olmak, * Kendini iyi tanımak ve ihtiyaçlarını belirlemek, * İşle ilgili gerçekçi beklenti ve hedefler geliştirmek, * Kişisel gelişim ve danışmanlık gruplarına katılmak, * Nefes alma ve gevşeme tekniklerini öğrenmek, rahatlamak için müzik dinlemek, spor yapmak, * Kişinin insan olarak sınırlılıklarını bilmesi ve kabullenmesi, * Hobi edinmek, 	<ul style="list-style-type: none"> * İşe başlamadan önce işin zorlukları ve riskleri ile ilgili bilgi edinmek, * Zaman yönetimi konusunda bilgi sahibi olmak, * Tatil çıkarmak, * İşte ve özel hayattaki monotonluğu azaltmak, * Huzurlu bir yaşam tarzı belirlemek, * İşe ara vermek veya iş değişikliği yapmak * Kendisini stresle başa çıkma konusunda geliştirmek
---	--

Tükenme ile başa edebilmek için için bireye de bazı görevler düşmektedir. Bu yöntemler Yukarıdaki tabloda sıralanmıştır (Glogow, 1986; Maslach ve Goldberg,1998; Izgar, 2001: 46; Selçukoğlu, 2001: 186-87; Taycan, vd, 2006: akt. Ardıç , Polatçı ,2008 ,77)

2.8.TÜKENMİŞLİK OLUŞTURABİLECEK DAVRANIŞLAR

En deneyimli öğretmenler bile sınıflarında istenmeyen öğrenci davranışları ile karşı karşıya kalmaktadır. Okulda ve sınıfta, eğitsel çabalara engel olan davranışların tümü istenmeyen davranış olarak nitelendirilir. Dersin akışını bozan, hedef davranışlara ulaşmayı zorlaştıran veya engelleyen her davranış, istenmeyen davranıştır. (İlgar, 2000, 167).

Derse devam etmeme ya da derslere geç gelme, derse hazırlıksız gelme, sınıfta uygun olmayan yer ve zamanda konuşma, arkadaşlarına, kendisine veya eşyalarına zarar verme, derste uzun süre hayal kurma ya da ders dışı bir etkinlikle uğraşma gibi davranışlar, sınıfta sıkça gözlenen istenmeyen öğrenci davranışları olarak özetlenebilir. Davranışlar, zamana, mekana ve koşullara göre istendik ya da istenmedik özelliği kazanırlar. Yine aynı şekilde istenmeyen davranışların sıklığı da yaştan yaşa, öğretmenden öğretmene, dersten derse farklılık gösterebilmektedir. Ayrıca bu davranışların dışında temizlik ve görgü kurallarına uymama, sınavda kopya çekme, alkol, sigara ve uyuşturucu kullanma, öğretmenine ve arkadaşlarına kaba davranma, küfürlü konuşma, arkadaşlarını rahatsız etme, söz almadan konuşma gibi davranışlar da derslerde karşılaşılabilen istenmedik davranışlardandır. (Aydın, 1998, 138).

Sınıfta istenmeyen öğrenci davranışları sadece eğitim öğretimi engellemez, bununla birlikte bazı fiziksel ve psikolojik huzursuzlukları da beraberinde getirir. İstenmeyen davranışlardan bazıları, en büyük etkisini davranışı yapan üzerinde gösterir ama bir kısmı bunun ötesinde öğretmeni, sınıfın tümünü ve dersi olumsuz etkiler (Başar, 1999, 95).

2.9.İSTENMEYEN DAVRANIŞLARIN TÜKENMİŞLİĞE ETKİLERİ

Sınıf ortamında meydana gelen istenmeyen davranışların kaynakları öğretmenin, öğrencinin, sınıfın fiziksel yapısının, sınıfın içinde bulunduğu okulun, çevrenin (uzak ve yakın) sahip olduğu özelliklere göre değişiklik göstermektedir. Sınıftaki istenmeyen öğrenci davranışlarının önüne geçilebilmesi bu davranışların ortaya çıkmasında etkili olan nedenlerin bilinmesine bağlıdır. Öğrencinin içinde yaşadığı çevre, aile ortamı ve okul, davranışlarının temel kaynağını oluşturur. Bu çevrede yaşayan insanların eğitim düzeyleri, öğrencilerin davranışları üzerinde önemli ölçüde etkilidir, dolayısıyla öğrencilerin davranışlarına yansıtılarak sınıf içine taşınır. Eğer öğretmen, yalnızca sınıf içi davranış değişkenleri ile uğraşıp, sınıf dışı etkenleri göz ardı ederse başarıya

ulaşması hem zor olur hem de kalıcı olamaz. Sınıf dışı etkenler; okul, çevre ve aile olmak üzere üç başlık altında incelenebilir.

Okul: Okulun fiziksel özellikleri, durumu, öğrenci sayısı, kuralları, yönetim yapısı gibi bir çok değişken sınıf içine yansıtılarak öğrencilerin tutum ve davranışlarını etkiler. Eğitim- öğretim için gerekli olan materyal, araç, gereç ve kaynakların yokluğu ya da yetersizliği öğrenciyi istenmeyen davranışa sevk eden diğer bir nedendir. Gottfredson ve diğerlerine göre okulun olumsuz davranışa yönelten bir yanı da kurallar ve olumsuz davranışlar konusunda yöneticilerin, öğretmenlerin farklı görüş ve uygulayıştta olmalarıdır . (Başar, 1999, 106)

Aile: Aile öğrenci davranışının şekillenmeye başladığı, örnek alındığı, bazı temel davranışların kazanıldığı yerdir. Öğrenciler zamanlarının önemli kısmını ve ilk sosyalleşmelerini aile içinde tamamladıkları için, istenmeyen davranışların kaynaklarının ilk çekirdekleri de aile içinde atılmaktadır (Türnüklü, Zoraloğlu, Gemici, 2001, 436).

Etkili bir sınıf yönetiminde öğretmenin her şeyden önce yapması gereken ilk iş öğrencileri tanımak olmalıdır. Öğretmen hangi davranışın nerede ve nasıl yapılması gerektiğini, buna karşılık hangi davranışın nerede ve nasıl yapılmaması gerektiğini öğrencilere anlatmalıdır. İstenmeyen davranışların oluşmasında öğretmenlerin yetersizlikleri büyük rol oynamaktadır. Derste öğretmenin sürekli aktif, öğrencinin pasif olması, öğrencilerin dikkatini dağıtır. Öğretmenin öğrenci ile alay etmesi, öğrencilere kaba davranması, öğrenciler arasında ayırım yapması, öğrencilerle gerekli iletişimi kuramaması, öğretmenin toplumsal beceri eksikliğinden kaynaklanan istenmeyen davranışların ortaya çıkmasını sağlar (Tertemiz, 2001, 58).

2.10.ÖĞRETMENLERDE TÜKENMİŞLİK KONUSU İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.10.1.Öğretmenlerde Tükenmişlik Konusu İle İlgili Yurt İçinde Yapılan

Çalışmalar

Acun (2010) Diyarbakır ilinde görev yapan biyoloji öğretmenlerinin tükenmişliklerini bazı değişkenlere göre incelenmiştir. Araştırmanın evrenini, Diyarbakır ilinde 2009–2010 eğitim-öğretim yılında, Diyarbakır’da görev yapan, 50’si kadın, 63’ü erkek olmak üzere toplam 113 biyoloji öğretmeni oluşturmaktadır.

Araştırma sonucunda ise, öğretmenlerin tükenmişliklerinin bazı değişkenlere göre farklılaşp bazı değişkenlere göre farklılaşmadığına ulaşılmıştır.

Girgin (1995) İzmir ilinde farklı sosyo-ekonomik düzeylerden 23 ve metropol dışından 15 olmak üzere toplam 38 okuldan, 255 kadın, 146 erkek olmak üzere toplam 401 ilkokul öğretmeni üzerinde Maslach Tükenmişlik Ölçeğinin öğretmen formunu uygulayarak meslekte tükenmişliğin gelişimini etkileyen değişkenlerin analizini inceleyen bir çalışma yapmıştır. Çalışmada; duygusal tükenmişliği; okuldaki konum, mesleği sürdürme nedeni, mesleği isteyerek seçip seçmeme, meslektaşlarından destek görme durumu, üstlerinden takdir görme durumu, mesleğin toplumda hak ettiği yeri bulup bulmadığı kanısı, eğitim sisteminden memnun olup olmama değişkenlerinin etkilediği; duyarsızlaşma şeklinde tükenmişliği ise; cinsiyet, çalışma yılı, mesleğin toplumda hak ettiği yeri bulup bulmadığı kanısı, eğitim sisteminden memnuniyet durumu, metropolde alışılan sosyo-ekonomik düzey değişkenlerinin etkilediği; düşük kişisel başarı şeklindeki tükenmişliği de; çalışma yılı, okullardaki konum, mesleği sürdürme nedeni, üstlerinden takdir görme durumu, çalışılan sosyo-ekonomik düzey değişkenlerinin etkilediği saptanmıştır. Tükenmişliğin üç alt alanı ile yaş, mesleği kendine uygun bulma, meslekteki geleceğe bakış, çalışılan ortamdan memnuniyet gibi bağımsız değişkenler arasında anlamlı ilişkiler saptanmıştır. Ayrıca Maslach Tükenmişlik Ölçeğinin öğretmen formunun uygulanabilir olduğu kanısına da varılmıştır (Kaya, 2010).

Öğretmenlerin genel ya da teknik lisede çalışıyor olmaları, metropol alan içindeki kurumlarda çalışan öğretmenlerin genel lise ya da teknik lisede çalışıyor olmaları değişkenlerine göre gruplar arasındaki farkın anlamlı düzeyde olduğu alt ölçek ise “duyarsızlaşma” alt ölçeğidir. Metropol alan dışı okullarda çalışan öğretmenlerin; genel lise ya da mesleki teknik lisede çalışmaları, çalışılan kurumun bulunduğu sosyo-ekonomik düzey, cinsiyet, öğretmenlerin mesleki gelecekleri konusundaki görüşleri, mevcut eğitim sisteminden memnun olmama nedenleri gibi değişkenlere göre gruplar arasındaki farkın anlamlı olduğu alt ölçek “duygusal tükenmişlik” alt ölçeğidir. Uygunluk derecesi ve üstlerden takdir görüp görmeme değişkenlerine göre gruplar arasındaki farkın anlamlı olduğu iki alt ölçek ise “duygusal tükenmişlik” ve “düşük kişisel başarı” alt ölçekleridir (Kaya, 2010).

Sucuoğlu ve Kuloğlu (1996) yaptıkları araştırmada, ilkokul öğretmenleri ile özel eğitim öğretmenlerinin tükenmişlik düzeyleri arasında fark olup olmadığını ve öğretmenlerin tükenmişlik düzeylerine etki eden etmenleri belirlemek için yapmışlardır. Çalışma 199 özel eğitim öğretmeni ve 112 ilkokul öğretmeni üzerinde yapılmış ve Maslach Tükenmişlik Envanteri kullanılmıştır. Çalışma sonucunda iki grup öğretmenin toplam tükenmişlik puanları arasında anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir; ancak ilkokul öğretmenlerinin düşük kişisel başarı puanlarının özel eğitim öğretmenlerininkinden daha fazla olduğu saptanmıştır. Ayrıca tükenmişlik; cinsiyet, yaş ve çalışılan süre değişkenleri açısından değerlendirilmiş ve bu değişkenlerin alt ölçek puanlarında etkili değişkenler oldukları belirlenmiştir.

Torun (1996) yaptığı çalışmada; öğretmenler, satış elemanları, laborantlar ve trafik polislerinin “tükenmişlikle aile yapısı ve sosyal destek ilişkileri”ni incelemiştir. Bu çalışmada, tükenmişlikle en çok ilgisi olan boyutun duygusal destek boyutu olduğunu, en az ilgisi olan boyutun ise bilgi ve maddi destek boyutu olduğunu saptamıştır. Ayrıca Torun bu çalışmasında; duygusal tükenmişlik, canlılık ve katılım tüm aile yapısı boyutları ile başkalarına ilginin de ahenkli aile başları ile ilişkili oluşunu, duygusal tükenme ve katılım arttıkça ailedeki olumlu yönlerin azaldığını saptamıştır (Kaya, 2010).

Tümkaya (1996) “Öğretmenlerdeki Tükenmişlik, Görülen Psikolojik Belirtiler ve Başa Çıkma Yolları” isimli bir çalışma yapmış ve bu çalışmaya ilkokul, ortaokul ve lise öğretmenlerinden toplam 720 öğretmen katılmıştır. Tümkaya bu çalışmasında Seidman ve Zager tarafından 1986–1987 yıllarında geliştirilen “öğretmen tükenmişlik ölçeği” ile Derogatis ve arkadaşları tarafından geliştirilen “psikolojik belirti tarama testi”ni kullanmıştır. Yaptığı çalışma sonucunda erkek öğretmenlerin daha çok tükenmişlik yaşadıklarını, medeni durum açısından fark olmadığını, öğrencilere yönelik tutumlar açısından dört yıllık yüksek okul ya da fakülte mezunu öğretmenlerin daha çok tükenmişlik gösterdiklerini, “görülen idari destek” alt ölçeğine göre ilköğretim okullarında görev yapan, “öğrencilere yönelik tutumlar” alt ölçeğine göre ise lisede görev yapan öğretmenlerin daha çok tükendikleri görülmüştür. Bu araştırmada hizmet süresi arttıkça iş doyumunu ve öğrencilere yönelik olumlu tutumların da arttığı, branş farklılığının tükenmişliğe etki etmediği, sosyo-ekonomik düzey ile tükenmişliğin ters orantılı olduğu, yaş ile ilgili faktörlerin sadece “somatizasyon” alt ölçeğinde önemli

olduğu, eğitim düzeyi arttıkça da olumsuz stres tepkilerinin azaldığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Baysal (1995) İzmir’de, lise ve dengi okul öğretmenlerinde meslekte tükenmişliğe etki eden faktörleri, İzmir ili metropolitan alan dışında bulunan genel ve mesleki teknik liselerde çalışan 551 öğretmen üzerinde Maslach Tükenmişlik Ölçeğini kullanarak yaptığı çalışmada; meslektaş ve aile desteği, geleceğe ilişkin düşünceler ve mesleğin gerekliliklerini yerine getirmedeki verimlilik gibi değişkenler ile Maslach Tükenmişlik Ölçeğinin üç alt bölümünde anlamlı ilişkiler saptanmıştır. “Çalışmanın yapıldığı genel lisenin metropol alanda olması ya da olmaması, medeni durum, çocuk sayısı, branş, sınıflardaki ortalama öğrenci sayısı, öğretmenlerin sosyo-ekonomik düzeyi, aylık gelir, mesleği isteyerek seçip seçmeme durumu, mesleğin toplumda hak ettiği yeri bulup bulmaması, mesleki gelişime katkıda bulunulacak bir çalışmanın olup olmaması durumu” değişkenleri ile Maslach Tükenmişlik Ölçeğinin üç alt ölçeğinde de anlamlı etkiye rastlanılmıştır. Ölçeğin alt ölçekleri açısından; öğretmenlerin çalışmış oldukları teknik liselerin metropol alan içinde olup olmaması, yaş, çocuk sahibi olup olmama, toplam hizmet süresi, halen çalışılan okuldaki hizmet süresi, çalışmaortamından memnun olup olmama, mevcut eğitim sisteminden memnuniyet durumu, değişkenlerine göre gruplar arasındaki farkın anlamlı düzeyde olduğu Maslach Tükenmişlik Ölçeğinin alt ölçekleri, “duygusal” ve “duyarsızlaşma” şeklindeki alt ölçekleridir.

Tümkaya (1997) yaptığı çalışmada Çukurova Üniversitesi öğretim elemanlarının akademik tükenmişlik düzeylerini konu edinmiştir. Bu çalışmanın örneklemini 23’ü kadın, 69’u erkek, toplam 92 öğretim elemanı oluşturmaktadır. Çalışmada Seidman ve Zager’in geliştirdiği “öğretmenlerde tükenmişlik ölçeğini” kullanmış ve sonuç olarak da öğretim elemanlarındaki tükenmişliğin idari destek, akademik unvan ve cinsiyete göre farklılaştığını saptamıştır.

Çıtak (1998) Türkiye genelinde farklı üniversitelere bağlı hemşirelik yüksek okullarında görev yapan 332 öğretim elemanı üzerinde, Maslach Tükenmişlik Ölçeğini kullanarak, öğretim elemanlarını empatik beceri ve tükenmişlik düzeylerini belirlemeye çalışmıştır. Hemşirelik Yüksekokulu Öğretim elemanları ve sağlık meslekleri dışındaki fakülte öğretim elemanlarının çalıştıkları ve mezun oldukları yüksek okul/fakültele göre empatik beceri puanları arasında fark istatistiksel olarak anlamlı iken, tükenmişlik alt ölçek puanları arasında fark anlamlı çıkmamıştır. Sağlık meslekleri dışındaki fakülte

öğretim elemanlarından 5 yılın altında çalışanların düşük kişisel başarı puanları, 5 yılın üstünde çalışanların düşük kişisel başarı puanlarından daha yüksek, hem hemşirelik yüksek okulu hem de sağlık meslekleri dışındaki fakülte öğretim elemanlarından 30 yaş grubunun üstünde olanlardan yüksektir. Her iki grupta da iletişimle ilgili ders/konferans alanların düşük kişisel başarı puanlarının daha düşük olduğu görülmüştür (Kaya, 2010).

Özer (1998) Türkiye'nin 67 ilindeki rehberlik araştırma merkezlerinde ve okullarda görev yapan toplam 595 rehber öğretmeninin tükenmişlik düzeylerinin, tükenmişliklerinin nedenlerinin ve tükenmişliklerinin çeşitli değişkenlere göre, Maslach Tükenmişlik Ölçeği kullanılarak incelenmesidir. Bu çalışmada rehber öğretmenleri, en çok düşük kişisel başarı şeklinde en az da duyarsızlaşma şeklinde tükenmişlik yaşadıkları saptanmıştır. Çalışma sonuçlarına göre rehber öğretmenin karşılaştığı güçlük ve sorunlar ise; mesleklerinde üretken olma arzularına rağmen yönetici ve öğretmenden destek görmemeleri, hatta bu kişiler tarafından engellenmeleri, görev ve sorumluluklarını düzenleyen yönetmelik ve genelgelerin hizmetlerin gereği yönünden yetersiz olması olarak görülmektedir.

Özipek (2006) yaptığı çalışmada ortaöğretim okullarında görev yapan öğretmenlerde tükenmişlik düzeyi ve nedenlerini incelemiştir. Çalışma; Edirne ilinde, ortaöğretimde görev yapan öğretmenlerinin tükenmişlik nedenlerini belirlenmeyi amaç edinmiştir. Çalışmanın örneklemini ise Edirne ilinde görev yapan 212 öğretmen oluşturmaktadır. Çalışma sonucunda örnekleme giren öğretmenlerde çalıştıkları okula göre yapılan tek yönlü varyans analizinde duygusal tükenme düzeyleri arasında anlamlı fark olduğu, duyarsızlık ve kişisel başarı düzeyinde ise anlamlı fark olmadığı; araştırmaya katılan öğretmenlerin yaş ortalamasıyla tükenmişlik düzeyine ilişkin yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda tükenmişlik ve duygusal tükenme düzeyinde anlamlı fark bulunmamasına karşılık kişisel başarı ve duyarsızlık düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur. Sahip olunan çocuk sayısı ile duygusal tükenme düzeyi puanları aritmetik ortalaması arasında anlamlı fark bulunurken kişisel başarı ve duyarsızlık düzeyinde anlamlı fark bulunmamıştır. Öğretmenlerin eğitim durumu ile tükenmişlik düzeyleri arasında anlamlı fark bulunmamıştır. Örnekleme dahil olan öğretmenlerin haftalık ders saati, medeni durum, branşlara ve cinsiyetine göre tükenmişlik düzeyi arasında anlamlı fark bulunmamıştır.

Aksoy Urfalı (2007) yaptığı araştırmada Eskişehir İli Özel Eğitim Kurumlarında Çalışan Öğretmenlerin Tükenmişlik Düzeylerinin Değerlendirilmesi isimli çalışmada, öğretmenlerin tükenmişlik puanlarının hesaplanması amaç edinilmiştir. Çalışmaya 2005–2006 yılında Eskişehir ilinde görev yapan 104 öğretmen katılmıştır. Çalışma sonunda ise öğretmenlerin tükenmişlik düzeylerinin birçok değişkene göre farklılık gösterdiği saptanmıştır.

Karakuş (2008) yaptığı araştırmada “Özel İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumlarında Çalışan Öğretmenlerin Tükenmişlik Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi” başlıklı konuyu irdelemiştir. Çalışmaya Ankara ilinde görev yapan 368 öğretmen katılmıştır. Çalışma sonucunda, tükenmişliğin bazı değişkenlere göre farklılaşıp bazılarında göre farklılaşmadığına ulaşılmıştır.

Otacıoğlu (2008) çalışmasında, devlet kurumlarında ve özel kurumlarda görev yapmakta olan müzik öğretmenlerinin tükenmişlik sendromu düzeylerini incelemiştir. Araştırma evrenini 40 müzik öğretmeni oluşturmaktadır ve öğretmenlerin tükenmişlik düzeylerini ölçmek için Maslach Tükenmişlik Ölçeği kullanmıştır. Araştırma sonucunda ise, öğretmenlerin tükenmişlik puanları; cinsiyet, yaş, çalışılan kurum, alınan takdir, mesleki kıdem ve ekonomik durumu algılama değişkenleri açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar gösterirken, tükenmişlik ölçeği alt boyut puanlarının çalışılan kurum değişkenine göre fark oluşturup oluşturmadığı da ortaya konulmuştur.

Gökçakan ve Özer (1999) Doğu Karadeniz’de görev yapan rehberlik öğretmenlerinin tükenmişlik düzeylerini, nedenlerini ve tükenmişliklerinin çeşitli değişkenlere incelendiği bir çalışma yapmışlardır. Bu çalışmada 49 rehber öğretmen incelenmiş ve öğretmenlerin % 20’sinde duygusal tükenmişlik, % 37’sinde düşük kişisel başarı ve % 2’sinde de duyarsızlaşma şeklindeki tükenmişlikler saptanmıştır. Bunun dışında cinsiyet, medeni durum, çalışılan kurum, çalışma süresi, mesleği isteyerek seçip seçmeme gibi değişkenlerin rehber öğretmenlerin tükenmişlik düzeyleri üzerine ayırıcı bir etki yapmadıklarını belirlerken, mesleki işlevini yerine getiremeyenlerde tükenmişliğin daha çok olduğu saptanmıştır.

Öktem (2009) “İlköğretimde Görev Yapan Öğretmenlerin Tükenmişlik Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi” isimli çalışmada Türkiye’nin kırsalında yer alan Afyonkarahisar ili Sandıklı ilçesinde 2007–2008 öğretim yılında ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin tükenmişlik düzeylerini bazı

değişkenler açısından inceleyerek, öğretmen tükenmişliğine sebep olan nedenleri belirlemek ve tükenmişliğin giderilmesine yönelik önerilerde bulunmayı hedeflemiştir. Araştırma evrenini ise 2007–2008 öğretim yılı Afyonkarahisar ili Sandıklı merkez ilçeye bağlı ilköğretim okullarında görev yapan toplam 172 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda ise öğretmenlerde tükenmişlik, yaş değişkenine göre düşük kişisel başarı alt boyutunda anlamlı farklılık göstermezken, duygusal tükenme ve duyarsızlaşma alt boyutlarında 46 ve üzeri yaş grubu öğretmenler lehine anlamlı farklılık göstermektedir. Öğretmenlerde tükenmişlik, cinsiyet değişkenine göre her üç alt boyutta da anlamlı farklılık göstermemektedir. Öğretmenlerde tükenmişlik, medeni durum değişkenine göre duygusal tükenme alt boyutunda evli öğretmenler lehine anlamlı farklılık göstermektedir. Öğretmenlerde tükenmişlik, branş değişkenine göre her üç alt boyutta da sınıf öğretmenleri lehine anlamlı farklılık göstermektedir. Öğretmenlerde tükenmişlik, mesleki kıdem değişkenine göre duygusal tükenme ve duyarsızlaşma alt boyutlarında 20 ve üzeri yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenler lehine anlamlı farklılık göstermektedir. Çalışma ortamından memnuniyet düzeyi “iyi” olan öğretmenlerin duygusal tükenme, duyarsızlaşma ve düşük kişisel başarı alt boyutlarındaki tükenmişlik düzeyi daha düşük bulunmuştur. Öğretmenlerde tükenmişlik, mesleki ödül alma değişkenine göre her üç alt boyutta da anlamlı farklılık göstermemektedir. Öğretmenlerde iş doyumu düzeyi “düşük” olanlarda duygusal tükenme, duyarsızlaşma ve düşük kişisel başarı alt boyutlarındaki tükenmişlik düzeyi daha yüksek bulunmuştur.

Tulunay (2010) “Sınıf Öğretmenlerinin Tükenmişlik Düzeyleri ve Örgütsel Bağlılık ve Örgütsel İletişim İle İlişkisi” isimli çalışmasında, sınıf öğretmenlerinin tükenmişlik düzeylerini ve örgütsel bağlılık ve örgütsel iletişim ile ilişkisini tespit etmeyi amaç edinmiştir. Çalışma evreni olarak 2009–2010 eğitim-öğretim yılında, Sivas ilinde görev yapan toplam 866 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışma sonucunda ise, sınıf öğretmenlerinin bazı düzeylerde yüksek, bazı düzeylerde düşük tükenmişlik yaşadıkları sonucuna ulaşmıştır.

Tuna (2010) çalışmasında beden eğitimi öğretmenlerinin tükenmişlik düzeylerini incelemiştir. Tuna çalışmasında Ankara ilinde ki beden eğitimi öğretmenlerinin tükenmişlik düzeylerini bazı değişkenler açısından incelemeyi amaç edinmiş ve çalışma evreni olarak Ankara ilinde görev yapan 1147 beden eğitimi öğretmenin belirlemiştir.

Sonuç olarak da beden eğitimi öğretmenlerinin tükenmişliklerinin bazı değişkenlere göre farklılaştığı, bazılarında göre de farklılaşmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Cihan Barış (2011) yaptığı çalışmada farklı illerde çalışan beden eğitimi öğretmenlerinin tükenmişlik düzeyleri incelenmiş ve karşılaştırmayı amaçlanmıştır. Araştırmanın evrenini, 2010–2011 eğitim-öğretim yılında farklı illerde görev yapan toplam 407 beden eğitimi öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda ise, beden eğitimi öğretmenlerinin küçümsenmeyecek derecede tükenmişlik yaşadıklarını ve bu durumun da değişkenlere göre farklılık gösterdiği saptanmıştır.

Seğmenli (2001) Ankara ilinde, Maslach Tükenmişlik Ölçeğini kullanarak, rehber öğretmenlerinin tükenmişlik düzeylerinin incelemiştir. Bu çalışmasına Ankara il merkezinde çalışan 560 rehber öğretmen katılmıştır. Çalışma sonuçlarına göre, 23–30 yaş grubundaki öğretmenler duyarsızlaşma şeklinde tükenmişlik, çalışma süresi 5 yıl olanların da düşük kişisel başarı şeklinde tükenmişlik yaşadıkları saptanmıştır. Rehber öğretmenlerinin tükenmişlik düzeyleri üzerinde medeni durum, cinsiyet, çalışma süresi, mesleği isteyerek seçip seçmeme, çalışılan kurum vb. değişkenlerin ayırıcı bir etki yapmadığı saptanmıştır. Tükenmişliğin mesleki işlevlerini yerine getirmeyenlerde daha çok olduğu ve rehber öğretmenlerin tükenmişliklerinin en önemli sebebinin yönetici ve öğretmenlerden destek görmemeleri olarak saptanmıştır.

2.10.2.Öğretmenlerde Tükenmişlik Konusu İle İlgili Yurt Dışında Yapılan

Çalışmalar

Byrne (1991) yaptığı çalışmada Maslach Tükenmişlik Ölçeğinin geçerliğini ölçmüştür. Maslach Tükenmişlik Ölçeğini 163 ortaokul, 163 lise ve 218 üniversite öğretim elemanı üzerine uygulamıştır. Yaptığı bu çalışma sonucunda Maslach Tükenmişlik Ölçeğinin ortaokul ve liselerdeki öğretmenler için geçerliliğinin yüksek, üniversite öğretim elemanları için düşük olduğunu saptamıştır.

Friedman (1991) öğretmenlerin tükenmesine neden olan okul kaynaklı faktörleri ve öğretmenlerin tükenmişliklerinin cinsiyet değişkeni ile ilişkisini belirlemek için bir çalışma yapmıştır. Çalışmada yaş, cinsiyet, medeni durum, deneyimler, örgütsel bakış açısı, çalışılan ortam, iş yerindeki sosyal ve profesyonel destek, rol çatışması, iş yükü ve rol belirsizliği gibi faktörler dikkate alınmıştır. Friedman çalışmasını 78 okuldan belirlediği 1597 öğretmen üzerinde yapmış ve çalışma sonucunda erkek öğretmenlerin bayan öğretmenlerden daha yüksek tükenmişlik yaşadıkları sonucuna ulaşmıştır.

Hipss ve Holpin (1991) yaptıkları çalışmada, devlet okullarında görev yapan 58 yönetici ve 219 öğretmenin memnuniyetsizliklerini, tükenmişliklerini ve yaygın eğitimin oluşturduğu stres incelenmiştir. Çalışma sonucunda da maaş ve ücret durumları, saygınlık standartları, öğrencilerde ilişkilerde eksiklik ve yaşlıları ile ilişkiler vb. konuların öğretmenler ve yöneticilerin tükenmişlikleri üzerinde etkili olduğu saptanmıştır.

Fennick (1992) öğretmenlerin çoğunun mesleği ilk beş yıl içinde bıraktıkları, genellikle yüksek performanslı öğretmenlerin mesleklerini bırakmaya eğilimli olduklarını, stajyer ve yeni başlayan öğretmenlerin büyük ideallere ve amaçlara eğilimli olduklarını belirtirken buna karşılık çok fazla güç harcamanın genç öğretmenlere zarar verdiğini belirtmiştir.

Sultana (1996) özel eğitim veren öğretmenlerin yıpranmalarını ve bu durumun nedenlerini saptamak için bir çalışma yapmıştır. Çalışmasında örneklem olarak 98 öğretmen belirlemiş ve çalışma sonucunda öğretmenlerin yıpranmalarının en önemli nedenlerinin; saygı görmeme, ortak çalışma yapmama ve uzun süren bürokratik işlemler olduğu saptanmıştır. Bunların dışında da ailelerdeki ilgi eksikliği ve öğrencilerin gelişimindeki eksiklik gibi nedenlerinde öğretmenlerde tükenmişliğe neden olabileceğine de dikkat çekmiştir.

Öğretmenlerde tükenmişlik konusunda çalışma yapan araştırmacılardan biri de Terry'dir (1997). Araştırmasını tükenmişliğin gerçekliğini ve bunun engellenebilirliğini incelemek için gerçekleştirmiştir. Araştırma sonucunda uzun süreli stersin vücudun psikolojik yapısını değiştirebileceği ve bu durumda da uygun bir savunma ve müdahale mekanizması kurulmadığında bunun tükenmişliğe yol açabileceğini saptamıştır. Terry, eğer öğretmenden yıllarca zevkle öğretmeye devam etmesi bekleniyorsa tükenmeyi engelleme yöntemlerinin uygulanması gerektiğini bunun içinde öğretmenin kendi kendisini takdir etmesi, stresi azaltması, özel diyet uygulayıp egzersiz yapması gerektiği rapor etmiştir. Weisberg ve Sagie (1999) İsrail'de öğretmenlerin tükenmişlik durumlarını içeren bir çalışma yapmışlardır. Çalışmalarında örneklem olarak 28 bayan öğretmen seçmişlerdir. Çalışma sonucunda memnuniyet değişkeni ile hem tükenme hem de işi bırakma niyeti arasında olumsuz ve anlamlı bir boyutta ilişki saptanmıştır. Zihinsel tükenme daha az etkili iken, duygusal tükenmenin etkili olmadığı ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin tükenmişlik yaşamalarına neden olan değişkenler disiplin, çok

fazla bürokratik iş, bürokratik engeller, düşük ücret, öğretmenin kendisine ve mesleğine karşı yapılan saygısızlıklar, mesleğin zor olması, öğrencilerle ilişkilerdeki eksiklik, yaşlılar ile ilişkilerdir. Öğretmenlerin stres ve tükenmişlikle başa çıkabilmeleri ile ilgili yapılan çalışmalarda; bireysel ve okula dayalı stratejiden bahsedilmektedir. Bireysel stratejileri; ileriye bakmak, sabah iş programı yapmak, beslenmeye dikkat etmek, rahatlamak, öğrenciyi ilgilendiren şeylere yanıt verebilmek, kendini övmek. Kendi kendini hipnotize etmek, üstün adam/kadın hayallerinden uzak durmak, uymak, sosyal destek aramak, kendine ve okula zaman ayırmak olarak tanımlanırken, okula dayalı stratejiler ise; idari destek, davranışsal konsültasyon, okul içi eğitimin iyice yerleşmesi, danışmanlık, örgütsel gelişim, yeniden yapılanma, yeniden biçimlenme, öğretmen yardımcı ekipleri, öğretmen merkezleri ve öğretmen çalışma grupları şeklinde gruplanmıştır. (Akt. Çağlayan, 2012, 32-45)

BÖLÜM III

3.YÖNTEM

Bu bölümde sırasıyla; araştırmanın modeline, evren ve örnekleme, verilerin toplanmasına ve toplanan verilerin çözümlenmesine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

3.1.ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Bu araştırmada İstanbul ili, Anadolu yakasındaki Endüstri Meslek Liselerinde görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetiminde öğrenci davranışları ile tükenmişlik düzeyleri araştırılmıştır. Araştırma tarama modelidir. Öğretmenlerin öğrenci davranışlarına göre tükenmişlik düzeylerini belirlemek araştırmanın amacıdır. Veri toplamak için bir anket hazırlanmıştır. Anket sorularının oluşturulması ve geliştirilmesi için çeşitli kaynaklar incelenmiştir. Anket formunu oluşturan sorular amaca uygun ve anlaşılır biçimde hazırlanmıştır. Danışman görüşü de alındıktan sonra ankete son şekli verilmiştir. Meslek Liselerinde çalışan öğretmenlerin görüşlerine başvurularak uygulamaya geçilmiştir.

3.2.EVREN VE ÖRNEKLEM

Bu araştırmanın evrenini meslek liselerinde 2013-2014 eğitim ve öğretim yılında görev yapan öğretmenlerden oluşmaktadır. Ancak ulaşım güçlüğü ve araştırmanın rasyonelliği konusundaki problemleri gidermek için araştırmanın çalışma evrenini İstanbul ili, Anadolu yakasında bulunan Endüstri Meslek Liselerinde görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır.

Araştırma örnekleme İstanbul'un Anadolu yakasındaki 14 adet meslek liselerinde görev yapan, öğretmenlerden random yöntemi (tesadüfi örneklem) ile seçilen 257 öğretmen oluşturmaktadır.

3.3.VERİ TOPLAMA TEKNİKLERİ

Anketler geliştirilmeden önce gerekli literatür taraması yapılarak, elde edilmek istenen bilgiler oluşturulmuş, uzman kişilerin görüşleri doğrultusunda anketler hazırlanmıştır.

Hazırlanan anket önce örneklem grubunda olmayan 20 kişiye uygulanmış ve anlaşılabilirliği tespit edilmiştir. Bu çalışma sonucunda elde edilen bilgiler ışığında

ankette gerekli düzenlemeler yapıp ve uzman görüşü de alınarak anketin görünüş geçerliliği ve güvenilirliği sağlanmıştır.

Araştırmada kullanılan anket formu üç bölümden oluşmaktadır.

Birinci bölüm, araştırmaya katılan deneklerin kişilik ve mesleki özelliklerini ortaya koyan 7 adet sorudan oluşmaktadır.

İkinci bölüm, araştırmaya katılan deneklerin sınıf yönetiminde öğrenci davranışlarının tükenmişlik düzeylerini ölçmeye yönelik 34 adet sorudan oluşmaktadır.

Üçüncü bölüm, araştırmaya katılan deneklerin öğrenci davranışlarının öğretmenlerde oluşturan tükenmişlik lerini ortadan kaldırılmasına yönelik, yaptıkları yöntemlerle ilgili soruları içermektedir.

3.4.ÇÖZÜMLEME YÖNTEMLERİ

Araştırma kapsamında deneklere uygulanan anketlerden toplanan veriler Excel Programı'nda bilgisayar ortamına geçildikten sonra "SPSS (Statical Package For Science) İstatistik Paket Programı'nın" yardımıyla çözümlenmiştir.

Verilerin çözümlenmesinde frekans, yüzde, ortalama, standart sapma, ortalamalar arası farkın anlamlılığı test edilmek üzere t testi ve çoklu değişkenlerde tek yönlü varyans analizi (Anova) kullanılacaktır. İstatistiksel açıdan hesaplamalarda anlamlılık düzeyi $p<0.05$ olarak alınmıştır.

Elde edilen verilerin kolay yorumlanabilmesi için bulgular bölümünde tablolar oluşturulmuş, tartışma bölümünde de bu bulgular yorumlanmıştır.

Araştırmada kullanılan ölçeğe uygun olarak elde edilen görüşlerin aritmetik ortalamaları değerlendirilirken şu aralıklar göz önünde bulundurulmuştur.

Verilen Ağırlık	Seçenekler	Sınırı
1	Hiçbir Zaman	1,00–1,75
2	Ara Sıra	1,76–2,50
3	Çoğu Zaman	2,51–3,25
4	Her Zaman	3,26–4,00

BÖLÜM IV

4.BULGULAR

Bu bölümde ilk olarak araştırmaya katılan öğretmenlerle ilgili kişisel bulgu ve yorumlara yer verilmiştir. Daha sonra ikinci olarak araştırma problemi ve alt problemleri ile ilgili bulgular ayrı ayrı analiz edilerek tablolaştırılmış ve çıkan sonuçlara göre yorumlar yapılmıştır.

4.1.ARAŞTIRMAYA KATILAN ÖĞRETMENLERE İLİŞKİN KİŞİSEL BULGULAR

Kişisel bilgi formundan elde edilen verilere göre; örnekleme oluşturan öğretmenlerin cinsiyeti, kıdemi, medeni durumu, mezun olduğu yükseköğretim kurumu, branşı, hizmet içi eğitim ve haftalık ders saati sayılarını gösteren dağılımlar tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 4.1.1. Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri

Cinsiyet	Frekans (N)	Yüzde (%)
Erkek	157	61.1
Kadın	100	38.9
Toplam	257	100.0

Tablo 4.1.1’de görüldüğü gibi örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin 100’ü (% 38,9) kadın, 157’si (% 61,1) erkektir.

Tablo 4.1.2. Öğretmenlerin Kıdem Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri

Kıdem	Frekans (N)	Yüzde (%)
0–5 Yıl	46	17.9
6–10 Yıl	102	39.7
11–15 Yıl	55	21.4
16–20 Yıl	21	8.2
21 Yıl ve üstü	33	12.8
Toplam	257	100.0

Tablo 4.1.2’de görüldüğü gibi örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin 46’sı (% 17,9) 0-5 yıl kıdem aralığında, 102’si (% 39,7) 6-10 yıl kıdem aralığında, 55’i (% 21,4) 11-15 yıl kıdem aralığında, 21’i (% 8,2) 16-20 yıl kıdem aralığında, 33’ü (%12,8) de 21 yıl ve üstü kıdem aralığındadır.

Tablo 4.1.3. Öğretmenlerin Medeni Durum Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri

Medeni Durum	Frekans (N)	Yüzde (%)
Evli	184	71.6
Bekar	73	28.4
Toplam	257	100.0

Tablo 4.1.3'te görüldüğü gibi örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin 184'ü (%71,6) evli, 73'ü (% 28,4) bekar öğretmendir.

Tablo 4.1.4. Öğretmenlerin Mezun olduğunuz yükseköğretim kurumu Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri

Mezun olduğunuz yükseköğretim kurumu	Frekans (N)	Yüzde (%)
Yüksek Teknik Öğretmen Okulu	10	3.9
Teknik Eğitim Fakültesi	81	31.5
İki Yıllık Meslek Yüksek Okulu	-	-
Fen Edebiyat Fakültesi	70	27.2
Eğitim Fakültesi	78	30.4
Diğer	18	7.0
Toplam	257	100.0

Tablo 4.1.4'de görüldüğü gibi örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin 10'u (%3,9) Yüksek Teknik Öğretmen Okulu mezunlarını, 81'i (%31,5) Teknik Eğitim Fakültesi mezunlarını, 70'i (%27,2) Fen Edebiyat Fakültesi mezunlarını, 78'i (%30,4) Eğitim Fakültesi mezunlarını, 18'i (%7,0) da diğer mezunları oluşturmaktadır.

Tablo 4.1.5. Öğretmenlerin Branş Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri

Branş	Frekans (N)	Yüzde (%)
Meslek Dersi Öğretmeni	129	50.2
Kültür Dersi Öğretmeni	128	49.8
Toplam	257	100.0

Tablo 4.1.5'te görüldüğü gibi örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin 129'u (%50,2) meslek dersi öğretmenlerini, 128'i (%49,8) kültür dersi öğretmenlerini oluşturmaktadır.

Tablo 4.1.6. Öğretmenlerin Hizmet İçi Eğitim Kurslarına Katılma Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri

Hizmet içi eğitim kurslarına Katılma	Frekans (N)	Yüzde (%)
Katıldım	176	68.5
Katılmadım	81	31.5
Toplam	257	100.0

Tablo 4.1.6'da görüldüğü gibi örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin 176'sı (%68,5) hizmet içi eğitim kursuna katılmış, 81'i (%31,5) hizmet içi eğitim kursuna katılmamış.

Tablo 4.1.7. Öğretmenlerin Haftalık Ders Saati Sayıları Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri

Haftalık ders saati sayınız	Frekans (N)	Yüzde (%)
20 Saat ve aşağısı	27	10.5
21–30 Saat arası	144	56.0
31–40 Saat arası	27	10.5
41 Saat ve üzeri	59	23.0
Toplam	257	100.0

Tablo 4.1.7'de görüldüğü gibi örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin 27'si (%10,5) 20 saat ve aşağı derse girmekte, 144'ü (%56,0) 21-30 saat arası derse girmekte, 27'si (%10,5) 31-40 saat arası derse girmekte, 59'u (%23,0) da 41 saat ve üzeri derse girmektedir.

4.2. ÖĞRETMENLERİN CİNSİYET DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR

4.2.1. Tükenmişliğe Neden Olan Öğrenci Davranışları ile İlgili Bulgular

Tablo 4.2.8. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından “Derse hazırlıksız gelmeleri.” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 1: Derse hazırlıksız gelmeleri.	N	X	Ss	T	Sd	P
Erkek	157	2.59	1.000	2.096	255	.037
Kadın	100	2.86	.995			

Tablo 4.2.8’de görüldüğü gibi öğretmenlere; öğrenci davranışlarından “Derse hazırlıksız gelmeleri.” maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre kadın öğretmenlerin, erkek öğretmenlere göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları görülmektedir.

Tablo 4.2.9. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından “Ders esnasında ders dışında konulardan konuşmaları” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 2: Ders esnasında ders dışında konulardan konuşmaları.	N	X	Ss	T	Sd	P
Erkek	157	2.32	.849	2.001	255	.046
Kadın	100	2.55	.925			

Tablo 4.2.9’da görüldüğü gibi öğretmenlere; öğrenci davranışlarından “Ders esnasında ders dışında konulardan konuşmaları” maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre kadın öğretmenlerin, erkek öğretmenlere göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları görülmektedir.

Tablo 4.2.10. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından “Kendi aralarında küfürlü konuşmaları.” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 3: Kendi aralarında küfürlü konuşmaları.	N	X	Ss	T	Sd	P
Erkek	157	2.64	1.074	2.840	255	.005
Kadın	100	3.02	.974			

Tablo 4.2.10’da görüldüğü gibi öğretmenlere; öğrenci davranışlarından “Kendi aralarında küfürlü konuşmaları.” maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre kadın öğretmenlerin, erkek öğretmenlere göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları görülmektedir.

Tablo 4.2.11. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından “Geleceğe dair hedeflerinin olmaması.” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 4: Geleceğe dair hedeflerinin olmaması.	N	X	Ss	T	Sd	P
Erkek	157	3.07	.871	2.144	255	.033
Kadın	100	3.30	.785			

Tablo 4.2.11’de görüldüğü gibi öğretmenlere; öğrenci davranışlarından “Geleceğe dair hedeflerinin olmaması.” maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre kadın öğretmenlerin, erkek öğretmenlere göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları görülmektedir.

Tablo 4.2.12. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından “Ders araç gereçlerini getirmemeleri” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 5: Ders araç gereçlerini getirmemeleri.	N	X	Ss	T	Sd	P
Erkek	157	2.65	.926	2.428	255	.016
Kadın	100	2.92	.774			

Tablo 4.2.12’de görüldüğü gibi öğretmenlere; öğrenci davranışlarından “Ders araç gereçlerini getirmemeleri” maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre kadın öğretmenlerin, erkek öğretmenlere göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları görülmektedir.

Tablo 4.2.13. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından “Verilen görevleri yerine getirmemeleri” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 6: Verilen görevleri yerine getirmemeleri.	N	X	Ss	T	Sd	P
Erkek	157	2.53	.874	2.476	255	.014
Kadın	100	2.80	.829			

Tablo 4.2.13’de görüldüğü gibi öğretmenlere; öğrenci davranışlarından “Verilen görevleri yerine getirmemeleri” maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre kadın öğretmenlerin, erkek öğretmenlere göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları görülmektedir.

Tablo 4.2.14. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından “Okul Kurallarına uymamak.” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 11: Okul Kurallarına uymamak.	N	X	Ss	T	Sd	P
Erkek	157	2.61	.860	2.134	255	.034
Kadın	100	2.84	.801			

Tablo 4.2.14’de görüldüğü gibi öğretmenlere; öğrenci davranışlarından “Okul Kurallarına uymamak.” maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre kadın öğretmenlerin, erkek öğretmenlere göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları görülmektedir.

Tablo 4.2.15. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından “Sınıf kurallarına uymamak” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 15: Sınıf kurallarına uymamak.	N	X	Ss	T	Sd	P
Erkek	157	2.57	.802	2.016	255	.048
Kadın	100	2.76	.818			

Tablo 4.2.15’de görüldüğü gibi öğretmenlere; öğrenci davranışlarından “Sınıf kurallarına uymamak” maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre kadın öğretmenlerin, erkek öğretmenlere göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları görülmektedir.

Tablo 4.2.16. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından “Dersin akışını espri yaparak ya da diğer davranışlarla bozmak” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 16: Dersin akışını espri yaparak ya da diğer davranışlarla bozmak.	N	X	Ss	T	Sd	P
Erkek	157	2.34	.866	2.618	255	.009
Kadın	100	2.63	.884			

Tablo 4.2.16’da görüldüğü gibi öğretmenlere; öğrenci davranışlarından “Dersin akışını espi yapıp ya da diğer davranışlarla bozmak” maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre kadın öğretmenlerin, erkek öğretmenlere göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları görülmektedir.

Tablo 4.2.17. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından “Her türlü öğrenmeye karşı ilgisiz olmak” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 17: Her türlü öğrenmeye karşı ilgisiz olmak	N	X	Ss	T	Sd	P
Erkek	157	2,72	,919	2.859	255	.005
Kadın	100	3,04	,803			

Tablo 4.2.17’de görüldüğü gibi öğretmenlere; öğrenci davranışlarından “Her türlü öğrenmeye karşı ilgisiz olmak” maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre kadın öğretmenlerin, erkek öğretmenlere göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları görülmektedir.

4.2.2. Tükenmişlikle Baş Etmek için Başvurulan Yöntemler ile İlgili Bulgular

Tablo 4.2.18. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Sık sık nefes alıp veririm.” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 20: Sık sık nefes alıp veririm.	N	X	Ss	T	Sd	P
Erkek	157	1.95	.846	3.635	255	.000
Kadın	100	2.37	.991			

Tablo 4.2.18’de görüldüğü gibi öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için “Sık sık nefes alıp veririm.” maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre kadın öğretmenler, erkek öğretmenlere göre bu yola daha çok başvurduklarını bildirmişlerdir.

Tablo 4.2.19. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Arkadaşarımla ve herkesle bu konuyu paylaşırım.” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 26: Arkadaşarımla ve herkesle bu konuyu paylaşırım.	N	X	Ss	T	Sd	P
Erkek	157	2.34	.889	4.060	255	.000
Kadın	100	2.79	.808			

Tablo 4.2.19’da görüldüğü gibi öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için “Arkadaşlarımla ve herkesle bu konuyu paylaşırım.” maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre kadın öğretmenler, erkek öğretmenlere göre bu yola daha çok başvurduklarını bildirmişlerdir.

Tablo 4.2.20. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Kitap okurum” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 30: Kitap okurum.	N	X	Ss	T	Sd	P
Erkek	157	2.29	.899	3.050	255	.003
Kadın	100	2.63	.849			

Tablo 4.2.20’de görüldüğü gibi öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için “Kitap okurum” maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre kadın öğretmenler, erkek öğretmenlere göre bu yola daha çok başvurduklarını bildirmişlerdir.

4.3. ÖĞRETMENLERİN KIDEM DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR

4.3.1. Tükenmişliğe Neden Olan Öğrenci Davranışları ile İlgili Bulgular

Tablo 4.3.21. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından, “Derse hazırlıksız gelmeleri.” Maddesine İlişkin Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 1: Derse hazırlıksız gelmeleri.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	P değeri
	Gruplararası	17.999	4	4.500		
	Gruplarıçi	240.328	252	.954		
	Toplam	258.327	256			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	KIDEM		N Frekans	X Ortalama	P değeri	
	0-5 Yıl		46	2.74	,182	
	6-10 Yıl *		102	2.96	,001*	
	11-15 Yıl *		55	2.31	,001*	
	16-20 Yıl		21	2.76	,915	
	21 Yıl ve üstü		33	2.42	,051	

Tablo 4.3.21’de görüldüğü gibi öğretmenlere; öğrenci davranışlarından, “Derse hazırlıksız gelmeleri.” maddesi ile ilgili olarak kıdem değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < ,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Kıdem değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre kıdemi 11-15 yıl olanlar ile kıdemi 6-10 yıl olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Kıdemi 6-10 yıl olanlar “Çoğu zaman” (2,96) cevabıyla daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları görülmektedir.

Tablo 4.3.22. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından, “Geleceğe dair hedeflerinin olmaması.” Maddesine İlişkin Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 4: Geleceğe dair hedeflerinin olmaması.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	8.446	4	2.111		
	Gruplarıçi	174.013	252	.691		
	Toplam	182.459	256			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	KIDEM		N Frekans	X Ortalama	p değeri	
	0-5 Yıl *		46	3.22	,007*	
	6-10 Yıl		102	3.26	,749	
	11-15 Yıl		55	3.21	,996	
	16-20 Yıl *		21	2.62	,007*	
	21 yıl ve üstü		33	3.00	,253	

Tablo 4.3.22’de görüldüğü gibi öğretmenlere; öğrenci davranışlarından, “Geleceğe dair hedeflerinin olmaması.” maddesi ile ilgili olarak kıdem değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < ,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Kıdem değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre kıdemi 0-5 yıl olanlar ile kıdemi 16-20 yıl olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Kıdemi 0-5 yıl olanlar “Çoğu zaman” (3,22) cevabıyla daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları görülmektedir.

Tablo 4.3.23. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından, “Verilen görevleri yerine getirmemeleri” Maddesine İlişkin Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 6: Verilen görevleri yerine getirmemeleri	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	9.530	4	2.382		
	Gruplarıçi	182.089	252	.723		
	Toplam	191.619	256			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	KIDEM		N Frekans	X Ortalama	p değeri	
	0-5 Yıl *		46	2.78	,009*	
	6-10 Yıl		102	2.76	,991	
	11-15 Yıl		55	2.53	,134	
	16-20 Yıl *		21	2.19	,009*	
	21 yıl ve üstü		33	2.42	,066	

Tablo 4.3.23’de görüldüğü gibi öğretmenlere; öğrenci davranışlarından, “Verilen görevleri yerine getirmemeleri” maddesi ile ilgili olarak kıdem değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < ,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Kıdem değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre kıdemi 0-5 yıl olanlar ile kıdemi 16-20

yıl olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Kıdemi 0-5 yıl olanlar “Çoğu zaman” (2,78) cevabıyla daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları görülmektedir.

Tablo 4.3.24. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından, “Okul eşyalarını korumamaları ” Maddesine İlişkin Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 8: Okul eşyalarını korumamaları	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	7.840	4	1.960		
	Gruplariçi	203.989	252	.809		
	Toplam	211.829	256			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	KIDEM		N Frekans	X Ortalama	p değeri	
	0-5 Yıl		46	2.48	,682	
	6-10 Yıl *		102	2.88	,012 *	
	11-15 Yıl		55	2.73	,167	
	16-20 Yıl *		21	2.38	,021*	
	21 yıl ve üstü		33	2.76	,175	

Tablo 4.3.24’de görüldüğü gibi öğretmenlere; öğrenci davranışlarından, “Okul eşyalarını korumamaları ” maddesi ile ilgili olarak kıdem değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < ,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Kıdem değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre kıdemi 6-10 yıl olanlar ile kıdemi 16-20 yıl olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Kıdemi 6-10 yıl olanlar “Çoğu zaman” (2,88) cevabıyla daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları görülmektedir.

Tablo 4.3.25. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından, “Öğretmenlerine karşın saygısız davranışları” Maddesine İlişkin Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 9: Öğretmenlerine karşın saygısız davranışları	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	12.806	4	3.202		
	Gruplariçi	226.867	252	.900		
	Toplam	239.673	256			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	KIDEM		N Frekans	X Ortalama	p değeri	
	0-5 Yıl		46	2.91	,688	
	6-10 Yıl		102	2.96	,837	
	11-15 Yıl		55	2.80	,339	
	16-20 Yıl *		21	2.14	,001*	
	21 yıl ve üstü *		33	3.00	,001*	

Tablo 4.3.25’de görüldüğü gibi öğretmenlere; öğrenci davranışlarından, “Öğretmenlerine karşın saygısız davranışları” maddesi ile ilgili olarak kıdem değişkenine

göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < ,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Kıdem değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre kıdemi 16-20 yıl olanlar ile kıdemi 21 yıl ve üstü olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Kıdemi 21 yıl ve üstü olanlar “Çoğu zaman” (3,00) cevabıyla daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları görülmektedir.

Tablo 4.3.26. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından, “Ailelerinin Öğrencilerle İlgilenmemesi ve İlgisiz Kalmaları.” Maddesine İlişkin Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 10: Ailelerinin Öğrencilerle İlgilenmemesi ve İlgisiz Kalmaları.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	107.206	4	26.801		
	Gruplarıçi	2.000.911	252	7.940		
	Toplam	2.108.117	256			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	KIDEM		N Frekans	X Ortalama	p değeri	
	0-5 Yıl		46	2.80	,241	
	6-10 Yıl *		102	2.98	,013*	
	11-15 Yıl		55	2.76	,126	
	16-20 Yıl *		21	2.48	,013*	
	21 yıl ve üstü		33	2.91	,673	

Tablo 4.3.26’da görüldüğü gibi öğretmenlere; öğrenci davranışlarından, “Ailelerinin Öğrencilerle İlgilenmemesi ve İlgisiz Kalmaları.” maddesi ile ilgili olarak kıdem değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < ,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Kıdem değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre kıdemi 6-10 yıl olanlar ile kıdemi 16-20 yıl olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Kıdemi 6-10 yıl olanlar “Çoğu zaman” (2,98) cevabıyla daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları görülmektedir.

Tablo 4.3.27. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından, “Okul Kurallarına Uymamak.” Maddesine İlişkin Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 11: Okul Kurallarına Uymamak.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	9.253	4	2.313		
	Gruplarıçi	172.677	252	.685		
	Toplam	181.930	256			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	KIDEM		N Frekans	X Ortalama	p değeri	
	0-5 Yıl *		46	2.85	,006*	
	6-10 Yıl		102	2.84	,975	
	11-15 Yıl		55	2.60	,135	
	16-20 Yıl *		21	2.24	,006*	
	21 yıl ve üstü		33	2.52	,079	

Tablo 4.3.27’de görüldüğü gibi öğretmenlere; öğrenci davranışlarından, “Okul Kurallarına uymamak.” maddesi ile ilgili olarak kıdem değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < ,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Kıdem değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre kıdemi 0-5 yıl olanlar ile kıdemi 16-20 yıl olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Kıdemi 0-5 yıl olanlar “Çoğu zaman” (2,85) cevabıyla daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları görülmektedir.

Tablo 4.3.28. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından, “Devamsızlık yapmaları” Maddesine İlişkin Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 13: Devamsızlık yapmaları.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	7.458	4	1.865		
	Gruplarıçi	193.600	252	.768		
	Toplam	201.058	256			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	KIDEM		N Frekans	X Ortalama	p değeri	
	0-5 Yıl		46	2.37	,045	
	6-10 Yıl *		102	2.55	,002*	
	11-15 Yıl		55	2.45	,045	
	16-20 Yıl *		21	1.90	,002*	
	21 yıl ve üstü		33	2.45	,015	

Tablo 4.3.28’de görüldüğü gibi öğretmenlere; öğrenci davranışlarından, “Devamsızlık yapmaları” maddesi ile ilgili olarak kıdem değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < ,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Kıdem değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre kıdemi 6-10 yıl olanlar ile kıdemi 16-20 yıl olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Kıdemi 6-10 yıl olanlar “Çoğu zaman” (2,55) cevabıyla daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları görülmektedir.

Tablo 4.3.29. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından, “Her türlü öğrenmeye karşı ilgisiz olmak” Maddesine İlişkin Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 17: Her türlü öğrenmeye karşı ilgisiz olmak	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	7.236	4	1.809		
	Gruplarıçi	194.465	252	.781		
	Toplam	201.701	256			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	KIDEM		N Frekans	X Ortalama	p değeri	
	0-5 Yıl		46	2.89	,128	
	6-10 Yıl *		102	3.02	,013*	
	11-15 Yıl		55	2.71	,494	
	16-20 Yıl		21	2.67	,713	
	21 yıl ve üstü *		33	2.58	,013*	

Tablo 4.3.29’de görüldüğü gibi öğretmenlere; öğrenci davranışlarından, “Her türlü öğrenmeye karşı ilgisiz olmak” maddesi ile ilgili olarak kıdem değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < ,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Kıdem değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre kıdemi 6-10 yıl olanlar ile kıdemi 21 yıl ve üstü olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Kıdemi 6-10 yıl olanlar “Çoğu zaman” (3,02) cevabıyla daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları görülmektedir.

4.3.2. Tükenmişlikle Baş Etmek için Başvurulan Yöntemler ile İlgili Bulgular

Tablo 4.3.30. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için, “Davranış karşısında sinirlenirim.” Maddesine İlişkin Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 22: Davranış karşısında sinirlenirim.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	8.263	4	2.066		
	Gruplarıçi	140.258	252	.557		
	Toplam	148.521	256			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	KIDEM		N Frekans	X Ortalama	p değeri	
	0-5 Yıl *		46	2.57	,001*	
	6-10 Yıl		102	2.24	,077	
	11-15 Yıl		55	2.11	,397	
	16-20 Yıl		21	2.29	,130	
	21 yıl ve üstü *		33	1.97	,001*	

Tablo 4.3.30’da görüldüğü gibi öğretmenlere; Tükenmişlikle Baş Etmek için, “Davranış karşısında sinirlenirim.” maddesi ile ilgili olarak kıdem değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < ,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Kıdem değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre kıdemi 0-5 yıl olanlar ile kıdemi 21 yıl ve üstü olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Kıdemi 0-5 yıl olanlar “Çoğu zaman” (2,57) cevabıyla bu yola daha çok başvurduklarını bildirmişlerdir.

Tablo 4.3.31. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için, “Öğrencilere genel olarak rehberlik yaparım” Maddesine İlişkin Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 28: Öğrencilere genel olarak rehberlik yaparım	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	7.784	4	1.946	3.244	.013
	Gruplarıçi	151.181	252	.600		
	Toplam	158.965	256			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	KIDEM		N Frekans	X Ortalama	p değeri	
	0-5 Yıl		46	2.98	,249	
	6-10 Yıl *		102	3.14	,001*	
	11-15 Yıl *		55	2.71	,001*	
	16-20 Yıl		21	3.24	,587	
	21 yıl ve üstü		33	3.03	,491	

Tablo 4.3.31’de görüldüğü gibi öğretmenlere; Tükenmişlikle Baş Etmek için, “Öğrencilere genel olarak rehberlik yaparım” maddesi ile ilgili olarak kıdem değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < ,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Kıdem değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre kıdemi 6-10 yıl olanlar ile kıdemi 11-15 yıl olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Kıdemi 16-20 yıl olanlar “Çoğu zaman” (3,24) cevabıyla bu yola daha çok başvurduklarını bildirmişlerdir.

4.4.ÖĞRETMENLERİN MEDENİ DURUM DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR

4.4.1.Tükenmişliğe Neden Olan Öğrenci Davranışları ile İlgili Bulgular

Tablo 4.4.32. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışları “Ailelerinin Öğrencilerle İlgilenmemesi ve İlgisiz Kalmaları.” Maddesine İlişkin Medeni Durumları Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 10: Ailelerinin Öğrencilerle İlgilenmemesi ve İlgisiz Kalmaları.	N	X	Ss	T	Sd	P
Evli	184	2.95	.892	2.096	255	.037
Bekar	73	3.78	5.209			

Tablo 4.4.32’de görüldüğü gibi öğretmenlere; öğrenci davranışlarından “Ailelerinin Öğrencilerle İlgilenmemesi ve İlgisiz Kalmaları.” maddesi ile ilgili olarak medeni duruma göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre bekar öğretmenlerin, evli öğretmenlere göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları görülmektedir.

Tablo 4.4.33. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışları “Dersin akışını espri yaparak ya da diğer davranışlarla bozmak” Maddesine İlişkin Medeni Durumları Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 16: Dersin akışını espri yaparak ya da diğer davranışlarla bozmak	N	X	Ss	T	Sd	P
Evli	184	2.61	.969	2.010	255	.045
Bekar	73	2.35	.830			

Tablo 4.4.33’de görüldüğü gibi öğretmenlere; öğrenci davranışlarından “Dersin akışını espri yaparak ya da diğer davranışlarla bozmak” maddesi ile ilgili olarak medeni duruma göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre evli öğretmenlerin, bekar öğretmenlere göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları görülmektedir.

4.4.2. Tükenmişlikle Baş Etmek için Başvurulan Yöntemler ile İlgili Bulgular

Tablo 4.4.34. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Sık sık nefes alıp veririm.” Maddesine İlişkin Medeni Durumları Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 20: Sık sık nefes alıp veririm.	N	X	Ss	T	Sd	P
Evli	184	2.35	1.051	2.015	255	.045
Bekar	73	2.07	.909			

Tablo 4.4.34’te görüldüğü gibi öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için “Sık sık nefes alıp veririm.” maddesi ile ilgili olarak medeni duruma göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre evli öğretmenler, bekar öğretmenlere göre bu yola daha çok başvurduklarını bildirmişlerdir.

Tablo 4.4.35. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Uzun süre uyurum” Maddesine İlişkin Medeni Durumları Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 25: Uzun süre uyurum.	N	X	Ss	T	Sd	P
Evli	184	1.85	1.029	2.098	255	.037
Bekar	73	1.57	.728			

Tablo 4.4.35’da görüldüğü gibi öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için “Uzun süre uyurum” maddesi ile ilgili olarak medeni duruma göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre evli öğretmenler, bekar öğretmenlere göre bu yola daha çok başvurduklarını bildirmişlerdir.

Tablo 4.4.36. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Öğrencilere genel olarak rehberlik yaparım” Maddesine İlişkin Medeni Durumları Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 28: Öğrencilere genel olarak rehberlik yaparım	N	X	Ss	T	Sd	P
Evli	184	3.15	.753	2.126	255	.034
Bekar	73	2.92	.900			

Tablo 4.4.36’de görüldüğü gibi öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için “Öğrencilere genel olarak rehberlik yaparım” maddesi ile ilgili olarak medeni duruma göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre evli öğretmenler, bekar öğretmenlere göre bu yola daha çok başvurduklarını bildirmişlerdir.

Tablo 4.4.37. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Alkol kullanım” Maddesine İlişkin Medeni Durumları Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 29: Alkol kullanım.	N	X	Ss	T	Sd	P
Evli	184	1.42	.977	2.293	255	.023
Bekar	73	1.14	.539			

Tablo 4.4.37’de görüldüğü gibi öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için “Alkol kullanım” maddesi ile ilgili olarak medeni duruma göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre evli öğretmenler, bekar öğretmenlere göre bu yola daha çok başvurduklarını bildirmişlerdir.

Tablo 4.4.38. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Sorunlu davranışları görmezlikten gelirim.” Maddesine İlişkin Medeni Durumları Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 31: Sorunlu davranışları görmezlikten gelirim.	N	X	Ss	T	Sd	P
Evli	184	1.79	.977	2.910	255	.004
Bekar	73	1.43	.577			

Tablo 4.4.38’da görüldüğü gibi öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için “Sorunlu davranışları görmezlikten gelirim.” maddesi ile ilgili olarak medeni duruma göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir.

Bulgulara göre evli öğretmenler, bekar öğretmenlere göre bu yola daha çok başvurduklarını bildirmişlerdir.

Tablo 4.4.39. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Derslere geç girerim.” Maddesine İlişkin Medeni Durumları Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 32: Derslere geç girerim.	N	X	Ss	T	Sd	P
Evli	184	1.49	.992	2.163	255	.031
Bekar	73	1.22	.633			

Tablo 4.4.39’da görüldüğü gibi öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için “Derslere geç girerim.” maddesi ile ilgili olarak medeni duruma göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre evli öğretmenler, bekar öğretmenlere göre bu yola daha çok başvurduklarını bildirmişlerdir.

Tablo 4.4.40. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Sık sık rapor alırım” Maddesine İlişkin Medeni Durumları Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 33: Sık sık rapor alırım	N	X	Ss	T	Sd	P
Evli	184	1.43	.956	2.544	255	.012
Bekar	73	1.14	.387			

Tablo 4.4.40’de görüldüğü gibi öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için “Sık sık rapor alırım” maddesi ile ilgili olarak medeni duruma göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre evli öğretmenler, bekar öğretmenlere göre bu yola daha çok başvurduklarını bildirmişlerdir.

Tablo 4.4.41. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Okuldan gideceğimi düşünürüm.” Maddesine İlişkin Medeni Durumları Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 34: Okuldan gideceğimi düşünürüm.	N	X	Ss	T	Sd	P
Evli	184	1.67	1.047	1.991	255	.048
Bekar	73	1.40	.685			

Tablo 4.4.41’de görüldüğü gibi öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için “Okuldan gideceğimi düşünürüm.” maddesi ile ilgili olarak medeni duruma göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre evli öğretmenler, bekar öğretmenlere göre bu yola daha çok başvurduklarını bildirmişlerdir.

4.5.ÖĞRETMENLERİN MEZUN OLDUĞU YÜKSEKÖĞRETİM KURUMU DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR

4.5.1.Tükenmişliğe Neden Olan Öğrenci Davranışları ile İlgili Bulgular

Tablo 4.5.42. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından, “Okul Kurallarına uymamak.” Maddesine İlişkin Mezun Olduğu Yükseköğretim Kurumu Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 11: Okul Kurallarına uymamak.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	7,834	4	1,959	2,835	,025
	Gruplarıçi	174,096	252	,691		
	Toplam	181,930	256			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	MEZUN OLDUĞU OKUL	N Frekans	X Ortalama	p değeri		
	Yüksek Tek. Öğret Ok.*	10	1,90	,023 *		
	Teknik Eğitim Fakültesi	81	2,67	,843		
	İki Yıllık Mes.Yük. Ok.	-	-	-		
	Fen Edebiyat Fakültesi	70	2,70	,911		
	Eğitim Fakültesi	78	2,79	,993		
	Diğer *	18	2,89	,023 *		

Tablo 4.5.42’de görüldüğü gibi öğretmenlere; öğrenci davranışlarından, “Okul Kurallarına uymamak.” maddesi ile ilgili olarak mezun olduğu yükseköğretim kurumu değişkenine göre yapılan anova (varyans) analizi sonucunda $p < ,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. mezun olduğu yükseköğretim kurumu değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “çoklu karşılaştırma sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre mezuniyeti Yüksek Tek. Öğret Ok. olanlar ile mezuniyeti diğer olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Mezuniyeti diğer olanlar “Çoğu zaman” (2,89) cevabıyla daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları görülmektedir.

Tablo 4.5.43. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından, “Her türlü öğrenmeye karşı ilgisiz olmak.” Maddesine İlişkin Mezun Olduğu Yükseköğretim Kurumu Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 17: Her türlü öğrenmeye karşı ilgisiz olmak.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	7,830	4	1,957	2,543	,040
	Gruplarıçi	193,945	252	,770		
	Toplam	201,774	256			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	MEZUN OLDUĞU OKUL	N Frekans	X Ortalama	p değeri		
	Yüksek Tek. Öğret Ok.	10	2,70	,997		
	Teknik Eğitim Fakültesi *	81	2,80	,042*		
	İki Yıllık Mes.Yük. Ok.	-	-	-		
	Fen Edebiyat Fakültesi	70	2,73	,986		
	Eğitim Fakültesi	78	2,87	,987		
	Diğer *	18	3,44	,042*		

Tablo 4.5.43’de görüldüğü gibi öğretmenlere; öğrenci davranışlarından, “Her türlü öğrenmeye karşı ilgisiz olmak.” maddesi ile ilgili olarak mezun olduğu yükseköğretim kurumu değişkenine göre yapılan anova (varyans) analizi sonucunda $p < ,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. mezun olduğu yükseköğretim kurumu değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “çoklu karşılaştırma sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre mezuniyeti Teknik Eğitim Fakültesi olanlar ile mezuniyeti diğer olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Mezuniyeti diğer olanlar “Her zaman” (3,44) cevabıyla daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları görülmektedir.

Tablo 4.5.44. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından, “Ders dışı konularda sorular sormak.” Maddesine İlişkin Mezun Olduğu Yükseköğretim Kurumu Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 18: Ders dışı konularda sorular sormak.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	6,720	4	1,680		
	Gruplarıçi	186,751	252	,741		
	Toplam	193,471	256			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	MEZUN OLDUĞU OKUL	N Frekans	X Ortalama	p değeri		
	Yüksek Teknik Öğret Ok. *	10	3,10	,028 *		
	Teknik Eğitim Fakültesi*	81	2,25	,028 *		
	İki Yıllık Mes.Yük. Ok.	-	-	-		
	Fen Edebiyat Fakültesi	70	2,33	,978		
	Eğitim Fakültesi	78	2,27	1,000		
	Diğer	18	2,33	,995		

Tablo 4.5.44.’de görüldüğü gibi öğretmenlere; öğrenci davranışlarından, “Ders dışı konularda sorular sormak.” maddesi ile ilgili olarak mezun olduğu yükseköğretim kurumu değişkenine göre yapılan anova (varyans) analizi sonucunda $p < ,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. mezun olduğu yükseköğretim kurumu değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “çoklu karşılaştırma sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre mezuniyeti Yüksek Tek. Öğret Ok. olanlar ile mezuniyeti Teknik Eğitim Fakültesi olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Mezuniyeti Yüksek Teknik Öğret Ok. olanlar “Çoğu zaman” (3,10) cevabıyla daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları görülmektedir.

4.5.2. Tükenmişlikle Baş Etmek için Başvurulan Yöntemler ile İlgili Bulgular

Tablo 4.5.45. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için, “Sorunlu davranışları görmezlikten gelirim.” Maddesine İlişkin Mezun Olduğu Yükseköğretim Kurumu Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 31: Sorunlu davranışları görmezlikten gelirim.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	4,166	4	1,042		
	Gruplarıçi	98,060	252	,389		
	Toplam	102,226	256			

Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	MEZUN OLDUĞU OKUL	N Frekans	X Ortalama	p değeri
	Yüksek Teknik Öğret Ok.	10	1,60	,999
	Teknik Eğitim Fakültesi*	81	1,65	,046*
	İki Yıllık Mes.Yük. Ok.	-	-	-
	Fen Edebiyat Fakültesi *	70	1,37	,046*
	Eğitim Fakültesi	78	1,46	,295
	Diğer	18	1,28	,143

Tablo 4.5.45.'de görüldüğü gibi öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için, “Sorunlu davranışları görmezlikten gelirim.” maddesi ile ilgili olarak mezun olduğu yükseköğretim kurumu değişkenine göre yapılan anova (varyans) analizi sonucunda $p < ,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. mezun olduğu yükseköğretim kurumu değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “çoklu karşılaştırma sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre mezuniyeti Teknik Eğitim Fakültesi olanlar ile mezuniyeti Fen Edebiyat Fakültesi olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Mezuniyeti Teknik Eğitim Fakültesi olanlar “Hiçbir zaman” (1,65) cevabıyla bu yola daha çok başvurduklarını bildirmişlerdir.

Tablo 4.5.46. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için, “Derslere geç girerim.” Maddesine İlişkin Mezun Olduğu Yükseköğretim Kurumu Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 32: Derslere geç girerim.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	3,542	4	,885		
	Gruplarıçi	75,112	252	,298		
	Toplam	78,654	256			

Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	MEZUN OLDUĞU OKUL	N Frekans	X Ortalama	p değeri
	Yüksek Teknik Öğret Ok.	10	1,10	,622
	Teknik Eğitim Fakültesi*	81	1,36	,033*
	İki Yıllık Mes.Yük. Ok.	-	-	-
	Fen Edebiyat Fakültesi*	70	1,10	,033*
	Eğitim Fakültesi	78	1,22	,488
	Diğer	18	1,00	,090

Tablo 4.5.46’de görüldüğü gibi öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için, “Derslere geç girerim.” maddesi ile ilgili olarak mezun olduğu yükseköğretim kurumu değişkenine göre yapılan anova (varyans) analizi sonucunda $p < ,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. mezun olduğu yükseköğretim kurumu değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “çoklu karşılaştırma sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre mezuniyeti Teknik Eğitim Fakültesi olanlar ile mezuniyeti Fen Edebiyat Fakültesi olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Mezuniyeti Teknik Eğitim Fakültesi olanlar “Hiçbir zaman” (1,36) cevabıyla bu yola daha çok başvurduklarını bildirmişlerdir.

4.6.ÖĞRETMENLERİN BRANŞ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR

4.6.1. Tükenmişliğe Neden Olan Öğrenci Davranışları ile İlgili Bulgular

Tablo 4.6.47. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından “Derse hazırlıksız gelmeleri.” Maddesine İlişkin Branşları Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 1: Derse hazırlıksız gelmeleri.	N	X	Ss	T	Sd	P
Meslek Dersi Öğretmeni	129	2,64	1,082	2,428	255	,016
Kültür Dersi Öğretmeni	128	2,95	0,958			

Tablo 4.6.47’de görüldüğü gibi öğretmenlere; öğrenci davranışlarından “Derse hazırlıksız gelmeleri.” maddesi ile ilgili olarak branşlarına göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre kültür dersi öğretmenlerinin, meslek dersi öğretmenlerine göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları görülmektedir.

Tablo 4.6.48. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından “Ders esnasında ders dışında konulardan konuşmaları.” Maddesine İlişkin Branşları Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 2: Ders esnasında ders dışında konulardan konuşmaları.	N	X	Ss	T	Sd	P
Meslek Dersi Öğretmeni	129	2,30	0,844	3,835	255	,000
Kültür Dersi Öğretmeni	128	2,75	1,019			

Tablo 4.6.48’de görüldüğü gibi öğretmenlere; öğrenci davranışlarından “Ders esnasında ders dışında konulardan konuşmaları.” maddesi ile ilgili olarak branşlarına göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre kültür dersi öğretmenlerinin, meslek dersi öğretmenlerine göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları görülmektedir.

Tablo 4.6.49. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından “Geleceğe dair hedeflerinin olmaması.” Maddesine İlişkin Branşları Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 4: Geleceğe dair hedeflerinin olmaması.	N	X	Ss	T	Sd	P
Meslek Dersi Öğretmeni	129	3,14	0,864	1,991	255	,048
Kültür Dersi Öğretmeni	128	3,34	0,778			

Tablo 4.6.49’da görüldüğü gibi öğretmenlere; öğrenci davranışlarından “Geleceğe dair hedeflerinin olmaması.” maddesi ile ilgili olarak branşlarına göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre kültür dersi öğretmenlerinin, meslek dersi öğretmenlerine göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları görülmektedir.

Tablo 4.6.50. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından “Ders araç gereçlerini getirmemeleri.” Maddesine İlişkin Branşları Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 5: Ders araç gereçlerini getirmemeleri.	N	X	Ss	T	Sd	P
Meslek Dersi Öğretmeni	129	2,71	0,913	2,483	255	,014
Kültür Dersi Öğretmeni	128	2,98	0,887			

Tablo 4.6.50’de görüldüğü gibi öğretmenlere; öğrenci davranışlarından “Ders araç gereçlerini getirmemeleri.” maddesi ile ilgili olarak branşlarına göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre kültür dersi öğretmenlerinin, meslek dersi öğretmenlerine göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları görülmektedir.

Tablo 4.6.51. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından “Verilen görevleri yerine getirmemeleri.” Maddesine İlişkin Branşları Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 6: Verilen görevleri yerine getirmemeleri.	N	X	Ss	T	Sd	P
Meslek Dersi Öğretmeni	129	2,57	0,899	2,726	255	,007
Kültür Dersi Öğretmeni	128	2,88	0,919			

Tablo 4.6.51.’de görüldüğü gibi öğretmenlere; öğrenci davranışlarından “Verilen görevleri yerine getirmemeleri.” maddesi ile ilgili olarak branşlarına göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara

göre kültür dersi öğretmenlerinin, meslek dersi öğretmenlerine göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları görülmektedir.

Tablo 4.6.52. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından “Televizyon dizilerindeki davranışları sergilemeleri.” Maddesine İlişkin Branşları Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 7: Televizyon dizilerindeki davranışları sergilemeleri.	N	X	Ss	T	Sd	P
Meslek Dersi Öğretmeni	129	2,50	0,936	2,693	255	,008
Kültür Dersi Öğretmeni	128	2,80	0,852			

Tablo 4.6.52.’de görüldüğü gibi öğretmenlere; öğrenci davranışlarından “Televizyon dizilerindeki davranışları sergilemeleri.” maddesi ile ilgili olarak branşlarına göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre kültür dersi öğretmenlerinin, meslek dersi öğretmenlerine göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları görülmektedir.

Tablo 4.6.53. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından “Okul Kurallarına uymamak.” Maddesine İlişkin Branşları Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 11: Okul Kurallarına uymamak.	N	X	Ss	T	Sd	P
Meslek Dersi Öğretmeni	129	2,68	0,935	2,326	255	,021
Kültür Dersi Öğretmeni	128	2,94	0,821			

Tablo 4.6.53.’de görüldüğü gibi öğretmenlere; öğrenci davranışlarından “Okul Kurallarına uymamak.” maddesi ile ilgili olarak branşlarına göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre kültür dersi öğretmenlerinin, meslek dersi öğretmenlerine göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları görülmektedir.

4.6.2. Tükenmişlikle Baş Etmek için Başvurulan Yöntemler ile İlgili Bulgular

Tablo 4.6.54. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Sık sık nefes alıp veririm.” Maddesine İlişkin Branşları Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 20: Sık sık nefes alıp veririm.	N	X	Ss	T	Sd	P
Meslek Dersi Öğretmeni	129	2,07	0,920	3,328	255	,001
Kültür Dersi Öğretmeni	128	2,48	1,072			

Tablo 4.6.54.'de görüldüğü gibi öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için “Sık sık nefes alıp veririm.” maddesi ile ilgili olarak branşlarına göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre kültür dersi öğretmenleri, meslek dersi öğretmenlerine göre bu yola daha çok başvurduklarını bildirmişlerdir.

Tablo 4.6.55. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Sigara içerim.” Maddesine İlişkin Branşları Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 21: Sigara içerim.	N	X	Ss	T	Sd	P
Meslek Dersi Öğretmeni	129	1,40	0,745	2,224	255	,027
Kültür Dersi Öğretmeni	128	1,67	1,151			

Tablo 4.6.55.'de görüldüğü gibi öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için “Sigara içerim.” maddesi ile ilgili olarak branşlarına göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre kültür dersi öğretmenleri, meslek dersi öğretmenlerine göre bu yola daha çok başvurduklarını bildirmişlerdir.

Tablo 4.6.56. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Davranış karşısında sinirlenirim.” Maddesine İlişkin Branşları Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 22: Davranış karşısında sinirlenirim.	N	X	Ss	T	Sd	P
Meslek Dersi Öğretmeni	129	2,16	0,818	4,137	255	,000
Kültür Dersi Öğretmeni	128	2,60	0,881			

Tablo 4.6.56.'de görüldüğü gibi öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için “Davranış karşısında sinirlenirim.” maddesi ile ilgili olarak branşlarına göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre kültür dersi öğretmenleri, meslek dersi öğretmenlerine göre bu yola daha çok başvurduklarını bildirmişlerdir.

Tablo 4.6.57. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Açık havaya çıkarım.” Maddesine İlişkin Branşları Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 23: Açık havaya çıkarım.	N	X	Ss	T	Sd	P
Meslek Dersi Öğretmeni	129	1,78	0,810	2,187	255	,030
Kültür Dersi Öğretmeni	128	2,04	1,053			

Tablo 4.6.57.'de görüldüğü gibi öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için “Açık havaya çıkarım.” maddesi ile ilgili olarak branşlarına göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre kültür dersi öğretmenleri, meslek dersi öğretmenlerine göre bu yola daha çok başvurduklarını bildirmişlerdir.

Tablo 4.6.58. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Uzun süre uyurum.” Maddesine İlişkin Branşları Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 25: Uzun süre uyurum.	N	X	Ss	T	Sd	P
Meslek Dersi Öğretmeni	129	1,66	0,824	1,993	255	,047
Kültür Dersi Öğretmeni	128	1,90	1,086			

Tablo 4.6.58.'de görüldüğü gibi öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için “Uzun süre uyurum.” maddesi ile ilgili olarak branşlarına göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre kültür dersi öğretmenleri, meslek dersi öğretmenlerine göre bu yola daha çok başvurduklarını bildirmişlerdir.

Tablo 4.6.59. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Arkadaşlarımla ve herkesle bu konuyu paylaşıyorum.” Maddesine İlişkin Branşları Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 26: Arkadaşlarımla ve herkesle bu konuyu paylaşıyorum.	N	X	Ss	T	Sd	P
Meslek Dersi Öğretmeni	129	2,45	0,918	3,590	255	,000
Kültür Dersi Öğretmeni	128	2,86	0,911			

Tablo 4.6.59.'de görüldüğü gibi öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için “Arkadaşlarımla ve herkesle bu konuyu paylaşıyorum.” maddesi ile ilgili olarak branşlarına göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre kültür dersi öğretmenleri, meslek dersi öğretmenlerine göre bu yola daha çok başvurduklarını bildirmişlerdir.

Tablo 4.6.60. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Öğrenciyle bire bir konuşur sorunun çözümünü sağlarım ve rahatlarım.” Maddesine İlişkin Branşları Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 27: Öğrenciyle bire bir konuşur sorunun çözümünü sağlarım ve rahatlarım.	N	X	Ss	T	Sd	P
Meslek Dersi Öğretmeni	129	2,91	0,843	2,779	255	,006
Kültür Dersi Öğretmeni	128	3,18	0,726			

Tablo 4.6.60.'de görüldüğü gibi öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için “Öğrenciyle bire bir konuşur sorunun çözümünü sağlarım ve rahatlarım.” maddesi ile ilgili olarak branşlarına göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre kültür dersi öğretmenleri, meslek dersi öğretmenlerine göre bu yola daha çok başvurduklarını bildirmişlerdir.

Tablo 4.6.61. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Alkol kullanım.” Maddesine İlişkin Branşları Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 29: Alkol kullanım.	N	X	Ss	T	Sd	P
Meslek Dersi Öğretmeni	129	1,18	0,618	3,093	255	,002
Kültür Dersi Öğretmeni	128	1,52	1,072			

Tablo 4.6.61.'de görüldüğü gibi öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için “Alkol kullanım.” maddesi ile ilgili olarak branşlarına göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre kültür dersi öğretmenleri, meslek dersi öğretmenlerine göre bu yola daha çok başvurduklarını bildirmişlerdir.

Tablo 4.6.62. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Kitap okurum.” Maddesine İlişkin Branşları Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 30: Kitap okurum.	N	X	Ss	T	Sd	P
Meslek Dersi Öğretmeni	129	2,36	0,892	3,103	255	,002
Kültür Dersi Öğretmeni	128	2,73	0,978			

Tablo 4.6.62.'de görüldüğü gibi öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için “Kitap okurum.” maddesi ile ilgili olarak branşlarına göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre kültür dersi öğretmenleri, meslek dersi öğretmenlerine göre bu yola daha çok başvurduklarını bildirmişlerdir.

Tablo 4.6.63. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Sorunlu davranışları görmezlikten gelirim.” Maddesine İlişkin Branşları Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 31: Sorunlu davranışları görmezlikten gelirim.	N	X	Ss	T	Sd	P
Meslek Dersi Öğretmeni	129	1,58	0,726	2,057	255	,041
Kültür Dersi Öğretmeni	128	1,81	1,048			

Tablo 4.6.63.'de görüldüğü gibi öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için “Sorunlu davranışları görmezlikten gelirim.” maddesi ile ilgili olarak branşlarına göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre kültür dersi öğretmenleri, meslek dersi öğretmenlerine göre bu yola daha çok başvurduklarını bildirmişlerdir.

Tablo 4.6.64. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Derslere geç girerim.” Maddesine İlişkin Branşları Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 32: Derslere geç girerim.	N	X	Ss	T	Sd	P
Meslek Dersi Öğretmeni	129	1,29	0,733	2,343	255	,020
Kültür Dersi Öğretmeni	128	1,56	1,070			

Tablo 4.6.64.'de görüldüğü gibi öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için “Derslere geç girerim.” maddesi ile ilgili olarak branşlarına göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre kültür dersi öğretmenleri, meslek dersi öğretmenlerine göre bu yola daha çok başvurduklarını bildirmişlerdir.

Tablo 4.6.65. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Sık sık rapor alırım.” Maddesine İlişkin Branşları Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 33: Sık sık rapor alırım.	N	X	Ss	T	Sd	P
Meslek Dersi Öğretmeni	129	1,14	0,446	4,218	255	,000
Kültür Dersi Öğretmeni	128	1,57	1,070			

Tablo 4.6.65.'de görüldüğü gibi öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için “Sık sık rapor alırım.” maddesi ile ilgili olarak branşlarına göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre kültür dersi öğretmenleri, meslek dersi öğretmenlerine göre bu yola daha çok başvurduklarını bildirmişlerdir.

Tablo 4.6.66. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Okuldan gideceğimi düşünürüm.” Maddesine İlişkin Branşları Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 34: Okuldan gideceğimi düşünürüm.	N	X	Ss	T	Sd	P
Meslek Dersi Öğretmeni	129	1,33	0,698	4,609	255	,000
Kültür Dersi Öğretmeni	128	1,86	1,114			

Tablo 4.6.66.'de görüldüğü gibi öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için “Okuldan gideceğimi düşünürüm.” maddesi ile ilgili olarak branşlarına göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre kültür dersi öğretmenleri, meslek dersi öğretmenlerine göre bu yola daha çok başvurduklarını bildirmişlerdir.

4.7.ÖĞRETMENLERİN HİZMETİÇİ EĞİTİME KATILMA DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR

4.7.1.Tükenmişliğe Neden Olan Öğrenci Davranışları ile İlgili Bulgular

Tablo 4.7.67. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından “Verilen görevleri yerine getirmemeleri.” Maddesine İlişkin Hizmetiçi Eğitime Katılmaları Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 6: Verilen görevleri yerine getirmemeleri.	N	X	Ss	T	Sd	P
Katıldım	176	2,70	0,865	1,772	255	,078
Katılmadım	81	2,49	0,853			

Tablo 4.7.67'de görüldüğü gibi öğretmenlere; öğrenci davranışlarından “Verilen görevleri yerine getirmemeleri.” maddesi ile ilgili olarak hizmetiçi eğitime katılmalarına göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre hizmetiçi eğitime katılan öğretmenlerin, hizmetiçi eğitime katılmayan öğretmenlere göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları görülmektedir.

Tablo 4.7.68. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından “Dersin akışını espri yaparak ya da diğer davranışlarla bozmak.” Maddesine İlişkin Hizmetiçi Eğitime Katılmaları Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 16: Dersin akışını espri yaparak ya da diğer davranışlarla bozmak.	N	X	Ss	T	Sd	P
Katıldım	176	2,53	0,900	2,075	255	,039
Katılmadım	81	2,28	0,825			

Tablo 4.7.68.'de görüldüğü gibi öğretmenlere; öğrenci davranışlarından “Dersin akışını espri yaparak ya da diğer davranışlarla bozmak.” maddesi ile ilgili olarak Hizmetiçi Eğitime Katılmalarına göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre hizmetiçi eğitime katılan öğretmenlerin,

hizmetiçi eğitime katılmayan öğretmenlere göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları görülmektedir.

4.7.2. Tükenmişlikle Baş Etmek için Başvurulan Yöntemler ile İlgili Bulgular

Tablo 4.7.69. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Öğrencilere genel olarak rehberlik yaparım” Maddesine İlişkin Hizmetiçi Eğitime Katılmaları Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 28: Öğrencilere genel olarak rehberlik yaparım.	N	X	Ss	T	Sd	P
Katıldım	176	3,08	0,713	2,048	255	,042
Katılmadım	81	2,86	0,919			

Tablo 4.7.69.’da görüldüğü gibi öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için “Öğrencilere genel olarak rehberlik yaparım” maddesi ile ilgili olarak hizmetiçi eğitime katılmalarına göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre hizmetiçi eğitime katılan öğretmenlerin, hizmetiçi eğitime katılmayan öğretmenlere göre bu yola daha çok başvurduklarını bildirmişlerdir.

Tablo 4.7.70. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Kitap okurum.” Maddesine İlişkin Hizmetiçi Eğitime Katılmaları Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 30: Kitap okurum.	N	X	Ss	T	Sd	P
Katıldım	176	2,50	0,875	2,123	255	,035
Katılmadım	81	2,25	0,916			

Tablo 4.7.70.’de görüldüğü gibi öğretmenlere; Tükenmişlikle Baş Etmek için “Kitap okurum.” maddesi ile ilgili olarak Hizmetiçi Eğitime Katılmalarına göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre hizmetiçi eğitime katılan öğretmenlerin, hizmetiçi eğitime katılmayan öğretmenlere göre bu yola daha çok başvurduklarını bildirmişlerdir.

Tablo 4.7.71. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için “Sık sık rapor alırım.” Maddesine İlişkin Hizmetiçi Eğitime Katılmaları Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 33: Sık sık rapor alırım.	N	X	Ss	T	Sd	P
Katıldım	176	1,11	0,383	1,999	255	,047
Katılmadım	81	1,22	0,447			

Tablo 4.7.71.’de görüldüğü gibi öğretmenlere; Tükenmişlikle Baş Etmek için “Sık sık rapor alırım.” maddesi ile ilgili olarak Hizmetiçi Eğitime Katılmalarına göre yapılan (t)

testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre hizmetiçi eğitime katılmayan öğretmenlerin, hizmetiçi eğitime katılan öğretmenlere göre bu yola daha çok başvurduklarını bildirmişlerdir.

4.8.ÖĞRETMENLERİN HAFTALIK DERS SAATİ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR

4.8.1.Tükenmişliğe Neden Olan Öğrenci Davranışları ile İlgili Bulgular

Tablo 4.8.72. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından, “Geleceğe dair hedeflerinin olmaması.” Maddesine İlişkin Haftalık Ders Sati Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 4: Geleceğe dair hedeflerinin olmaması.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	8,206	3	2,735		
	Gruplarıçi	174,253	253	,689		
	Toplam	182,459	256			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	HAFTALIK DERS SAATİ SAYINIZ	N Frekans	X Ortalama	p değeri		
	20 Saat ve Aşağısı	27	3,04	,390		
	21–30 Saat Arası *	144	3,31	,008*		
	31–40 Saat Arası	27	3,04	,390		
	41 Saat ve Üzeri *	59	2,90	,008*		

Tablo 4.8.72’de görüldüğü gibi öğretmenlere; öğrenci davranışlarından, “Geleceğe dair hedeflerinin olmaması.” maddesi ile ilgili olarak haftalık ders saati değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < ,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Haftalık ders saati değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre haftalık ders saati sayısı 21-30 saat arası olanlar ile 41 Saat ve Üzeri olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Haftalık ders saati sayısı 21-30 saat arası olanlar “Her zaman” (3,31) cevabıyla daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları görülmektedir.

Tablo 4.8.73. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından, “Verilen görevleri yerine getirmemeleri.” Maddesine İlişkin Haftalık Ders Sati Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 6: Verilen görevleri yerine getirmemeleri.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	19,393	3	6,464		
	Gruplarıçi	172,226	253	,681		
	Toplam	191,619	256			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	HAFTALIK DERS SAATİ SAYINIZ	N Frekans	X Ortalama	p değeri		
	20 Saat ve Aşağısı	27	2,41	,893		
	21–30 Saat Arası *	144	2,88	,000*		
	31–40 Saat Arası	27	2,37	,955		
	41 Saat ve Üzeri *	59	2,27	,000*		

Tablo 4.8.73.'de görüldüğü gibi öğretmenlere; öğrenci davranışlarından, “Verilen görevleri yerine getirmemeleri.” maddesi ile ilgili olarak haftalık ders saati değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < ,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Haftalık ders saati değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre haftalık ders saati sayısı 21-30 saat arası olanlar ile 41 Saat ve Üzeri olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Haftalık ders saati sayısı 21-30 saat arası olanlar “Çoğu zaman” (2,88) cevabıyla daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları görülmektedir.

Tablo 4.8.74. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından, “Okul eşyalarını korumamaları.” Maddesine İlişkin Haftalık Ders Sati Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 8: Okul eşyalarını korumamaları.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	13,587	3	4,529	5,780	,001
	Gruplarıçi	198,242	253	,784		
	Toplam	211,829	256			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	HAFTALIK DERS SAATİ SAYINIZ	N Frekans	X Ortalama	p değeri		
	20 Saat ve Aşağısı *	27	3,19	,005*		
	21–30 Saat Arası	144	2,80	,099		
	31–40 Saat Arası *	27	2,37	,005*		
	41 Saat ve Üzeri	59	2,47	,957		

Tablo 4.8.74'de görüldüğü gibi öğretmenlere; öğrenci davranışlarından, “Okul eşyalarını korumamaları.” maddesi ile ilgili olarak haftalık ders saati değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < ,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Haftalık ders saati değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre haftalık ders saati sayısı 20 saat ve aşağısı olanlar ile 31-40 saat arasında olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Haftalık ders saati sayısı 20 saat ve aşağısı olanlar “Çoğu zaman” (3,19) cevabıyla daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları görülmektedir.

Tablo 4.8.75. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından, “Ailelerinin Öğrencilerle İlgilenmemesi ve ilgisiz kalmaları.” Maddesine İlişkin Haftalık Ders Sati Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 10: Ailelerinin Öğrencilerle İlgilenmemesi ve ilgisiz kalmaları.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	8,690	3	2,897	4,171	,007
	Gruplarıçi	175,691	253	,694		
	Toplam	184,381	256			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	HAFTALIK DERS SAATİ SAYINIZ	N Frekans	X Ortalama	p değeri		
	20 Saat ve Aşağısı	27	2,96	,999		
	21–30 Saat Arası *	144	2,99	,013 *		
	31–40 Saat Arası	27	2,58	,112		
	41 Saat ve Üzeri *	59	2,59	,013 *		

Tablo 4.8.75’de görüldüğü gibi öğretmenlere; öğrenci davranışlarından, “Ailelerinin Öğrencilerle İlgilenmemesi ve ilgisiz kalmaları.” maddesi ile ilgili olarak haftalık ders saati değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < ,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Haftalık ders saati değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre haftalık ders saati sayısı 21-30 saat arası olanlar ile 41 Saat ve Üzeri olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Haftalık ders saati sayısı 21-30 saat arası olanlar “Çoğu zaman” (2,99) cevabıyla daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları görülmektedir.

Tablo 4.8.76. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışlarından, “Okul Kurallarına uymamak.” Maddesine İlişkin Haftalık Ders Sati Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 11: Okul Kurallarına uymamak.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	6,188	3	2,063		
	Gruplarıçi	175,742	253	,695		
	Toplam	181,930	256			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	HAFTALIK DERS SAATİ SAYINIZ		N Frekans	X Ortalama	p değeri	
	20 Saat ve Aşağısı		27	2,52	,294	
	21–30 Saat Arası *		144	2,83	,034*	
	31–40 Saat Arası		27	2,70	,896	
	41 Saat ve Üzeri *		59	2,47	,034*	

Tablo 4.8.76’de görüldüğü gibi öğretmenlere; öğrenci davranışlarından, “Okul Kurallarına uymamak.” maddesi ile ilgili olarak haftalık ders saati değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < ,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Haftalık ders saati değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre haftalık ders saati sayısı 21-30 saat arası olanlar ile 41 Saat ve Üzeri olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Haftalık ders saati sayısı 21-30 saat arası olanlar “Çoğu zaman” (2,83) cevabıyla daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları görülmektedir.

4.8.2. Tükenmişlikle Baş Etmek için Başvurulan Yöntemler ile İlgili Bulgular

Tablo 4.8.77. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için, “Sigara içerim.” Maddesine İlişkin Haftalık Ders Sati Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 21: Sigara içerim.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	6,354	3	2,118		
	Gruplarıçi	115,483	253	,456		
	Toplam	121,837	256			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	HAFTALIK DERS SAATİ SAYINIZ	N Frekans	X Ortalama	p değeri		
	20 Saat ve Aşağısı	27	1,56	,076		
	21–30 Saat Arası	144	1,23	,839		
	31–40 Saat Arası *	27	1,11	,043 *		
	41 Saat ve Üzeri *	59	1,53	,043 *		

Tablo 4.8.77’de görüldüğü gibi öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için, “Sigara içerim.” maddesi ile ilgili olarak haftalık ders saati değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < ,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Haftalık ders saati değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre haftalık ders saati sayısı 20 saat ve aşağısı olanlar ile 31-40 saat arasında olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Haftalık ders saati sayısı 20 saat ve aşağısı olanlar “Çoğu zaman” (3,19) cevabıyla bu yola daha çok başvurduklarını bildirmişlerdir.

Tablo 4.8.78. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için, “Davranış karşısında sinirlenirim.” Maddesine İlişkin Haftalık Ders Sati Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 22: Davranış karşısında sinirlenirim.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	6,989	3	2,330		
	Gruplarıçi	141,532	253	,559		
	Toplam	148,521	256			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	HAFTALIK DERS SAATİ SAYINIZ	N Frekans	X Ortalama	p değeri		
	20 Saat ve Aşağısı	27	2,04	,856		
	21–30 Saat Arası *	144	2,38	,016*		
	31–40 Saat Arası *	27	2,00	,016*		
	41 Saat ve Üzeri	59	2,08	,626		

Tablo 4.8.78’de görüldüğü gibi öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için, “Davranış karşısında sinirlenirim.” maddesi ile ilgili olarak haftalık ders saati değişkenine

göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < ,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Haftalık ders saati değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre haftalık ders saati sayısı 21-30 saat arası olanlar ile 31-40 saat arasında olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Haftalık ders saati sayısı 21-30 saat arası olanlar “Arasıra” (2,38) cevabıyla bu yola daha çok başvurduklarını bildirmişlerdir.

Tablo 4.8.79. Öğretmenlerin, Tükenmişlikle Baş Etmek için, “Arkadaşlarımla ve herkesle bu konuyu paylaşıyorum.” Maddesine İlişkin Haftalık Ders Sati Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 26: Arkadaşlarımla ve herkesle bu konuyu paylaşıyorum.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	6,081	3	2,027	2,642	,050
	Gruplarıçi	194,090	253	,767		
	Toplam	200,171	256			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	HAFTALIK DERS SAATİ SAYINIZ	N	Frekans	X Ortalama	p değeri	
	20 Saat ve Aşağısı	27	27	2,30	,770	
	21–30 Saat Arası *	144	144	2,65	,029*	
	31–40 Saat Arası	27	27	2,37	,943	
	41 Saat ve Üzeri *	59	59	2,36	,029*	

Tablo 4.8.79’de görüldüğü gibi öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için, “Arkadaşlarımla ve herkesle bu konuyu paylaşıyorum.” maddesi ile ilgili olarak haftalık ders saati değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < ,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Haftalık ders saati değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre haftalık ders saati sayısı 21-30 saat arası olanlar ile 41 saat ve üzeri olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Haftalık ders saati sayısı 21-30 saat arası olanlar “Çoğu zaman” (2,65) cevabıyla bu yola daha çok başvurduklarını bildirmişlerdir.

4.9.TÜM MADDELERİN FREKANS, YÜZDE, ORTALAMA VE STANDART SAPMASINA GÖRE DAĞILIMI

Tablo 4.9.80. Öğretmenlerin, Öğrenci Davranışları ve Tükenmişlikle Baş Etmek için Başvurulan Yöntemler ile ilgili Maddelerine Ait Puanlarının, Frekans, Yüzde, Ortalama ve Standart Sapmasına Göre Dağılım Değerleri

A- Sınıf Yönetiminde hangi Öğrenci Davranışları sizde Tükenmişliğe neden olur?	Her Zaman		Çoğu Zaman		Ara Sıra		Hiçbir Zaman		X	ss
	F	%	F	%	F	%	F	%		
1. Derse hazırlıksız gelmeleri.	67	26,07	80	31,13	75	29,18	35	13,62	2,70	1,00
2.Ders esnasında ders dışında konulardan konuşmaları.	38	14,8	61	23,7	127	49,4	31	12,1	2,41	0,88
3. Kendi aralarında küfürlü konuşmaları.	88	34,2	59	23,0	78	30,4	32	12,5	2,79	1,05
4. Geleceğe dair hedeflerinin olmaması.	105	40,9	98	38,1	44	17,1	10	3,9	3,16	0,84
5. Ders araç gereçlerini getirmemeleri.	55	21,4	104	40,5	78	30,4	20	7,8	2,75	0,88
6. Verilen görevleri yerine getirmemeleri.	41	16,0	106	41,2	85	33,1	25	9,7	2,63	0,87
7.Televizyon dizilerindeki davranışları sergilemeleri	34	13,2	93	36,2	106	41,2	24	9,3	2,53	0,84
8.Okul eşyalarını korumamaları	56	21,8	97	37,7	80	31,1	24	9,3	2,72	0,91
9.Öğretmenlerine karşın saygısız davranışları.	84	32,7	72	28,0	81	31,5	20	7,8	2,86	0,97
10.Ailelerinin Öğrencilerle İlgilenmemesi ve ilgisiz kalmaları.	59	23,0	118	45,9	63	24,5	17	6,6	2,85	0,85
11. Okul Kurallarına uymamak.	46	17,9	106	41,2	87	33,9	18	7,0	2,70	0,84
12. Derse geç kalmaları.	31	12,1	62	24,1	137	53,3	27	10,5	2,38	0,83
13. Devamsızlık yapmaları.	33	12,8	81	31,5	107	41,6	36	14,0	2,43	0,89
14.Sınıfların kalabalık oluşundan dolayı dersi dinlememeleri.	46	17,9	85	33,1	90	35,0	36	14,0	2,55	0,94
15. Sınıf kurallarına uymamak.	40	15,6	101	39,3	101	39,3	15	5,8	2,65	0,81
16.Dersin akışını espri yaparak ya da diğer davranışlarla bozmak.	38	14,8	70	27,2	119	46,3	30	11,7	2,45	0,88
17. Her türlü öğrenmeye karşı ilgisiz olmak.	68	26,5	97	37,7	76	29,6	16	6,2	2,84	0,89
18. Ders dışı konularda sorular sormak.	27	10,5	69	26,8	119	46,3	42	16,3	2,32	0,87
19. Derste gereksiz yere ayağa kalkmak ya da dolaşmak.	46	17,9	71	27,6	103	40,1	37	14,4	2,49	0,95

B- Sınıf Yönetiminde Öğrenci Davranışları Sonucunda Tükenmişliği ortadan kaldırmak için şu yöntemlere başvurmama neden olur?	Her Zaman		Çoğu Zaman		Ara Sıra		Hiçbir Zaman		X	ss
	F	%	F	%	F	%	F	%		
20. Sık sık nefes alıp veririm.	22	8,6	60	23,3	100	38,9	75	29,2	2,11	0,93
21. Sigara içerim.	5	1,9	18	7,0	31	12,1	203	79,0	1,32	0,69
22. Davranış karşısında sınırlanırım.	18	7,0	58	22,6	148	57,6	33	12,8	2,24	0,76
23. Açık havaya çıkarım.	4	1,6	34	13,2	103	40,1	116	45,1	1,71	0,75
24. Spor yaparım.	9	3,5	30	11,7	112	43,6	106	41,2	1,77	0,79
25. Uzun süre uyurum.	4	1,6	28	10,9	81	31,5	144	56,0	1,58	0,75
26. Arkadaşlarımla ve herkesle bu konuyu paylaşıyorum.	41	16,0	78	30,4	111	43,2	27	10,5	2,52	0,88
27. Öğrenciyle bire bir konuşur sorunun çözümünü sağlarım ve rahatlarım.	63	24,5	126	49,0	60	23,3	8	3,1	2,95	0,78
28. Öğrencilere genel olarak rehberlik yaparım	68	26,5	137	53,3	39	15,2	13	5,1	3,01	0,79
29. Alkol kullanırım.	3	1,2	3	1,2	17	6,6	234	91,1	1,12	0,45
30. Kitap okurum.	31	12,1	86	33,5	100	38,9	40	15,6	2,42	0,89
31. Sorunlu davranışları görmezlikten gelirim.	1	,4	16	6,2	91	35,4	149	58,0	1,49	0,63
32. Derslere geç girerim.	5	1,9	3	1,2	33	12,8	216	84,0	1,21	0,55
33. Sık sık rapor alırım.	-	-	5	1,9	28	10,9	224	87,2	1,15	0,41
34. Okuldan gideceğimi düşünürüm.	6	2,3	11	4,3	57	22,2	183	71,2	1,38	0,68
A BÖLÜMÜ TOPLAM ORTALAMA									2,64	
B BÖLÜMÜ TOPLAM ORTALAMA									1,87	

Tablo 4.9.80’de görüldüğü gibi anket maddelerine ait puanlarının frekans, yüzde, ortalama ve standart sapmasına göre dağılımları yapılmıştır. ortalamaları incelediğimizde ağırlık olarak öğretmenlerin öğrenci davranışları karşısında tükenmişlik ortlaması çoğu zaman (2,64) olarak belirlenmiştir. Öğretmenleri en yüksek düzeyde tükenmişliğe iten davranış ise “Geleceğe dair hedeflerinin olmaması.” Maddesidir (3,16).

Öğretmenlerin tükenmişliği ortadan kaldırmak için başvurdukları yöntemlerin toplam ortalaması ise ara sıra (1,87) düzeyinde kaldığı görülmüştür. Öğretmenler buradaki baş etme yollarını kullanmadı görülmüştür. Fakat “Öğrencilere genel olarak rehberlik yaparım.” maddesi en yüksek ortalamaya (3,01) sahiptir. Bu yöntemi çoğu zaman kullandıkları görülmüştür.

BÖLÜM V

5.TARTIŞMALAR

5.1.ARAŞTIRMAYA KATILAN ÖĞRETMENLERE İLİŞKİN KİŞİSEL TARTIŞMALAR

Aşağıda araştırmaya katılan öğretmenlerin “cinsiyeti, kıdemi, medeni durumu, mezun olduğu yükseköğretim kurumu, branşı, hizmet içi eğitim ve haftalık ders saati sayılarını gösteren” değişkenlere ilişkin tartışmalar yer almaktadır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyet değişkenine göre dağılımında erkek çoğunluğu (%61,1) oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerinin çoğunluğunu erkek öğretmenler oluşturmaktadır.

Meslek eğitimin daha çok erkek öğretmenler tarafından tercih edilmesiyle yorumlanabilir.

Tablo 4.1.2’de kıdeme göre dağılımında büyük çoğunluğu 1-15 yıl kıdeme sahip olanlar büyük çoğunluğu (%79) oluşturmaktadırlar.

Bu da genç öğretmen sayısının çok olduğunu göstermektedir. Yeni başlayan öğretmen sayısının fazla olduğu söylenebilir.

Tablo 4.1.3’te görüldüğü gibi örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin çoğunluğu (%71,6) evli, öğretmenlerden oluşmaktadır.

Tablo 4.1.4’de görüldüğü gibi örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin orantılı bir şekilde dağılımı (%50,2) mesleki eğitim derslerini veren fakülte mezunlarını ve kültür dersini veren fakülte mezunlarından (%49,8) oluşturmaktadır.

Tablo 4.1.5’te görüldüğü gibi örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin (%50,2) meslek dersi öğretmenlerini, (%49,8) kültür dersi öğretmenlerini oluşturmaktadır.

Bu da meslek liselerinde meslek ve kültür dersi öğretmenlerinin aynı oranda olduğunu göstermektedir. Meslek liseerinde meslek dersi çok olduğu düşünülse de kültür derslerindeki sayısında az olmadığı söylenebilir.

Tablo 4.1.6’da görüldüğü gibi örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin büyük çoğunluğu (%68,5) hizmet içi eğitim kursuna katılmıştır. Öğretmenler kendini geliştirme eğilimindedirler.

Öğretmenlerin hizmet içi faaliyetlere ilgi duydukları söylenebilir.

Tablo 4.1.7’de görüldüğü gibi örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin çoğunluğunun (%56,0) 21-30 saat arası derse girmektedirler.

Meslek lisesi öğretmenlerinin ders yükleri oranı fazla değildir. Meslek lisesindeki öğrenci sayılarının az olduğu ve buna bağlı olarak ders sayılarının az olduğu söylenebilir.

5.2.ÖĞRETMENLERİN CİNSİYET DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR

Bu bölümde öğretmenlerin cinsiyet değişkenine ilişkin elde edilen bulgular tartışılacak.

Tükenmişliğe Neden Olan Öğrenci Davranışları ile (Tablo 8-17). Öğretmenlerin, cinsiyet değişkenine ilişkin yapılan “t” testinde 34 sorudan 10 soruya verilen cevaplar anlamlıdır. Burada anlamlı bulgular verilir, bu bulgular tartışılacaktır.

Tükenmişlikle Baş Etmek için Başvurulan Yöntemler ile (Tablo 18-20). Öğretmenlerin, cinsiyet değişkenine ilişkin yapılan “t” testinde 34 sorudan 3 soruya verilen cevaplar anlamlıdır. Burada anlamlı bulgular verilir, bu bulgular tartışılacaktır.

5.2.1.Tükenmişliğe Neden Olan Öğrenci Davranışları ile İlgili Tartışmalar

Öğretmenlere öğrenci davranışlarından “Derse hazırlıksız gelmeleri.” maddesi sorulmuş, kadın öğretmenler, erkek öğretmenlere göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları cevabını vermişlerdir.

Öğretmenlere; öğrenci davranışlarından “Ders esnasında ders dışında konulardan konuşmaları” maddesi sorulmuş kadın öğretmenler, erkek öğretmenlere göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları cevabını vermişlerdir.

Öğretmenlere; öğrenci davranışlarından “Kendi aralarında küfürlü konuşmaları” maddesi sorulmuş kadın öğretmenler, erkek öğretmenlere göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları cevabını vermişlerdir

Öğretmenlere; öğrenci davranışlarından “Geleceğe dair hedeflerinin olmaması” maddesi sorulmuş kadın öğretmenler, erkek öğretmenlere göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları cevabını vermişlerdir.

Öğretmenlere; öğrenci davranışlarından “Ders araç gereçlerini getirmemeleri” maddesi sorulmuş kadın öğretmenler, erkek öğretmenlere göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları cevabını vermişlerdir.

Öğretmenlere; öğrenci davranışlarından “Verilen görevleri yerine getirmemeleri” maddesi sorulmuş kadın öğretmenler, erkek öğretmenlere göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları cevabını vermişlerdir

Öğretmenlere; öğrenci davranışlarından “Okul Kurallarına uymamak” maddesi sorulmuş kadın öğretmenler, erkek öğretmenlere göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları cevabını vermişlerdir

Öğretmenlere; öğrenci davranışlarından “Sınıf kurallarına uymamak” maddesi sorulmuş kadın öğretmenler, erkek öğretmenlere göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları cevabını vermişlerdir

Öğretmenlere; öğrenci davranışlarından “Dersin akışını espri yaparak ya da diğer davranışlarla bozmak” maddesi sorulmuş kadın öğretmenler, erkek öğretmenlere göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları cevabını vermişlerdir

Öğretmenlere; öğrenci davranışlarından “Her türlü öğrenmeye karşı ilgisiz olmak” maddesi sorulmuş kadın öğretmenler, erkek öğretmenlere göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları cevabını vermişlerdir

Bu davranışlar karşısında bayanların daha tükendikleri görülmüş bunun nedeni olarak bayanların hasas yapıları, tutumları görmezlikten gelmedikleri, söylenebilir.

Öğrencilerin hedef ve amaçlarının olmadığı söylenebilir. Bu durum hassas yapıya sahip bayan öğretmenleri daha çok etkilediği söylenebilir.

5.2.2. Tükenmişlikle Baş Etmek için Başvurulan Yöntemler ile İlgili Tartışmalar

Öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için “Sık sık nefes alıp veririm” sorulmuş, kadın öğretmenler, erkek öğretmenlere göre bu yola daha çok başvurduklarını cevabını vermişlerdir.

Öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için “Arkadaşlarımla ve herkesle bu konuyu paylaşırım” sorulmuş, kadın öğretmenler, erkek öğretmenlere göre bu yola daha çok başvurduklarını cevabını vermişlerdir

Öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için “Kitap okurum” sorulmuş, kadın öğretmenler, erkek öğretmenlere göre bu yola daha çok başvurduklarını cevabını vermişlerdir

Cinsiyete göre elde edilen buğuların tümünde bayan öğretmenler daha çok tükenmişlik duygusu yaşadıklarını bildirmişlerdir. Tükenmişlikle baş etmek için tüm anlamlı çıkan madde veya yöntemlere daha çok baş vurdukları cevabını vermişlerdir.

Bayan öğretmenlerin yaşadıkları tükenmişlik duygusunu ortadan kaldırmak için yöntemlere başvurduğu, buda bayanların duygusal yönden yıpranmalarına karşın daha konuşkan ve paylaşımcı oldukları için farklı yöntemlerle sorunlarını çözüme kavuşturdukları söylenebilir.

5.3.ÖĞRETMENLERİN KIDEM DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR

Bu bölümde öğretmenlerin kıdem değişkenine ilişkin elde edilen bulgular tartışılacak.

Tükenmişliğe Neden Olan Öğrenci Davranışları ile (Tablo 21-29). Öğretmenlerin, kıdem değişkenine ilişkin yapılan “anova” testinde 34 sorudan 8 soruya verilen cevaplar anlamlıdır. Burada anlamlı bulgular verilir, bu bulgular tartışılacaktır.

Tükenmişlikle Baş Etmek için Başvurulan Yöntemler ile (Tablo 30-31). Öğretmenlerin, kıdem değişkenine ilişkin yapılan “anova” testinde 34 sorudan 2 soruya verilen cevaplar anlamlıdır. Burada anlamlı bulgular verilir, bu bulgular tartışılacaktır.

5.3.1.Tükenmişliğe Neden Olan Öğrenci Davranışları ile İlgili Tartışmalar

Öğretmenlere öğrenci davranışlarından “Derse hazırlıksız gelmeleri.” maddesi sorulmuş, Kıdemi 6-10 yıl olanlar öğretmenler, diğer kıdemli öğretmenlere göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları cevabını vermişlerdir.

Öğretmenlik mesleğine alışmış tecrübe kazanmış öğretmenlerin, idealist oldukları ve öğrencilerden beklenti içerisine girdikleri söylenebilir.

Öğretmenlere öğrenci davranışlarından “Geleceğe dair hedeflerinin olmaması” maddesi sorulmuş, Kıdemi 0-5 olanlar öğretmenler, diğer kıdemli öğretmenlere göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları cevabını vermişlerdir.

Öğretmenlere öğrenci davranışlarından “Verilen görevleri yerine getirmemeleri” maddesi sorulmuş, Kıdemi 0-5 olanlar öğretmenler, diğer kıdemli öğretmenlere göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları cevabını vermişlerdir.

Öğretmenliğe yeni başlamış öğretmenlerin karşılaştıkları sorunlar karşısında çözüm bulmakta zorlandıkları söylenebilir.

Öğretmenlere öğrenci davranışlarından “Okul eşyalarını korumamaları ” maddesi sorulmuş, Kıdemi 6-10 olanlar öğretmenler, diğer kıdemli öğretmenlere göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları cevabını vermişlerdir.

Öğretmenlere öğrenci davranışlarından “Öğretmenlerine karşı saygısız davranışları” maddesi sorulmuş, Kıdemi 16-20 olanlar öğretmenler, diğer kıdemli öğretmenlere göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları cevabını vermişlerdir.

Öğretmenlere öğrenci davranışlarından “Ailelerinin Öğrencilerle İlgilenmemesi ve ilgisiz kalmaları” maddesi sorulmuş, Kıdemi 6-10 olanlar öğretmenler, diğer kıdemli öğretmenlere göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları cevabını vermişlerdir.

Öğretmenlere öğrenci davranışlarından “Okul Kurallarına uymamak” maddesi sorulmuş, Kıdemi 0-5 olanlar öğretmenler, diğer kıdemli öğretmenlere göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları cevabını vermişlerdir.

Öğretmenlere öğrenci davranışlarından “Devamsızlık yapmaları” maddesi sorulmuş, Kıdemi 6-10 olanlar öğretmenler, diğer kıdemli öğretmenlere göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları cevabını vermişlerdir.

Kıdem yılı 6-10 yılı olanlarda verimli olma düşüncesi ve bunu elde edememeleri zaman içinde yılgınlık ve çözümsüzlükle beraber sonuç alamama, isteksizlik ara kıdemdekilerde daha çok tükenme meydana getirmiş olduğu söylenebilir

Kıdem yılı artmış öğretmenlerin öğrencilerdeki bu tutuları değiştirememenin vermiş olduğu çaresizlik, öğretimden ziyade eğitime daha çok önem verdikleri söylenebilir.

5.3.2. Tükenmişlikle Baş Etmek için Başvurulan Yöntemler ile İlgili Tartışmalar

Öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için “Davranış karşısında sinirlenirim” maddesi sorulmuş, Kıdemi 0-5 olanlar öğretmenler, diğer kıdemli öğretmenlere göre daha çok tükenmişlikle baş etmek için bu yönteme başvurdukları cevabını vermişlerdir.

Öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için “Öğrencilere genel olarak rehberlik yaparım” maddesi sorulmuş, Kıdemi 16-20 olanlar öğretmenler, diğer kıdemli öğretmenlere göre daha çok bu yönteme başvurduklarının cevabını vermişlerdir.

Kıdem yılı 0-5 yıl arası olan öğretmenlerin genç olmaları öğretmenliğe yeni başlamaları nedeni ile öğrencilerin olumsuz davranışları karşısında sinirlenerek tükenmişlikle baş etmeye çalıştıkları söylenebilir.

Kıdem yılı 16-20 yıl arası olan öğretmenler tecrübeli olmaları nedeni ile olumsuz öğrenci davranışları karşısında öğrenciyle konuşma ve onunla bu davranışını ortadan kaldırmaya yönelik tükenmişlikle baş etme yolunu seçmiş oldukları söylenebilir.

5.4.ÖĞRETMENLERİN MEDENİ DURUM DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR

Bu bölümde öğretmenlerin medeni değişkenine ilişkin elde edilen bulgular tartışılacak.

Tükenmişliğe Neden Olan Öğrenci Davranışları ile (Tablo 32-33). Öğretmenlerin, medeni durum değişkenine ilişkin yapılan “t” testinde 34 sorudan 2 soruya verilen cevaplar anlamlıdır. Burada anlamlı bulgular verilip, bu bulgular tartışılacaktır.

Tükenmişlikle Baş Etmek için Başvurulan Yöntemler ile (Tablo 34-41). Öğretmenlerin, medeni durum değişkenine ilişkin yapılan “t” testinde 34 sorudan 8 soruya verilen cevaplar anlamlıdır. Burada anlamlı bulgular verilip, bu bulgular tartışılacaktır.

5.4.1.Tükenmişliğe Neden Olan Öğrenci Davranışları ile İlgili Tartışmalar

Öğretmenlere öğrenci davranışlarından “Ailelerinin Öğrencilerle İlgilenmemesi ve ilgisiz kalmaları” maddesi sorulmuş, bekar öğretmenler, evli öğretmenlere göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları cevabını vermişlerdir.

Öğretmenlere öğrenci davranışlarından “Dersin akışını espri yaparak ya da diğer davranışlarla bozmak” maddesi sorulmuş, evli öğretmenlerin, bekar öğretmenlere göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları cevabını vermişlerdir.

Medeni durumuna göre bekar öğretmenler velilerin ilgisizliğinden yakınmışlardır. Bu durumda veli öğretmen diyalogunun az olmasıyla açıklanabilir. Evli öğretmenlerde bu durum öğretimle ilişkili olarak dersi işleyememe durumundan yakınmışlardır. Ebebeyin olarak eğitime önem verdikleri söylenebilir.

5.4.2.Tükenmişlikle Baş Etmek için Başvurulan Yöntemler ile İlgili Tartışmalar

Öğretmenlere öğrenci davranışlarından “Sık sık nefes alıp veririm.” maddesi sorulmuş, evli öğretmenlerin, bekar öğretmenlere göre daha daha çok bu yönetime başvurduklarının cevabını vermişlerdir.

Öğretmenlere öğrenci davranışlarından “Uzun süre uyurum” maddesi sorulmuş, evli öğretmenlerin, bekar öğretmenlere göre daha çok daha çok bu yönetime başvurduklarının cevabını vermişlerdir.

Öğretmenlere öğrenci davranışlarından “Öğrencilere genel olarak rehberlik yaparım” maddesi sorulmuş, evli öğretmenlerin, bekar öğretmenlere göre daha çok bu yönetime başvurduklarının cevabını vermişlerdir.

Evli öğretmenlerin aile olgusundan dolayı empati yapma ve çocuk sahibi olmalarına bağlı olarak öğrencilerle ilgilenerik sorunların ortadan kaldırılmasına yönelik çaba içerisinde olduklarından dolayı bu yöntemi kullanmışlardır.

Öğretmenlere öğrenci davranışlarından “Alkol kullanımım” maddesi sorulmuş, evli öğretmenlerin, bekar öğretmenlere göre daha çok bu yönetime başvurduklarının cevabını vermişlerdir.

Ancak ortalama hiçbir zaman düzeyinde olduğu için bu yöntem için yorum yapmanın doğru olmadığı söylenebilir.

Öğretmenlere öğrenci davranışlarından “Sorunlu davranışları görmezlikten gelirim” maddesi sorulmuş, evli öğretmenlerin, bekar öğretmenlere göre daha çok bu yönetime başvurduklarının cevabını vermişlerdir.

Öğretmenlere öğrenci davranışlarından “Derslere geç girerim” maddesi sorulmuş, evli öğretmenlerin, bekar öğretmenlere göre daha çok bu yönetime başvurduklarının cevabını vermişlerdir.

Ancak ortalama hiçbir zaman düzeyinde olduğu için bu yöntem için yorum yapmanın doğru olmadığı söylenebilir.

Öğretmenlere öğrenci davranışlarından “Sık sık rapor alırım” maddesi sorulmuş, evli öğretmenlerin, bekar öğretmenlere göre daha çok bu yönetime başvurduklarının cevabını vermişlerdir.

Ancak ortalama hiçbir zaman düzeyinde olduğu için bu yöntem için yorum yapmanın doğru olmadığı söylenebilir.

Öğretmenlere öğrenci davranışlarından “Okuldan gideceğimi düşünürüm” maddesi sorulmuş, evli öğretmenlerin, bekar öğretmenlere göre daha çok bu yönetime başvurduklarının cevabını vermişlerdir.

Ancak ortalama hiçbir zaman düzeyinde olduğu için bu yöntem için yorum yapmanın doğru olmadığı söylenebilir.

5.5.ÖĞRETMENLERİN MEZUN OLDUĞU YÜKSEKÖĞRETİM KURUMU DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR

Bu bölümde öğretmenlerin mezun olduğu yüksek öğretim değişkenine ilişkin elde edilen bulgular tartışılacak.

Tükenmişliğe Neden Olan Öğrenci Davranışları ile (Tablo 42-44). Öğretmenlerin, mezun olduğu yüksek öğretim değişkenine ilişkin yapılan “anova” testinde 34 sorudan 3 soruya verilen cevaplar anlamlıdır. Burada anlamlı bulgular verilip, bu bulgular tartışılacaktır.

Tükenmişlikle Baş Etmek için Başvurulan Yöntemler ile (Tablo45 -46). Öğretmenlerin, kıdem değişkenine ilişkin yapılan “anova” testinde 34 sorudan 2 soruya verilen cevaplar anlamlıdır. Burada anlamlı bulgular verilip, bu bulgular tartışılacaktır.

5.5.1.Tükenmişliğe Neden Olan Öğrenci Davranışları ile İlgili Tartışmalar

Öğretmenlere öğrenci davranışlarından “Okul Kurallarına uymamak” maddesi sorulmuş, mezun olduğu yüksek öğretim değişkenine göre , mezuniyeti diğer olanlar mezun olunan diğer okul türlerine göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları cevabını vermişlerdir.

Öğretmenlere öğrenci davranışlarından “Her türlü öğrenmeye karşı ilgisiz olmak” maddesi sorulmuş, mezun olduğu yüksek öğretim değişkenine göre , mezuniyeti diğer olanlar mezun olunan diğer okul türlerine göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları cevabını vermişlerdir.

Öğretmenlere öğrenci davranışlarından “Ders dışı konularda sorular sormak” maddesi sorulmuş, mezun olduğu yüksek öğretim değişkenine göre , mezuniyeti Yüksek Teknik Öğret Ok. olanlar mezun olunan diğer okul türlerine göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları cevabını vermişlerdir.

Meslek liselerinde görev yapan meslek öğretmenlerin bu davranışlar karşısında daha az etkilendikleri öğrencilerden kaynaklı olumsuz davranışlar karşısında çözüm bulamadıkları bunun nedeni olarak öğrencilerin uygulamaya dayalı derslerde daha istekli olduklarından dolayı bu davranışlarını az sergilemektedirler. Kültür öğretmenlerinin ve diğer mezuniyeti farklı okul türlerindeki öğretmenlerin kalabalık sınıflar ve derslerinin önemsenmemesi öğrenci başarılarındaki düşüklük nedeni ile daha çok etkilenmişlerdir.

Öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için “Sorunlu davranışları görmezlikten gelirim” maddesi sorulmuş, Mezuniyeti Teknik Eğitim Fakültesi olanlar diğer okul türlerine göre bu yönetime daha çok başvurdukları cevabını vermişlerdir.

5.5.2.Tükenmişlikle Baş Etmek için Başvurulan Yöntemler ile İlgili Tartışmalar

Öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için “Derslere geç girerim” maddesi sorulmuş, Mezuniyeti Teknik Eğitim Fakültesi olanlar diğer okul türlerine göre bu yönetime daha çok başvurdukları cevabını vermişlerdir.

Meslek liselerinde görev yapan Teknik Öğretmenlerin bu davranışlar karşısında daha az etkilendikleri öğrencilerden kaynaklı olumsuz davranışlar karşısında bunlara karşın yöntemler buldukları, kültür öğretmenlerinin ve diğer mezuniyeti farklı okul türlerindeki öğretmenlerin kalabalık sınıflar ve derslerinin önemsenmemesi öğrenci başarılarındaki düşüklük nedeni ile daha çok etkilenmişlerdir.

5.6.ÖĞRETMENLERİN BRANŞ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR

Bu bölümde öğretmenlerin branş değişkenine ilişkin elde edilen bulgular tartışılacak.

Tükenmişliğe Neden Olan Öğrenci Davranışları ile (Tablo 47-53). Öğretmenlerin, branş değişkenine ilişkin yapılan “t” testinde 34 sorudan 7 soruya verilen cevaplar anlamlıdır. Burada anlamlı bulgular verilip, bu bulgular tartışılacaktır.

Tükenmişlikle Baş Etmek için Başvurulan Yöntemler ile (Tablo 54-66). Öğretmenlerin, branş değişkenine ilişkin yapılan “t” testinde 34 sorudan 13 soruya verilen cevaplar anlamlıdır. Burada anlamlı bulgular verilip, bu bulgular tartışılacaktır.

5.6.1.Tükenmişliğe Neden Olan Öğrenci Davranışları ile İlgili Tartışmalar

Öğretmenlere öğrenci davranışlarından “Derse hazırlıksız gelmeleri” maddesi sorulmuş kültür dersi öğretmenlerinin, meslek dersi öğretmenlere göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları cevabını vermişlerdir.

Öğretmenlere öğrenci davranışlarından “Ders esnasında ders dışında konulardan konuşmaları” maddesi sorulmuş kültür dersi öğretmenlerinin, meslek dersi öğretmenlere göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları cevabını vermişlerdir.

Öğretmenlere öğrenci davranışlarından “Geleceğe dair hedeflerinin olmaması” maddesi sorulmuş kültür dersi öğretmenlerinin, meslek dersi öğretmenlere göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları cevabını vermişlerdir.

Öğretmenlere öğrenci davranışlarından “Ders araç gereçlerini getirmemeleri” maddesi sorulmuş kültür dersi öğretmenlerinin, meslek dersi öğretmenlere göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları cevabını vermişlerdir.

Öğretmenlere öğrenci davranışlarından “Verilen görevleri yerine getirmemeleri” maddesi sorulmuş kültür dersi öğretmenlerinin, meslek dersi öğretmenlere göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları cevabını vermişlerdir.

Öğretmenlere öğrenci davranışlarından “Televizyon dizilerindeki davranışları sergilemeleri” maddesi sorulmuş kültür dersi öğretmenlerinin, meslek dersi öğretmenlere göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları cevabını vermişlerdir.

Öğretmenlere öğrenci davranışlarından “Okul Kurallarına uymamak” maddesi sorulmuş kültür dersi öğretmenlerinin, meslek dersi öğretmenlere göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları cevabını vermişlerdir.

Branş değişkenine göre kültür dersi öğretmenleri öğrencilerin hedeflerinin olmayışından dolayı mesleğe yönelik öğrenim gördüklerinden branş derslerini önemsememeleri, sınıf geçme sisteminden kaynaklı öğrencinin nasıl olsa geçirim düşüncesi, öğrencilerin kültür derslerine önem vermedikleri ni gösteriyor. Meslek derslerindeki öğretmenlerin öğrencilerin uygulama yapmalarından kaynaklı ilgilerini yoğunlaştırmaları ve öğrencilerin grup eğitimi görmeleri sonucunda sayılarının az oluşu nedeni ile derslere ilgilerinin artması bu farklılığı meydana getirdiği söylenebilir.

5.6.2. Tükenmişlikle Baş Etmek için Başvurulan Yöntemler ile İlgili Tartışmalar

Öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için “Sık sık nefes alıp veririm” maddesi sorulmuş, kültür dersi öğretmenlerinin, meslek dersi öğretmenlere göre daha çok bu yönetime başvurduklarının cevabını vermişlerdir.

Öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için “Sigara içerim” maddesi sorulmuş, kültür dersi öğretmenlerinin, meslek dersi öğretmenlere göre daha çok bu yönetime başvurduklarının cevabını vermişlerdir.

Ancak ortalama hiçbir zaman düzeyinde olduğu için bu yöntem için yorum yapmanın doğru olmadığı söylenebilir.

Öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için “Davranış karşısında sinirlenirim” maddesi sorulmuş, kültür dersi öğretmenlerinin, meslek dersi öğretmenlere göre daha çok bu yönetime başvurduklarının cevabını vermişlerdir.

Öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için “Açık havaya çıkarım” maddesi sorulmuş, kültür dersi öğretmenlerinin, meslek dersi öğretmenlere göre daha çok bu yönetime başvurduklarının cevabını vermişlerdir.

Öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için “Uzun süre uyurum” maddesi sorulmuş, kültür dersi öğretmenlerinin, meslek dersi öğretmenlere göre daha çok bu yönetime başvurduklarının cevabını vermişlerdir.

Ancak ortalama hiçbir zaman düzeyinde olduğu için bu yöntem için yorum yapmanın doğru olmadığı söylenebilir.

Öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için “Arkadaşlarımla ve herkesle bu konuyu paylaşırım” maddesi sorulmuş, kültür dersi öğretmenlerinin, meslek dersi öğretmenlere göre daha çok bu yönetime başvurduklarının cevabını vermişlerdir.

Öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için “Öğrenciyle bire bir konuşur sorunun çözümünü sağlarım ve rahatlarım” maddesi sorulmuş, kültür dersi öğretmenlerinin, meslek dersi öğretmenlere göre daha çok bu yönetime başvurduklarının cevabını vermişlerdir.

Öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için “Alkol kullanırım” maddesi sorulmuş, kültür dersi öğretmenlerinin, meslek dersi öğretmenlere göre daha çok bu yönetime başvurduklarının cevabını vermişlerdir.

Ancak ortalama hiçbir zaman düzeyinde olduğu için bu yöntem için yorum yapmanın doğru olmadığı söylenebilir.

Öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için “Kitap okurum” maddesi sorulmuş, kültür dersi öğretmenlerinin, meslek dersi öğretmenlere göre daha çok bu yönetime başvurduklarının cevabını vermişlerdir.

Öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için “Sorunlu davranışları görmezlikten gelirim” maddesi sorulmuş, kültür dersi öğretmenlerinin, meslek dersi öğretmenlere göre daha çok bu yönetime başvurduklarının cevabını vermişlerdir.

Ancak ortalama hiçbir zaman düzeyinde olduğu için bu yöntem için yorum yapmanın doğru olmadığı söylenebilir.

Öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için “Derslere geç girerim” maddesi sorulmuş, kültür dersi öğretmenlerinin, meslek dersi öğretmenlere göre daha çok bu yönetime başvurduklarının cevabını vermişlerdir.

Ancak ortalama hiçbir zaman düzeyinde olduğu için bu yöntem için yorum yapmanın doğru olmadığı söylenebilir.

Öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için “Sık sık rapor alırım” maddesi sorulmuş, kültür dersi öğretmenlerinin, meslek dersi öğretmenlere göre daha çok bu yönetime başvurduklarının cevabını vermişlerdir.

Ancak ortalama hiçbir zaman düzeyinde olduğu için bu yöntem için yorum yapmanın doğru olmadığı söylenebilir.

Öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için “Okuldan gideceğimi düşünürüm” maddesi sorulmuş, kültür dersi öğretmenlerinin, meslek dersi öğretmenlere göre daha çok bu yöntemde başvurduklarının cevabını vermişlerdir.

Ancak ortalama hiçbir zaman düzeyinde olduğu için bu yöntem için yorum yapmanın doğru olmadığı söylenebilir.

Öğrencilerdeki hedef ve amaçsızlıktan dolayı kültür öğretmenlerinin derslerini aktarmadaki yaşadıkları sıkıntı öğrencilerin derslere karşı isteksiz olmaları dersleri önemsememeleri sonucunda Kültür dersleri öğretmenlerinin kendilerini değersiz hissetmelerine bu davranışlar sonucu yılgınlık ve stres yaşamalarına neden olduğu söylenebilir.

5.7.ÖĞRETMENLERİN HİZMETİÇİ EĞİTİME KATILMA DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR

Bu bölümde öğretmenlerin Hizmet İçi Eğitimine Katılma değişkenine ilişkin elde edilen bulgular tartışılacak.

Tükenmişliğe Neden Olan Öğrenci Davranışları ile (Tablo 67-68). Öğretmenlerin, hizmetiçi eğitime katılmaları değişkenine ilişkin yapılan “t” testinde 34 sorudan 2 soruya verilen cevaplar anlamlıdır. Burada anlamlı bulgular verilip, bu bulgular tartışılacaktır.

Tükenmişlikle Baş Etmek için Başvurulan Yöntemler ile (Tablo 69-71). Öğretmenlerin, hizmetiçi eğitime katılmaları değişkenine ilişkin yapılan “t” testinde 34 sorudan 3 soruya verilen cevaplar anlamlıdır. Burada anlamlı bulgular verilip, bu bulgular tartışılacaktır.

5.7.1.Tükenmişliğe Neden Olan Öğrenci Davranışları ile İlgili Tartışmalar

Öğretmenlere öğrenci davranışlarından “Verilen görevleri yerine getirmemeleri” maddesi sorulmuş hizmetiçi eğitime katılan öğretmenlerin, hizmetiçi eğitime katılmayan öğretmenlere göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları cevabını vermişlerdir.

Öğretmenlere öğrenci davranışlarından “Dersin akışını espri yaparak ya da diğer davranışlarla bozmak” maddesi sorulmuş hizmetiçi eğitime katılan öğretmenlerin, hizmetiçi eğitime katılmayan öğretmenlere göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları cevabını vermişlerdir.

Hizmet içi eğitimin öğretmenlerin sorunları çözmeye ve kendilerini daha rahat hissettikleri görülmektedir. Bunun nedeni olarak aldıkları eğitim ve farklı yerlerde görev yapan öğretmenlerle bir araya gelip sorunları konuşmaları katkı sağlamıştır. Diye söylenebilir.

5.7.2. Tükenmişlikle Baş Etmek için Başvurulan Yöntemler ile İlgili Tartışmalar

Öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için “Öğrencilere genel olarak rehberlik yaparım” maddesi sorulmuş, hizmetiçi eğitime katılan öğretmenlerin, hizmetiçi eğitime katılmayan öğretmenlere göre daha çok bu yönetime başvurduklarının cevabını vermişlerdir.

Öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için “Kitap okurum.” maddesi sorulmuş, hizmetiçi eğitime katılan öğretmenlerin, hizmetiçi eğitime katılmayan öğretmenlere göre daha çok bu yönetime başvurduklarının cevabını vermişlerdir.

Öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için “Sık sık rapor alırım” maddesi sorulmuş, hizmetiçi eğitime katılmayan öğretmenlerin, hizmetiçi eğitime katılan öğretmenlere göre daha çok bu yönetime başvurduklarının cevabını vermişlerdir.

Hizmet içi eğitim bireysel olarak öğretmenleri rahatlatmış ve katkı sağlamıştır. Buna bağlı olarak çözüm yolları bulmuşlardır.

5.8. ÖĞRETMENLERİN HAFTALIK DERS SAATİ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR İLİŞKİN TARTIŞMALAR

Bu bölümde öğretmenlerin haftalık ders saati değişkenine ilişkin elde edilen bulgular tartışılacaktır.

Tükenmişliğe Neden Olan Öğrenci Davranışları ile (Tablo 72-76). Öğretmenlerin, haftalık ders saati değişkenine ilişkin yapılan “anova” testinde 34 sorudan 5 soruya verilen cevaplar anlamlıdır. Burada anlamlı bulgular verilir, bu bulgular tartışılacaktır.

Tükenmişlikle Baş Etmek için Başvurulan Yöntemler ile (Tablo 77 -79). Öğretmenlerin haftalık ders saati değişkenine ilişkin yapılan “anova” testinde 34 sorudan 4 soruya verilen cevaplar anlamlıdır. Burada anlamlı bulgular verilir, bu bulgular tartışılacaktır.

5.8.1. Tükenmişliğe Neden Olan Öğrenci Davranışları ile İlgili Tartışmalar

Öğretmenlere öğrenci davranışlarından “Geleceğe dair hedeflerinin olmaması” maddesi sorulmuş Haftalık ders saati sayısı 21-30 saat arası olanlar, haftalık ders saati

farklı olan öğretmenlere göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları cevabını vermişlerdir.

Öğretmenlere öğrenci davranışlarından “Verilen görevleri yerine getirmemeleri” maddesi sorulmuş Haftalık ders saati sayısı 21-30 saat arası olanlar, haftalık ders saati farklı olan öğretmenlere göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları cevabını vermişlerdir.

Öğretmenlere öğrenci davranışlarından “Okul eşyalarını korumamaları” maddesi sorulmuş Haftalık ders saati sayısı 20 saat ve aşağısı olanlar, haftalık ders saati farklı olan öğretmenlere göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları cevabını vermişlerdir.

Öğretmenlere öğrenci davranışlarından “Ailelerinin Öğrencilerle İlgilenmemesi ve ilgisiz kalmaları” maddesi sorulmuş Haftalık ders saati sayısı 21-30 saat arası olanlar, haftalık ders saati farklı olan öğretmenlere göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları cevabını vermişlerdir.

Öğretmenlere öğrenci davranışlarından “Okul Kurallarına uymamak” maddesi sorulmuş Haftalık ders saati sayısı 21-30 saat arası olanlar, haftalık ders saati farklı olan öğretmenlere göre daha çok tükenmişlik duygusu içinde oldukları cevabını vermişlerdir.

Ders saati sayısı 21-30 saat arası olan öğretmenlerin öğrencilerin daha başarılı ve sorumluluk duygusuna sahip öğrenciler olarak görmek istemektedirler. Ders saati 20 saat ve aşağı olan öğretmenlerde öğrencilerin zarar verme duyguları yıpratıcı gelmektedir.

5.8.2. Tükenmişlikle Baş Etmek için Başvurulan Yöntemler ile İlgili Tartışmalar

Öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için “Sigara içerim” maddesi sorulmuş, Haftalık ders saati sayısı 20 saat ve aşağısı olanlar, haftalık ders saati farklı olan öğretmenlere göre daha çok bu yönetime başvurduklarının cevabını vermişlerdir.

Öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için “Davranış karşısında sinirlenirim” maddesi sorulmuş, Haftalık ders saati sayısı 21-30 saat ve aşağısı olanlar, haftalık ders saati farklı olan öğretmenlere göre daha çok bu yönetime başvurduklarının cevabını vermişlerdir.

Öğretmenlere; tükenmişlikle baş etmek için “Arkadaşlarımla ve herkesle bu konuyu paylaşırım” maddesi sorulmuş, Haftalık ders saati sayısı 21-30 saat ve aşağısı olanlar, haftalık ders saati farklı olan öğretmenlere göre daha çok bu yönetime başvurduklarının cevabını vermişlerdir.

Genç öğretmenlerin mesleğe yeni başlamaları ve bunun sonucu olarak öğrencilerle iletişim kurmada sıkıntı yaşadıkları söylenebilir. Sorunu başka yerlerde çözüm bulmaya çalışmışlardır.

Kıdemli öğretmenler sorunlar karşısında empati anlayışından faydalanarak öğretmenlikte daha etkin ve rahat oldukları söylenebilir.

BÖLÜM VI

6.SONUÇLAR

6.1.ARAŞTIRMAYA KATILAN ÖĞRETMENLERE İLİŞKİN KİŞİSEL BULGULAR İLE İLGİLİ SONUÇLAR

Meslek lisesi öğretmenlerinin;

- Çoğunluğunun erkekler olduğu,
- Kıdem yıllarının 6-10 yıl aralığında daha çok olduğu,
- Evli öğretmenlerin çoğunluğu oluşturduğu,
- Mezuniyeti Teknik Eğitim Fakültesi ve Eğitim Fakültesi mezunlarının olanların çoğunluğu oluşturduğu,
- Meslek dersi öğretmenleriyle kültür dersi öğretmenlerinin eşit sayıda oldukları,
- Çoğunluğun hizmetiçi eğitim çalışmalarına katıldığı,
- Ders yüklerinin çok olamadığı 21-30 saat derse girenlerin çoğunluğu oluşturduğu belirlenmiştir.

6.2.ÖĞRETMENLERİN CİNSİYET DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN SONUÇLAR

6.2.1.Tükenmişliğe Neden Olan Öğrenci Davranışları ile İlgili Sonuçlar

Bayan öğretmenler, öğrencilerin;

- Derse hazırlıksız gelmelerinden,
- Ders esnasında ders dışında konulardan konuşmalarından,
- Kendi aralarında küfürlü konuşmalarından,
- Geleceğe dair hedeflerinin olmamasından,
- Ders araç gereçlerini getirmemelerinden,
- Verilen görevleri yerine getirmemelerinden
- Okul Kurallarına uymamalarından,
- Sınıf kurallarına uymamalarından,
- Dersin akışını espri yaparak ya da diğer davranışlarla bozmalarından,
- Her türlü öğrenmeye karşı ilgisiz olduklarından, dolaylı tükenmişlik duygusu içinde oldukları belirlenmiştir.

6.2.2.Tükenmişlikle Baş Etmek için Başvurulan Yöntemler ile İlgili Sonuçlar

Bayan öğretmenlerin tükenmişlikle baş etmek için;

- Sık sık nefes alıp veririm,

- Arkadaşlarımla ve herkesle bu konuyu paylaşırım,
- Kitap okurum, yollarına başvurdukları belirlenmiştir.

6.3.ÖĞRETMENLERİN KIDEM DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN SONUÇLAR

6.3.1.Tükenmişliğe Neden Olan Öğrenci Davranışları ile İlgili Sonuçlar

Kıdemi 0-5 yıl olan öğretmenlerin, öğrencilerin;

- Geleceğe dair hedeflerinin olmamasından,
- Verilen görevleri yerine getirmemelerinden,
- Okul Kurallarına uymamalarından, dolayı tükenmişlik duygusu içinde oldukları belirlenmiştir.

Kıdemi 6-10 yıl olan öğretmenlerin, öğrencilerin;

- Derse hazırlıksız gelmelerinden,
- Okul eşyalarını korumamalarından,
- Ailelerinin Öğrencilerle İlgilenmemesi ve ilgisiz kalmalarından
- Devamsızlık yapmalarından,
- Her türlü öğrenmeye karşı ilgisiz olduklarından dolayı tükenmişlik duygusu içinde oldukları belirlenmiştir.

Kıdemi 21 yıl ve üstü olan öğretmenlerin, öğrencilerin;

- Öğretmenlerine karşı saygısız davranışlarından dolayı tükenmişlik duygusu içinde oldukları belirlenmiştir.

6.3.2.Tükenmişlikle Baş Etmek için Başvurulan Yöntemler ile İlgili Sonuçlar

Kıdemi 0-5 yıl olan öğretmenler tükenmişlikle baş etmek için;

- Davranış karşısında sinirlenirim, yollarına başvurdukları belirlenmiştir.

Kıdemi 16-20 yıl olan öğretmenler tükenmişlikle baş etmek için;

- Öğrencilere genel olarak rehberlik yaparım yollarına başvurdukları belirlenmiştir.

6.4.ÖĞRETMENLERİN MEDENİ DURUM DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN SONUÇLAR

6.4.1.Tükenmişliğe Neden Olan Öğrenci Davranışları ile İlgili Sonuçlar

Bekar öğretmenlerin, öğrencilerin;

- Ailelerinin Öğrencilerle İlgilenmemesi ve ilgisiz kalmalarından dolayı tükenmişlik duygusu içinde oldukları belirlenmiştir.

Evli öğretmenler, öğrencilerin;

- Dersin akışını espri yaparak ya da diğer davranışlarla bozduklarından dolayı tükenmişlik duygusu içinde oldukları belirlenmiştir.

6.4.2.Tükenmişlikle Baş Etmek için Başvurulan Yöntemler ile İlgili Sonuçlar

Evli öğretmenlerin tükenmişlikle baş etmek için;

- Sık sık nefes alıp veririm,
- Uzun süre uyurum,
- Öğrencilere genel olarak rehberlik yaparım,
- Alkol kullanırım,
- Sorunlu davranışları görmezlikten gelirim,
- Derslere geç girerim,
- Sık sık rapor alırım,
- Okuldan gideceğimi düşünürüm, yollarına başvurdukları belirlenmiştir.

6.5.ÖĞRETMENLERİN MEZUN OLDUĞU YÜKSEKÖĞRETİM KURUMU DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN SONUÇLAR

6.5.1.Tükenmişliğe Neden Olan Öğrenci Davranışları ile İlgili Sonuçlar

Yüksek Teknik Öğretmen Okulu öğretmenleri, öğrencilerin;

- Okul Kurallarına uymadıklarından,
- Ders dışı konularda sorular sorduklarından dolayı tükenmişlik duygusu içinde oldukları belirlenmiştir.

Teknik Eğitim Fakültesi öğretmenleri, öğrencilerin;

- Her türlü öğrenmeye karşı ilgisiz olduklarından dolayı tükenmişlik duygusu içinde oldukları belirlenmiştir.

6.5.2.Tükenmişlikle Baş Etmek için Başvurulan Yöntemler ile İlgili Sonuçlar

Teknik Eğitim Fakültesi öğretmenleri, tükenmişlikle baş etmek için;

- Sorunlu davranışları görmezlikten gelirim,
- Derslere geç girerim, yollarına başvurdukları belirlenmiştir.

6.6.ÖĞRETMENLERİN BRANŞ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN SONUÇLAR

6.6.1.Tükenmişliğe Neden Olan Öğrenci Davranışları ile İlgili Sonuçlar

Kültür dersi öğretmenleri, öğrencilerin;

- Derse hazırlıksız gelmelerinden,
- Ders esnasında ders dışında konulardan konuşmalarından,

- Geleceğe dair hedeflerinin olmamasından,
- Ders araç gereçlerini getirmemelerinden,
- Verilen görevleri yerine getirmemelerinden,
- Televizyon dizilerindeki davranışları sergilemelerinden,
- Okul Kurallarına uymalarından dolayı tükenmişlik duygusu içinde oldukları belirlenmiştir.

6.6.2. Tükenmişlikle Baş Etmek için Başvurulan Yöntemler ile İlgili Sonuçlar

Kültür dersi öğretmenleri, tükenmişlikle baş etmek için;

- Sık sık nefes alıp veririm,
- Sigara içerim,
- Davranış karşısında sinirlenirim,
- Açık havaya çıkarım,
- Uzun süre uyurum,
- Arkadaşlarımla ve herkesle bu konuyu paylaşıyorum,
- Öğrenciyle bire bir konuşur sorunun çözümünü sağlarım ve rahatlarım,
- Alkol kullanırım,
- Kitap okurum,
- Sorunlu davranışları görmezlikten gelirim,
- Derslere geç girerim,
- Sık sık rapor alırım,
- Okuldan gideceğimi düşünürüm, yollarına başvurdukları belirlenmiştir.

6.7. ÖĞRETMENLERİN HİZMETİÇİ EĞİTİME KATILMA DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN SONUÇLAR

6.7.1. Tükenmişliğe Neden Olan Öğrenci Davranışları ile İlgili Sonuçlar

Hizmetiçi eğitime katılan öğretmenler, öğrencilerin;

- Verilen görevleri yerine getirmemelerinden,
- Dersin akışını espri yaparak ya da diğer davranışlarla bozmalarından dolayı tükenmişlik duygusu içinde oldukları belirlenmiştir.

6.7.2. Tükenmişlikle Baş Etmek için Başvurulan Yöntemler ile İlgili Sonuçlar

Hizmetiçi eğitime katılan öğretmenler, tükenmişlikle baş etmek için;

- Öğrencilere genel olarak rehberlik yaparım,

- Kitap okurum, yollarına başvurdukları belirlenmiştir.
Hizmetiçi eğitime katılmayan öğretmenler, tükenmişlikle baş etmek için;
- Sık sık rapor alırım, yollarına başvurdukları belirlenmiştir.

6.8.ÖĞRETMENLERİN HAFTALIK DERS SAATİ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN SONUÇLAR

6.8.1.Tükenmişliğe Neden Olan Öğrenci Davranışları ile İlgili Sonuçlar

Haftalık ders saati 21-30 saat arasında olan öğretmenler, öğrencilerin;

- Geleceğe dair hedeflerinin olmamasından,
- Verilen görevleri yerine getirmemelerinden,
- Ailelerinin Öğrencilerle İlgilenmemesi ve ilgisiz kalmalarından,
- Okul Kurallarına uymamalarından dolayı tükenmişlik duygusu içinde oldukları belirlenmiştir.

Haftalık ders saati 20 saat ve aşağısı olan öğretmenler, öğrencilerin;

- Okul eşyalarını korumamalarından, dolayı tükenmişlik duygusu içinde oldukları belirlenmiştir.

6.8.2.Tükenmişlikle Baş Etmek için Başvurulan Yöntemler ile İlgili Sonuçlar

Haftalık ders saati 20 saat ve aşağısı olan öğretmenler, tükenmişlikle baş etmek için;

- Sigara içerim, yollarına başvurdukları belirlenmiştir.

Haftalık ders saati 21-30 saat arası olan öğretmenler, tükenmişlikle baş etmek için;

- Davranış karşısında sinirlenirim.”

Arkadaşlarımla ve herkesle bu konuyu paylaşırım, yollarına başvurdukları belirlenmiştir.

BÖLÜM VII

7.ÖNERİLER

- 1.Meslek liselerinin sınıflarındaki öğrenci sayılarının mevcudu azaltılmalıdır.
- 2.Rehberlik servisleri aktif olarak kullanılmalı, öğrencilerin tutumlarına yönelik belirleyici ve geliştirici seminerler düzenlenmelidir.
- 3.Öğrencilerin gelecek düşüncesi ve hedef belirlemeye yönelik çalışmaların okul yönetimlerince okul misyonları içerisinde yer verilmeli buna yönelik çalışmalar gerçekleştirilmelidir.
- 4.Öğrencilerin orta okul da ilgi alanlarına yönelik tespitler yapılmalı meslek lisesinde o mesleği isteyerek ve severek yapacak öğrencilerin seçmesi sağlanmalıdır.
- 5.Öğrencilerin okul ve sınıf ortamından kaynaklı problem ve sorunlarına yönelik okul-aile-çevre işbirliği artırılmalıdır. Öğretmenler veli işbirliği gerçekleştirilmeli öğrenciden beklentileri aileler ile paylaşılmalıdır.
- 6.Öğrencilerin sosyal faaliyetlere yöneltip ben varım olgusu geliştirilmeli öğrencinin kendisini değerli hissetmesine yönelik faaliyetler içine katılması sağlanmalıdır.
- 7.Öğrencinin devamsızlığını azaltacak okul içi faaliyetler yaygınlaştırılmalı ve öğrencinin okulunu sevmesi sağlanmalıdır.
- 8.Öğretim programlarının meslek lisesi öğrencilerine yönelik bir sadeleştirme ve öğrencilerin anlamalarını kolaylaştıracak görsel programlar kullanılmalıdır.
9. Okul yönetimince öğretmenlerin kendi aralarındaki diyalogu geliştirecek faaliyet ve programlar düzenlenmelidir.
10. Kültür dersi öğretmenlerinin meslek dersi öğretmenleri ile öğrenci tutumlarına yönelik işbirliğine gitmeleri sağlanmalıdır.
11. Teknolojinin daha fazla kullanılmasına ve alt yapısının hazırlanmasına önem verilmeli ve öğretmenlerin öğrencilerin konuyu kavramalarına yönelik programları kullanmaları sağlanmalıdır.
- 12.Öğretmenlerin hizmet içi faaliyetlere katılımı sağlanmalı bunun için hizmet içi faaliyetler artırılmalıdır.
- 13.Öğretmenliğe yeni başlayanların ders yoğunlukları azaltılmalı stajyer öğretmenlerin derslere girmeden, gözlemci olarak derse katılmalıdırlar.

14.Öğretmenliğin toplum da düşen statüsünün, tekrardan kazandırılmasına yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

15. Öğretmenlerin okullarını değiştirebilmelerine yönelik atama ve yer değiştirme yönetmeliğinde değişiklikler yapılmalıdır.

16.Eğitim fakültelerinin ve bunlara öğrenci alım sisteminin yeniden değerlendirilmeli ve öğretmen niteliği artırılmalıdır.

KAYNAKLAR

- Açıkgöz, K. Etkili Öğrenme ve Öğretme, Kanyılmaz Matbaası, İzmir, 1998
- Adiloğulları, G. E., Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Duygusal Zekâ İle Mesleki Tükenmişlik Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, KSÜ, SABE, YYLT, Kahramanmaraş, 2013
- Akçamete, G., Kaner, S. ve Sucuoğlu, B. 2001. Öğretmenlerde tükenmişlik iş doyum ve kişilik. Ankara: Nobel Yayınları.
- Alkan, C. ; Doğan, H. ; Sezgin, İ. Mesleki ve Teknik Eğitimin Esasları, Dördüncü baskı, İstanbul, 1998.
- Ardıç K., Polatçı S. , Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi 10 / 2 2008 Yazar, S. (1993). Öğretmen Örnek Olmalıdır. Çağdaş Eğitim Dergisi. 18
- Aydın, Ayhan, Sınıf Yönetimi, Anı Yayıncılık, Ankara, 1998.
- B. Gündüz – B. Çapri – Z. Gökçakan, “Mesleki Tükenmişlik, İşle Bütünleşme ve İş Doyumu Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi”, Mersin Üniversitesi(MEÜ), Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi, Cilt(C.)3, Sayı(S.)1, Mersin, 2013
- Başar, H. Sınıf Yönetimi , PECEM A Yayınları, Ankara, 2001.
- Batlaş A., ve Batlaş Z. (1990). Stres ve başa çıkma yolları. (11.Basım) İstanbul; Remzi Kitabevi.
- Baysal, A. (1994). Öğretim elemanlarında tükenmişlik sendromu: Maslach Burnout Envanteri'nin D.E.Buca Eğitim Fakültesi öğretim elemanları örnekleminde geçerlik ve güvenilirlik çalışması. I.Ulusal sınıf öğretmenliği sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Bursa.
- Baysal,A. (1995). Lise ve dengi okul öğretmenlerinde meslekte tükenmişliğe etki eden faktörler. Yayınlanmamış doktora tezi.D.E.Ü.Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Burnak, Ö., Örgütsel Tükenmişlik Kamu ve Özel İşletmelerdeki Çalışanlara Yönelik Bir uygulama, Dumlupınar Üniversitesi, SBE, YYLT, Kütahya, 2007
- Çağlayan, A, Birleştirilmiş Sınıf Öğretmenlerinin Tükenmişlik Düzeyleri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, 2012.
- Demirel, Ö. Plandan Uygulamaya Öğretme Sanatı. Ankara, PegemYayıncılık,2000.
- Eryılmaz A. Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi. Aralık 2009. Cilt:VI,Sayı:II,http://efdergi.yyu.edu.tr/makaleler/cilt_VI/aralik/2009A_02_a_eryilmaz.pdf
- Gezer, E., Stres Veren Yaşam Olaylarının Öğretim Elemanlarının, Depresyon ve Tükenmişlik Düzeylerine Etkisi, GÜ, SABE, YYLT, Ankara, 2008

- Gömleksiz, M. N. (2004). Öğretmenlik Mesleğinin Nitelikleri. Mehmet Taşpınar (Ed.), Eğitim Bilimine Giriş içinde, Elazığ: Üniversite Kitabevi.
- Helvacı, A. M. (2007). Öğretmenlik Mesleğinin Özellikleri. Nevin Saylan (Edi.), Eğitim Bilimine Giriş, Ankara: Anı Yayıncılık.
- İlgar, Lütfü, Eğitim Yönetimi, Okul Yönetimi, Sınıf Yönetimi, Beta Yayıncılık, İstanbul , 2000
- Karahaliloğlu, N., Cerrahi Kliniklerde Çalışan Hemşirelerde Tükenmişlik ve İş Doyumu Düzeylerinin İncelenmesi, Haliç Üniversitesi, SABE, YYLT, İstanbul, 2013
- Ök, M.; Göde, O.; Alkan, V. "İlköğretimde Öğretmen-Öğrenci Etkileşimine Sınıf Yönetimi Kurallarının Etkisi", <http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar/145/ok-gode-alkan.htm>
- Özoğlu, M. (2010). Türkiye’de Öğretmen Yetiştirme Sisteminin Sorunları, Seta Analiz, <http://arsiv.setav.org/ups/dosya/20275.pdf> (Erişim Tarihi: 2014, 15 Kasım).
- Özipek, A. (2006) “Orta Öğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerde Mesleki Tükenmişlik Düzeyi ve Nedenleri” Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Edirne.
- Polatçı S., Tükenmişlik Sendromu ve Tükenmişlik Sendromuna Etki Eden Faktörler Gaziosmanpaşa Üniversitesi Akademik Personeli Üzerinde Bir Analiz, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü(SBE), Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi(YYLT), Tokat, 2007
- Sağlamarı, G., Bal Ç., E., “Tükenmişlik Kavramı Birey ve Örgütler Açısından Önemi” Celal Bayar Üniversitesi Yönetim ve Ekonomi Dergisi Yıl Cilt: 15 Sayı: 1 Manisa 2008
- Sarıtaş, M. "Sınıf Yönetimi Ve Disiplinle İlgili Kurallar Geliştirme Ve Uygulama.", Sınıf Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar, (Editör: Leyla Küçükahmet), Nobel Yayın Dağılım, Ankara, 2000.
- Sürgevil, O., Çalışma Hayatında Tükenmişlik Sendromu ve Tükenmişlikle Mücadele Teknikleri, Ankara, 2006.
- Şentürk, C. (2009). Öğretmenlik Mesleğinde Etik. Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim. 10 (111).
- Şişman, M. Öğretmenliğe Giriş, Pegem A Yayıncılık, Ankara, 1999.
- Tertemiz, N., “Sınıf Yönetimi ve Disiplin”, Sınıf Yönetimi, Editör Leyla Küçükahmet, Nobel Yayıncılık, Ankara, 2001
- Topaloğlu, M., Koç, H., Yavuz, E., (2007). Öğretmenlerin Mesleki Tükenmişlik Düzeylerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. Kamu-İş Dergisi, Cilt.9, Sayı.3

- Tınaz P. (2005), " Çalışma Yaşamından Örnek Olaylar", Beta Basım Yayım, İstanbul.
- Torun A. (1997), "Stres Ve Tükenmişlik Endüstri Ve Örgüt Psikolojisi", 2.Baskı, Türk Psikologlar Derneği Yayınları, Ankara
- Tümekaya, S., (1996) Öğretmenlerdeki Tükenmişlik Görülen Psikolojik Belirtiler ve Başa Çıkma Davranışları. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana
- Türnüklü, Abbas , Zoraloğlu, Yunus, Gemici, Yusuf, "İlköğretim Okullarında Okul Yönetimine Yansıyan Disiplin Sorunları", Eğitim Yönetimi, Cilt 7, Sayı 27, yaz 2001
- Uysal, M.B., Müşteri İlişkileri Departmanında Çalışanların Tükenmişlik Düzeyleri: Bir Banka Çalışanları Üzerinde Bir Araştırma, SAÜ, SBE, YYLT, Sakarya, 2007
- Ünal, S. ve Ada, S. (1999). Öğretmenlik Mesleğine Giriş. İstanbul: Marmara Üniversitesi Yayın
- Ünal, S. ve Ada, S.; "Sınıf Yönetimi", Marmara Üniversitesi Yayınları, Ankara (2000).
- Işıkhan,V., Çalışma Hayatında Stres ve Başa Çıkma Yolları, Ankara, 2004
- Yazar, S. (1993). Öğretmen Örnek Olmalıdır. Çağdaş Eğitim Dergisi. 18

EK-1: Anket formu

Değerli Öğretmen arkadaşlarım,

Bu çalışmada, **Meslek Liselerinde Görev Yapan Öğretmenlerin Sınıf Yönetiminde Öğrenci Davranışlarından Kaynaklanan Tükenmişlik Durumları** incelenmektedir. Araştırma sonucunda elde edilecek veriler Yüksek Lisans Tezi hazırlanmasında kullanılacaktır. Elde edilen bilgiler bilimsel amaçlara göre topluca değerlendirilecektir. Bu nedenle ankete **isim yazmanıza gerek yoktur.**

Araştırmanın gerçekliği açısından lütfen bütün soruları okuyunuz ve soruların tümünü cevaplandırınız. Sizce en doğru olan seçeneği doğru yere işaretlemeye dikkat ediniz. Gösterdiğiniz ilgi ve işbirliği için teşekkür ederiz.

Danışman:

Prof. Dr. Semra ÜNAL

Hazırlayan:

Mehmet Haluk GÜRGÖZE
Teknik Öğretmen

I. BÖLÜM

Aşağıdaki seçeneklerden size uygun olanı parantezin içine (X) işareti koyarak cevaplayınız.

1. Cinsiyetiniz:

1. () Erkek 2. () Kadın

2. Mesleki kıdeminiz:

1. () 0-5 Yıl 2. () 6-10 Yıl 3. () 11-15 Yıl
4. () 16-20 Yıl 5. () 21 Yıl ve üstü

3. Medeni Durumunuz:

1. () Evli 2. () Bekâr

4. Mezun olduğunuz yükseköğretim kurumu:

1. () Yüksek Teknik Öğretmen Okulu 4. () Fen Edebiyat Fakültesi
2. () Teknik Eğitim Fakültesi 5. () Eğitim Fakültesi
3. () İki Yıllık Meslek Yüksek Okulu 6. () Diğer (Belirtiniz).....

5. Branşınız:

1. () Meslek Dersi Öğretmeni
2. () Kültür Dersi Öğretmeni

6. M.E. B. Hizmet İçi Eğitim Dairesi tarafından düzenlenen hizmet içi eğitim kurslarına bugüne kadar katıldınız mı?

1. () Katıldım. 2. () Katılmadım.

7. Haftalık ders saati sayınız nedir?

1. () 20 Saat ve aşağısı 2. () 21-30 Saat arası
3. () 31-40 Saat arası 4. () 41 Saat ve üzeri

II. BÖLÜM

Sınıf yönetiminde Öğrenci davranışları Üzerinde ki Tükenmişlik durumunuz Hangi Düzeydedir? Aşağıdaki Her Cümleyi Sırasıyla Okuyunuz. Her İfadeye 4 3 2 1 Ölçekleri İle Cevap Verilecektir.

4=Her zaman, 3=Çoğu zaman, 2=Ara sıra, 1=Hiçbir zaman Olarak Olumludan Olumsuzla Doğru Sıralanmıştır. Size Hangisi Uygun İse ilgili alana (X) Veya (+) İşareti Koyunuz.

A- Sınıf Yönetiminde hangi Öğrenci Davranışları sizde Tükenmişliğe neden olur?	Her Zaman	Çoğu Zaman	Ara Sıra	Hiçbir Zaman
1. Derse hazırlıksız gelmeleri.				
2.Ders esnasında ders dışında konulardan konuşmaları.				
3. Kendi aralarında küfürlü konuşmaları.				
4. Geleceğe dair hedeflerinin olmaması.				
5. Ders araç gereçlerini getirmemeleri.				
6. Verilen görevleri yerine getirmemeleri.				
7.Televizyon dizilerindeki davranışları sergilemeleri				
8.Okul eşyalarını korumamaları				
9.Öğretmenlerine karşı saygısız davranışları.				
10.Ailelerinin Öğrencilerle İlgilenmemesi ve ilgisiz kalmaları.				
11. Okul Kurallarına uymamak.				
12. Derse geç kalmaları.				
13. Devamsızlık yapmaları.				
14.Sınıfların kalabalık oluşundan dolayı dersi dinlememeleri.				
15. Sınıf kurallarına uymamak.				
16.Dersin akışını espri yaparak ya da diğer davranışlarla bozmak.				
17. Her türlü öğrenmeye karşı ilgisiz olmak.				
18. Ders dışı konularda sorular sormak.				
19. Derste gereksiz yere ayağa kalkmak ya da dolaşmak.				

B- Sınıf Yönetiminde Öğrenci Davranışları Sonucunda Tükenmişlikle Baş etmek için şu yöntemlere başvurmama neden olur?	Her Zaman	Çoğu Zaman	Ara Sıra	Hiçbir Zaman
20. Sık sık nefes alıp veririm.				
21. Sigara içerim.				
22. Davranış karşısında sinirlenirim.				
23. Açık havaya çıkarım.				
24. Spor yaparım.				
25. Uzun süre uyurum.				
26. Arkadaşlarımla ve herkesle bu konuyu paylaşıyorum.				
27. Öğrenciyle bire bir konuşur sorunun çözümünü sağlarım ve rahatlarım.				
28. Öğrencilere genel olarak rehberlik yaparım				
29. Alkol kullanırım.				
30. Kitap okurum.				
31. Sorunlu davranışları görmezlikten gelirim.				
32. Derslere geç girerim.				
33. Sık sık rapor alırım.				
34. Okuldan gideceğimi düşünürüm.				

III. BÖLÜM

Araştırma konusu ile ilgili belirtmek istediğiniz başka düşünceleriniz varsa lütfen bu bölüme yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

ÖZGEÇMİŞ

Mehmet Haluk GÜRGÖZE

01.02.1973 yılında Elazığ 'da doğdu. İlk ve orta Okulu Elazığ da tamamladı.

1995 yılında Fırat Üniversitesi , Teknik Eğitim Fakültesi, Elektronik ve Bilgisayar Öğretmenliği Bölümünü kazandı. Aynı bölümden 1999 yılında mezun oldu.

1999 yılında İstanbul Beykoz Anadolu Teknik, Teknik ve Endüstri Meslek Lisesine Elektronik Öğretmeni olarak atandı. Halen bu okulda Elk-Elkt Tek. AlanŞefi Olarak görevini sürdürmektedir.

Mehmet Haluk GÜRGÖZE evli ve iki erkek bir kız olmak üzere üç çocuk babasıdır.

Adres: Beykoz Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ,

Merkez mah. Şahinkaya cad. NO:53 BEYKOZ / İSTANBUL

Cep Telefonu : 0 505 629.36.74

E-mail : mhurgoze@gmail.com